לציונות—לסוציאליזם—לאחוות עמים

יום ב', כ"ו באייר תשמ"ז, 25 במאי 1987 / שנה מ"ד מס' 13351 / המחיר 85 אג' כולל מע"מ

מחר תושבת מערכת החינוך; היום שביתה בחיפה ובקריות החל מ־10

מאת יצחק שור, כתבנו לענייני חינוך

הלימודים במערכת החינוך בחיפה והקריות יושבתו היום החל מהשעה 10 — כך החליטה הסתדרות המורים כמחאה על הקיצוצים בחינוך. השביתה לא תקיף את הגנים.

המטה המשותף לארגוני המורים החליט להשבית מחר את כל מערכת החינוך. החל מהגנים וכלה בסמינרים. למשך כל היום. ביום ד' לא תושבת המערכת בשל יום ירושלים. לפי שעה לא ייפגעו בחינות הבגרות.

כפר כמא קיבל את עיזאת נאפסו החופשי בהילולה אדירה

אנשי השב"כ שיבשו ראיות, גבו הודאות באמצעים פסולים והעידו עדויות־שקר

בעיסקת־טיעון, נדון נאפסו ל־2 שנות מאסר על חריגה מסמכות והורדה לדרגת רס"ל ■ שירה וריקודים בבית המשפט העליון ■ השופטים חייבו את חריש לחקור ולפתוח בהליכים כלפי אנשי השב"כ המעורבים

מאת בצלאל עמיקם, כתב „על המשמר" וכתב עתי"ם

עיזאת נאפסו זכה בחרותו ונמצא חף מכל פשע. לאחר כשבע שנים בהם ישב בכלא, יצא נאפסו לחופשי.

בית־המשפט העליון מצא, כי נאפסו הואשם בשתי ערכאות צבאיות מאחר והשב"כ גרם לשיבושי ראיות וגבה ממנו הוראות באמצעים פסולים. עם זאת מצא בית־המשפט העליון לנכון — במסגרת עיסקת טיעון — לגזור על נאפסו שנתיים מאסר בגין חריגה מסמכות וניהול מגעים עם איש אש"ף, המסכנים את ביטחון המדינה. שנתיים אלה ינוכו מהשנים בהן היה כלוא. כן הורד סגן נאפסו לדרגת רס"ל.

בפסק דינם מותחים השופטים ביקורת חריפה על מערכת של חקירות פסולות ועדויות שקר שמסרו אנשי השב"כ והטעו את בתי־הדין הצבאיים שדנו בעניינו של נאפסו.

ריקודים ושירה

פסק הדין התקבל בצהלות שמחה על־ידי בני המשפחה, הקרובים והידידים שבאו מהגליל, ובילו למעלה מתריסר שעות במסדרונות בית־המשפט. הקהל הצ'רקסי הנלהב פרץ בריקודים ובשירה ברחבת בית־המשפט העליון והמשיך לסחוף בהתרגשותו את העוברים והשבים שברחוב יפו בירושלים. פרקליטיו של עיזאת נאפסו, אריה קמר וצבי הדר, מסרו, כי הם עומרים לתבוע פיצויים למרשם בגין השנים הארוכות שבילה בכלא.

עיזאת נאפסו, סגן לשעבר בצה"ל, נאשם ב־1980 בריגול חמור

(המשך בעמוד 4)

הילולת הצ'רקסים. חברי נאפסו, ליד בית־המשפט העליון, אתמול לאחר זיכויו. (צילום: ירון קמינסקי/„חדשות")

השב"כ ילמד את פסק־הדין

בתגובה על פסק הדין בעניינו של הקצין הצ'רקסי, עיזאת נאפסו, שבו מותח בית המשפט ביקורת נוקבת על דרכי החקירה של שירות הביטחון הכללי ועל נוהלי החקירה שלהם, אמר אחד מאנשי שירות הביטחון הכללי שהיה נוכח בדיון המשפטי, כי שירות הביטחון הכללי ילמד את פסק הדין ויסיק ממנו מסקנות.

(עתי"ם)

פסק הדין: חקירת שב"כ תתנהל כמו במשטרה

מאת דוד פרידמן, כתב עתי"ם

בפסק הדין של בית המשפט העליון מסורטות טענותיו של הצ'רקסי, הקצין נאפסו. הוא טען, כי בית הדין הצבאי הרשיע אותו על יסוד הודאותיו בכתב יד שנמסרו לחוקרי השב"כ. הוא טען, כי ההודאות ניגבו ממנו שלא מרצונו הטוב ונקטו נגדו מעשי אלימות אשר כללו משיכה בשערותיו, טלטולים, הסלה ארצה, בעיטות, בעיטות, עלבונות.

(המשך בעמוד 2)

פס"ד נאפסו — תגובות

● ח"כ חייקה גרוסמן אמרה: זכאותו של נאפסו בבית המשפט הוכיחה שוב שכל הדרך ההיא מוסר כלשהו שהוא מחוץ לכל זרוע ביקורתית. היא תובעת שינצלו את נאפסו על שנות הישיבה בכלא ללא עוול בכפו ואומרת, שחפותו של נאפסו כפי שנקבעה על ידי בית המשפט, מוכיחה את אשמתם של אחרים שיש להעמידם לדין ללא משוא פנים וברחיפות. נקודת האור במקרה אומלל זה היא המערכת המשפטית שהוכיחה שוב את אי תלותה.

(המשך בעמוד 4)

„בעוד שעתיים בבית", טלפן עיזאת לאימו

מאת שלמה גלזר, כתב „על המשמר"

„אינני יכולים לתאר את שמחתנו" אמרה אחותו של עיזאת נאפסו. המצאנו בחודשי הדיונים האחרונים. „היה לנו קשה מאוד. כל השנים האלו נדרתי נדר: אם יוולד לי בן אקרא לו עיזאת".

(המשך בעמוד 4)

המהדורה הישראלית של פרשת דרייפוס

פסק הדין של בית הדין העליון, המזכה לחלוטין את הקצין הצ'רקסי עיזאת נפסו, מעורר כבוד רב למערכת המשפטית בארץ, שלא נרתעה מלשים קץ לעיוות הדין הנורא, אשר בוצע תחת מסווה־שחוק של „טובת הביטחון של המדינה". שמונה שנים ישב סגן נפסו על לא עוול בכפו, 8 שנים מתוך 18 שנים שנגזרו עליו בבתי הדין הצבאיים, בעקבות בישול ראיות ועדויות שקר של אנשי שרותי הבטחון. זוהי ממש מהדורה ישראלית של משפט דרייפוס. אלא שהפעם קצין בן המיעוט הצ'רקסי נפל קרבן לשרותי הבטחון הישראלים, אשר הפכו את השקר לשיטת עבודתם.

כבר בפרשת רצח המחבלים מהאוטובוס לאשקלון נתגלה לעיני כל, כי שרותי הבטחון — אנשי הצמרת ביניהם — עסקו בשקרים, בבידוי ראיות, בשיבוש עבודתה של ועדת חקירה. במקום להקים ועדת חקירה שתבדוק באופן יסודי את שיטות הפעולה הפסולות של השב"כ, הותגייס הממסד המדיני כולו לטשטוש הפרשה שאותה תיאר כמעשה חריג. ונשיא המדינה תרם אף הוא לטיוח ולטשטוש על־ידי מתן חנינה בטרם משפט. היועץ המשפטי לממשלה פרופ' יצחק זמיר אף הזהיר כי גילוי הפרשה מעמיד בסימן שאלה את אמינות עדותם של אנשי השב"כ בפני בתי המשפט. כעת, כאשר נתברר כי עוד בשנת 1980, כאשר ראש הממשלה מנחם בגין היה אחראי על השרותים הללו גרם השב"כ באופן מרושע ובזדון להרשעת נפסו, מתעוררת ביתר שאת השאלה הנוקבת: כמה פסקי דין מעוותים נגזרו בבתי המשפט על סמך העדויות ו„התוכנך החסוי" של השב"כ, שבתי המשפט נהגו להתייחס אליו באמון מוחלט. יתכן שנעמוד כעת בפני פניות רבות של אסירים, אשר יבקשו על רביזיה משפטית בהסתמך על התקדים של הסגן עיזאת נפסו.

הקצין הצ'רקסי שוחרר וכבודו הוחזר לו, דבר שבודאי ישמח את נפסו. אך מי יחזיר לנפסו את שמונה שנות הכלא על לא עוול בכפו מי יכול לפצות על סבל של אדם, אשר ימים ולילות ידע שישיבתו בכלא היא עיוות דין נורא.

מעבר לכל, חובה לדרוש עתה חקירה אוביקטיבית ממלכתית על הנעשה בשב"כ, על שיטות העבודה, על „החריגים", אשר הפכו לנורמה מסוכנת. חייבים בשקרים ובהולכת שולל של בתי הדין בפרשה זו, חייבים הפעם לשאת את הדין, שלא יספרו לנו יותר, כי „טובת הבטחון" מחייבת את חיסול הפרשה במסגרות פנימיות. הציבור חייב לדעת את האמת כולה. לא רק בעניינו של נפסו אלא על הנעשה בשרותי הבטחון. הגיעה העת לניקוי האורוות בטרם יהפכו שרותים אלה לסכנה ממשית לחרותו של האזרח לשלטון החוק והצדק במדינה.

הממשלה נסוגה מהחלטת האפלייה לגבי שכר־לימוד: תדון בשבוע הבא

מאת דליה שחורי, הכתבת המדינית של „על המשמר" וכתב עתי"ם

ראש הממשלה, יצחק שמיר, הביע אתמול בישיבת הממשלה תקווה, כי במהלך השבוע יגיעו שר החינוך והתרבות, יצחק נבון, ושר האוצר, משה נסים, להצעה מוסכמת בעניין שכר הלימוד במוסדות להשכלה גבוהה. שמיר אמר, כי במקרה זה יעלה הנושא שוב על שולחן הממשלה בישיבתה ביום א' הבא.

בראשית הדיון בסעיף זה הודיע שמיר, כי פנו אליו שרים ובמיוחד יצחק נבון ומשה ארנס, והציעו לחדש את הדיון בנושא שכר הלימוד באוניברסיטאות. הוא עצמו אינו מתנגד לכך, אמר. השר נבון חזר על הצעתו, כי שכר הלימוד יעמוד על 1120 ש"ח. דבר שיצריך תוספת תקציבית שתגוייס מן הרזרווה התקציבית. נבון הוסיף, כי הוא מוכן שהצעתו תונהג לשנה אחת בלבד, ולא למספר שנים כפי שהציע במקור. וכי לאחר שנה ייבדק הנושא מחדש על־ידי ועדה ציבורית.

השר גדעון פת, בעל ההצעה לשני סוגי שכר לימוד, ליוצאי צבא ולאחרים, הגיב על הצעת נבון באמרו, כי היא כרוכה בתוספת תקציבית והרי הוחלט שלא להוסיף תקציב למוסדות להשכלה גבוהה. פת הציע למנות ועדה ציבורית.

בעד ועדה ציבורית היו גם השרים משה נסים ומשה קצב. השר יוסף שפירא אמר, כי החלטת הממשלה מן השבוע שעבר גרמה עוול לשרים שתמכו בה, כיוון שיוצא ממנה כאילו חלק מן הממשלה הם אנשים שליליים בעלי גישה קנטרנית, ולא כן הדבר. השר משה שחל אמר, כי החלטת הממשלה לא היתה טובה ולא היתה מוצלחת. השר משה ארנס אמר, כי ראה להציע דיון מחודש בהחלטת הממשלה מאחר שאין כל כוונה לפגוע בציבור הערבי.

ברעם: הודו בטעות

מזכ"ל מפלגת העבודה, ח"כ עוזי ברעם, הביע סיפוק מהעובדה שהממשלה חוזרת בה מהחלטתה האומללה שהתקבלה בשבוע שעבר בנושא שכר הלימוד לסטודנטים.

(המשך בעמוד 4)

ועדת אבן „מתייחדת" ב„נעורים" ליד נתניה

ח"כ אבא אבן (משמאל) וח"כ אהוד אולמרט, בפתח מתקן המשטרה ב„נעורים" (צילום: משה שי/„חדשות")

מאת ניצה רימון, כתבת „על המשמר"

למרות החשאיות שאפפה את דיוני ועדת אבן, דלף לעיתונות מיקום התכנסותה של הוועדה במתקן המשטרתי במכללה לפיקוד ומטה „נעורים" ליד נתניה.

ביום ראשון ב־10 בבוקר, הגיע ח"כ אליהו בן־אלישר ראשון למתקן ואחריו, לפי הסדר, הגיעו ח"כ דוד מגן, ח"כ מיכה חריש, ח"כ אהוד אולמרט, ח"כ שמחה דיניץ והאחרון — יו"ר הוועדה, אבא אבן.

כל חברי הכנסת נכנסו למיתקן בכלי רכבם. נסיונם להתחמק מעיתונאים שעקבו אחריהם לא עלה יפה. למרות שמקום כינוס הוועדה נשמר בסוד.

בשעת לילה מאוחרת עדיין היו חברי הכנסת מכונסים בדיונים שנמשכו עד שעות הלילה הקטנות.

רק ביום שלישי יקיים יו"ר הוועדה, אבא אבן, מסיבת עיתונאים בכנסת ובה גיבוש טיוטת המסקנות של הוועדה. שרק חלק מהן ייוודע לציבור.

---

3 נערים נהרגו בליל־שבת בתאונת דרכים במחלף „יכין"

מאת זהבה מוזס, כתבת „על המשמר"

שלושה נערים תושבי רחובות נהרגו בליל־שבת בתאונת דרכים בסמוך למושב גליה. שלושה נוסעים אחרים שהיו בכלי־הרכב נפצעו באורח בינוני ואושפזו בבתי־החולים. שניים מהם שוחררו בשבת הביתה. שלושת ההרוגים יובאו היום למנוחת עולם.

בליל־שבת קיבל חייל בן 20.5 תושב רחובות את מכונית הסיטרואן ויזה של הוריו. הוא לקח ארבעה מחבריו: מאור צעירי (17), את בן־דוד ניר צעירי (18), את ניר כהן (17) ואת יהודה אסולין (17). החמישה נסעו לכיוון יבנה כדי לאסוף חבר נוסף ולהמשיך עמו לתל־אביב.

בהגיעם למחלף „יכין" בסמוך למושב גליה שעל כביש רחובות יבנה, ירד הרכב לשוליים בשל מהירות מופרזת, כשניסה הנהג להחזיר את הרכב לכביש איבד את השליטה עליו. בשל המהירות הרבה, הסתובבה הוויזה במקום וטנדר פז'ו נהוג בידי אברהם ואגס בן 43 מיבנה התנגש בהם בעוצמה מאחור. מעוצמת המכה, הועף אחד הבחורים מרחק רב מהמכונית. שלושת נוסעי המושב האחורי ניר צעירי, ניר כהן ויהודה אסולין נפצעו פצעי מוות ונפטרו במשך הלילה.

מאור צעירי, אברהם ואגס שנהג בטנדר ונהג ה„וויזה" נפצעו באורח קל ובינוני. נהגים שנקלעו למקום עזרו להוציא את הפצועים מכלי־הרכב וטיפלו בהם עד לבוא שתי ניידות טיפול נמרץ ואמבולנס למקום. כן נקראה למקום כבאית כדי לעזור בחילוצו של נהג הטנדר שנלכד ברכבו.

„אין לי ניר יותר. הלך, הלך לאבא שלו. למה אלוהים עשה לי את זה. גם הבן, גם האבא. למה לא לקחת אותי במקום ניר. הוא הרי לא הספיק בכלל לחיות." קוננה אתמול יהודית נוי־צעירי בסלון ביתה שבקומה השמינית. ניר היה בכורה. בנו של מאיר צעירי בעלה הראשון, צנחן, שנהרג במלחמת ההתשה. ביום שישי לפני 18 שנה וחודש הודיעו לה כי בעלה נפל במארב של מחבלים. ניר היה אז בן כמה שבועות. ביום שישי האחרון נהרג הבן.

„מאור סיפר לי כי אייל נסע מהר ואיבד את השליטה" בכתה אתמול יהודית. „הוא ראה את ניר שלי כשראשו מלא דם. רצתי לבית־החולים וראיתי אותו שוכב במיטה. הוא היה כל כך גבוה שרגליו יצאו ממנה. אמרו לי לחכות בחוץ ולהתפלל. הרופא אמר שהכל בבטן התפוצץ והטחול גמור. ביקשתי שיקחו את שלי. כשהבנתי כי הכל נגמר נכנסתי לחדר, נישקתי את ניר והרבצתי לו. בכיתי [illegible] שיתעורר."

הבית מלא בבני משפחה, [illegible] ושכנים. חברים נוספים [illegible] למקום המומים ואינם [illegible] בנוח. הם מחליטים לבקר [illegible] הבן־דוד מאור השוכב [illegible] ועינו תפורה. בין הבאים [illegible] של ניר כהן שנהרג, אף הוא [illegible]. הוא מספר כיצד ידע ניר כי [illegible] דואגת לו בשל תאונת דרכים [illegible] נפצע לפני שנתיים ולכן לפני [illegible] ביום שישי האחרון הרגיעה אותו.

למקום מגיע גם נהג [illegible] שנסע מאחורי הטנדר [illegible] מכשיר הקשר שבמכוניתו [illegible] את כוחות המשטרה ואת [illegible] ההצלה. את מאור פינה [illegible] בעצמו לבית־החולים. היום [illegible] העיר רחובות שלושה מבניה [illegible] האחרונה.

תושבי בית ג'אן יפגינו השבוע מול מש' הביטחון

מאת יהודה צור, כתב „על המשמר"

אלמנות, יתומים, משפחות שכולות וועד החיילים המשוחררים מבית ג'אן יפגינו ביום רביעי השבוע מול משרד הביטחון בקריה בתל אביב, במחאה על שרשות שמורות הטבע אינה מפשירה קרקע להמשך פיתוחו של חישוב השובתת זה 5 שבועות.

ההחלטה לערוך את ההפגנה התקבלה לאחר שכל המאמצים למצוא פתרונות לשביתה הממושכת לא נשאו פרי. ראש המועצה המקומית בית ג'אן שפיק אסד מסר אתמול לכתבנו שאין אמת בידיעות שפורסמו באחד מעיתוני הבוקר ביום שישי, כאילו נמצא פתרון בפגישה שהיתה ביום חמישי בין נציגי הישוב ואנשי רשות שמורות הטבע בהשתתפותו של שר החקלאות אריה נחמקין. עוד ציין שמצידם של נציגי השלטון לא היתה כל כוונות להחזיר את האדמות הפרטיות הכלולות בשמורת הר מירון לידי בעליהם הדרוזים תושבי בית ג'אן.

שפיק אסד אמר שאינו יכול לדון על חילופי קרקעות כי אינו מוסמך לייצג את מאות המשפחות שבבעלותם האדמות החקלאיות שמרובר בהן. הוא הוסיף שבימים הקרובים יחריפו, כנראה, התושבים את השביתה.

הוארכו הצווים האוסרים על עובדי דיסקונט לשבש העבודה

זאת בעקבות התקדמות במו"מ בין ההנהלה לעובדים

מאת אייל שגב כתבנו הכלכלי בתל־אביב

בית־הדין לעבודה האריך ביום ששי את הצווים האוסרים על עובדי בנק־דיסקונט לנקוט עיצומים או לשבש את העבודה בבנק. תוקף הצווים הוארך עד יום רביעי.

החלטת בית־המשפט ניתנה לאחר שבסוף השבוע הושגה התקדמות במגעים שבין ההנהלה והעובדים לחתימת הסכם עבודה בבנק.

כזכור, מסרבת הנהלת בנק־דיסקונט לשלם לעובדים תוספת שכר לשנת 1986, שנה שלגביה טרם נחתם בבנק הסכם שכר.

העובדים לעומת זאת דרשו לקבל תוספת של 5 אחוזים לשנה זו ולא היו מוכנים לחדש את הדיונים על הסכם שכר לשנת 1987 כל עוד לא ייחתם ההסכם הקודם.

במגעים של סוף השבוע, חלה התקרבות בעמדות הצדדים, לאחר שההנהלה הסכימה, ככל הנראה, להגדיל את תוספות השכר לשנת 1987 במקום תשלום תוספות לשנת 1986. בימים הקרובים ישקו דיונים נוספים בין הצדדים וקיים סיכוי סביר לחיסול הסכסוך בנקודה.

פסטיבל ישראל

פיקניק בשדה האבנים

אוהדי אמנותה המיוחדת במינה של קיי טאקיי נאספו באמפי תיאטרון שעל הר הצופים למרתון בן יותר מ־6 שעות, שבו נגולה יצירתה מהמאוחר אל המוקדם. היתה תחושה של דפדוף באלבום, בו האיש הופך לילד ולבסוף לתינוק, עד שלבסוף הוא מונח על בטנו עירום על גבי פרוות הרב. „אור חלק 20 ו־21", בו נפתח המבצע המרתק הזה נוצר ב־1985, ואילו בשעה 1 אחר חצות הגיע תורם של „אור, חלקים 1 ו־2", משנת 1969, זאת אומרת התקופה בה סיימה קיי את בית הספר ג'וליארד, ובאמת ניכרת עדיין בעבודות אלה השפעת המחול המודרני של מוריה שם. אבל אפשר כבר להבחין גם בכוח היצירה המקורי והמיוחד שלה.

הקהל הצטייד במשקה וכבריכים, בשמיכות וכבכרים והארוע היה לפיקניק מהנה שנמשך אל תוך הלילה. ביחוד נהניתי לשוב ולחוות ב„שדה אבנים", בו סוקלים שני גברים את קיי באבנים, עד שהבמה מלאה אותם, והיא מקפצת, נמלטת ביניהם ואותו המחול, בו עוטפים לבסוף את כל המבצעים לחבילה גדולה אחת. בקיצור היה מה לראות.

הממחטה של אלוהים

קבוצת תיאטרון „אקארלאט" מצרפת מציגה את „גרנדיורי" — פיוט לבובות ותפצים, שיש בו הרבה רגעי קסם בימתי אמיתי.

כל אחר משלושת המבצעים מחזיק בידו סמרטוט פשוט שהופך, בעזרת האור התנועה ובעיקר הרגש, לרמות חיה, של נודדים נצחיים בסערות החיים ורגעי הרוגע והאושר המעטים שבחיי אדם.

שני הגברים והאשה נדחפים תחילה אל הבימה — המייצגת את העולם — בעל כורחם על ידי כף יד ענקית, של אלוהים — אני מניח, והחיים שלהם מוצגים חליפות על ידי הבובות ועל ידי גופם הם. חילופי הפרופורציות בין הממחטה והיד הענקית, האנשים הרגילים והבובות הזעירות מן הקצה השני והשימוש רב־הדמיון בחפצים יוצרים תיאטרון עני שהוא עשיר. היומרה הפילוסופית של הטקסטים לא היתה נחוצה כלל.

גיורא מנור

מפלגת הפועלים המאוחדת – המרכז

מזכירות מפ"ם תתכנס

ביום רביעי, שעה 16.00 – במרכז מפ"ם

על סדר היום:

המאבק על השלום והמשבר הממשלתי

החברים מתבקשים להבטיח השתתפותם

עיריית פתח־תקווה

מינהל התרבות

אביב עם יצחק שטיינר

יום שלישי 26.5.87, בשעה 9.00 בערב באולם „שרת" בבנין העיריה בפתח־תקווה

ערב אימפרוביזציה עם יצחק שטיינר

יצחק שטיינר מאלתר בפסנתר בסגנונות שונים ובעזרת שלישיה הכוללת בס ותופים מגיעים המבצעים עד לסגנון ג'ז.

הקיבוץ הארצי השומר הצעיר – מפ"ם

מועצת ת"צ הקיבוץ הארצי

„שותפות בקיבוץ והמאבק־על השלום"

יולי 1987

את אירועי המועצה נפתח בארבעה כנסים אזוריים המיועדים לכל חברי החטיבה הצעירה בקיבוץ הארצי:

כנס גליל

יערך בקיבוץ שמיר — 28.5.87, בשעה 19.30

אלישע שפירא, יאיר צבן

כנס עמקים

יערך בקיבוץ הזורע — 4.6.87

אלעזר גרנות, אלישע שפירא

כנס גרנות

יערך בקיבוץ עין־החורש — 11.6.87

גזומס, חנן ארז

כנס דרום

יערך בקיבוץ רוחמה, 1.6.87, בשעה 20.30

גזומס, חנן ארז

בדבר פרטים:

ח"צ מפ"ם 03־266244, ח"צ קבה"א 03־435329

הוועידה הארצית הראשונה לקידום החינוך לערכי תנועת העבודה

תתקיים בירושלים, במלון „שלום" (בית וגן), בימים כ"ח–כ"ט באייר תשמ"ז, 27–28.5.87

מושב פתיחה חגיגי ייערך ביום 27.5.87, בשעה 20.30

דברי פתיחה: נחום פסה, יו"ר המרכז לתרבות ולחינוך

ברכות: יצחק נבון, שר החינוך והתרבות; ניסן הרפז, מזכיר ההסתדרות בירושלים; יצחק ולבר, מזכ"ל הסתדרות המורים

דברים: ח"כ ישראל קיסר, מזכ"ל ההסתדרות

תכנית אמנותית: להקת „האירוסים" – בית־אלפא; ניהול מוסיקלי: רפי פסחזון; ליד הפסנתר: שרה שוהם

מנחה הערב: דוד גלבוע

עבודת הוועידה תערך במליאה ובקבוצות דיון. נושאי הדיון: חינוך ליהדות הומניסטית; חינוך לציונות סוציאליסטית; ערכי תנועת העבודה בהוראת המקצועות; בית הספר, ההורים והקהילה; יחסי מנהל־מורה־תלמיד; חינוך פוליטי בבית הספר; התמודדות חינוכית עם השאלה הערבית; חינוך לשלום; חינוך לשוויון בין המינים; אתגר השוויון וטיפוח המצויינות; התמודדות חינוכית עם השונות; עמדת החינוך כלפי המשק היצרני.

הכניסה לפי הזמנות

בדבר פרטים: טלפונים: 03־431775, 03־431380

ההסתדרות הכללית של העובדים בארץ ישראל

המחלקה לחינוך · המרכז לתרבות ולחינוך · המכון לחינוך קיבוצי

הליכוד יתנה מינוי מחליף לשר רובינשטיין בחזרת מודעי למשפטים

פרס מציע למנות את יעקבי לשבועיים, עד שיוחלט אם להוסיף שר או „לנדב" את אחד משרי המערך לתפקיד שר התקשורת

מאת דליה שחורי, הכתבת המדינית של „על המשמר"

מ"מ ראש הממשלה, שמעון פרס, עומד להציע בישיבת הממשלה ביום א' הבא, כי במקום השר אמנון רובינשטיין, שהגיש אתמול מכתב התפטרות מן הממשלה והתפטרותו תיכנס לתוקף ביום ג' בצהריים, ימונה לתקופת שבועיים שר הכלכלה והתכנון, גד יעקבי.

בתוך פרק זמן זה יחליט המערך אם להוסיף שר לממשלה במקום רובינשטיין או לתת את תיק התקשורת לאחד משרי המערך. אולם בינתיים נודע, כי הליכוד יתנה את מינויו של יעקבי או כל שר אחר לתיק התקשורת — בהסכמת המערך למנות את יצחק מודעי לשר המשפטים.

פרופ' אמנון רובינשטיין הודיע אתמול בממשלה, בהתאם לחוק, על כוונתו להתפטר מן הממשלה. כן הגיש לראש הממשלה יצחק שמיר מכתב התפטרות. שמיר הביע צער על פרישתו של רובינשטיין ואמר, כי באופן בלתי תלוי בהבדלי ההשקפות ביניהם, היה נעים מאוד לעבוד איתו והוא מצטער על התפטרותו.

הסיבות שהניעו את פרופ' רובינשטיין להתפטר, כפי שפירט זאת במכתבו לראש הממשלה, הן אלה:

● רחייתה על הסף של יוזמת השלום על־ידי הקבינט.

● שיתוק הרדי בממשלה כתוצאה מהחלטת הקבינט. „העובדות מדברות בעד עצמן ומעידות על הידרדרות לשפל, העושה את דרך פעולת הממשלה למשל ולשנינה, ללעג ולקלס, מבית ומחוץ".

● הסכם הליכוד עם ש"ס יפר את הסטטוס קוו בענייני דת, שהממשלה התחייבה לשמור עליו. „איני יכול לחשוב על מעשה חמור מזה, המשלב פגיעה באחדותו של העם היהודי עם הפרה גסה של קווי היסוד ושל ההסכם הקואליציוני".

בישיבת „שרינו" שקדמה לישיבת הממשלה הועלתה אפשרות, כי עזר וייצמן יקבל את תיק התקשורת, אך הוא דחה זאת על הסף. בשיחות פרטיות אמר, כי אינו יושב בממשלה כדי להבריג טלפונים.

שר התקשורת, אמנון רובינשטיין, נפרד בדמעות ממזכירתו אהובה, יום לפני עזיבתו. (צילום: יעל השכל/סקופ 80)

המשכים

פסק הדין: חקירת שב"כ

(המשך מעמוד ראשון)

הוא נצטווה להתפשט מבגדיו ונצטווה להתקלח במקלחת קרה. נמנעה ממנו שינה במשך שעות ארוכות ביום ובעיקר בלילה והוא נאלץ לעמוד בחצר מתקן הכליאה במשך שעות רבות גם כאשר לא נחקר. כן הושמעו כלפיו איומים בקשר למעצרים של אמו ואשתו ובקשר לפרסום שיינתן על מידע אישי שהיה בידי החוקרים בקשר אליו.

בפסק הדין נטען, כי בית הדין הצבאי לא קיבל טענותיו אלה. עם תחילת הדיון בבית המשפט העליון, נאמר בפסק הדין, הודיע הפרקליט הצבאי הראשי, תת־אלוף אמנון סטרשנוב־נבו, כי לקראת הערעור נערכה בשירות הביטחון הכללי בדיקה של הטענות ונתגלו עובדות וראיות חדשות, לפיהן יש אמת במרבית טענותיו של נאפסו בקשר ללחצים שהופעלו עליו.

עוד טען תת־אלוף נבו בפני בית המשפט העליון, כי ההכחשות של חוקרי השב"כ שהושמעו בפני הערכאה הראשונה לא היו אמת, וכי אנשי השב"כ מאשרים את רוב הטענות של נאפסו בעניין דרך חקירתו.

תת־אלוף נבו הודיע לבית המשפט העליון, נאמר בפסק הדין, כי באישור היועץ המשפטי לממשלה הגיע לחסדר של עיסקת טיעון עם פרקליטו של נאפסו.

לאחר שבית המשפט קיבל את הודאתו, הרשיע אותו, כאמור, בעבירה של תריגה מסמכות עד כדי פגיעה בבטחון המדינה. בית המשפט מותח בפסק דינו ביקורת חמורה ביותר על חוקרי שירות הביטחון הכללי. „חוקרי שירות הביטחון הכללי חרגו, לדעתנו, מבחינת משקלם המצטבר של מעשיהם מן המותר והוסיפו חטא על פשע בכך שהעידו בבית הדין הצבאי על חקירתו של המערער. שיקרו בהכחישם את עיקר טענותיו של המערער בקשר לשיטת החקירה.

אין להפחית מחומרתה של מסקנה זו המצביעה על התכחשותם של העדים הנ"ל לחובה לומר את האמת בהתייצבם לפני ערכאה שיפוטית. מעשים אלה נושאים כחובם פגיעה מרחיקת־לכת באמינותם של שליחיה של הזרוע הממלכתית. ניטלה בכך מבית הדין היכולת להכריע בעניינו של המערער על יסוד נתוני אמת, ונפגמו מעמדו וכוחו של בית הדין אשר הולך שולל על ידי דבריהם של החוקרים".

בית המשפט העליון פונה ליועץ המשפטי לממשלה ומבקש ממנו לפעול כדי לשרש תופעות כאלה והתנהגות כזו של אנשי השב"כ מן השורש: „המעשה החמור שנתגלה במקרה זה ואשר כתוצאה ממנו נשען בית הדין בממצאיו ומסקנותיו על הודאות אשר לגביהן נמסרו לבית הדין עובדות לא נכונות כאשר לאופן גבייתן, מחייבת נקיטתם של צעדים החלטיים כדי לשרש תופעה כגון זו, ואנו מפנים תשומת ליבו של היועץ המשפטי לממשלה".

בית המשפט גם מותח ביקורת על נוהלי החקירה וקובע, כי התברר שחוקרי שירות הביטחון הכללי אשר ניהלו את חקירתו של נאפסו, לא שמרו את התרשומות ואת רישומי העזר האחרים אותם ערכו במהלך החקירה ומחקו קלטות של שלבי חקירה שונים. כתוצאה מכך, קובע בית המשפט העליון, נמנעה, הן מהתביעה והן מהסניגוריה, ידיעה על מהלכי החקירה ונפגעה יכולתו של נאפסו לתמוך את טענותיו בעניין החקירה ברישומים או בהקלטות.

„ראוי לשוב ולהדגיש, כי ניהולה של חקירה על־ידי שירות הביטחון הכללי המוליכה להליכים משפטיים, חייבת להתנהל על־פי אותם כללים החלים על המשטרה בחקירותיה וכפי שזו האחרונה חייבת להקפיד על עריכת תרשומות ושמירת כל רישום והקלטה שנערכו במהלך החקירה, כך גם דינו של שירות הבטחון הכללי".

בית המשפט העליון שב ומפנה את תשומת ליבו של היועץ המשפטי לממשלה לבדוק. אם ההוראות הקיימות בשירות הבטחון הכללי עונות לדרישות אלה. „אנו מבינים שנערכת עתה גם בדיקה על ידי צוות מיוחד בעניין שיטות החקירה הנהוגות בשירות הבטחון הכללי ומקרה זה יש בו כדי להמחיש שאת רחיפותו והשיבותו של העניין".

שביתת עובדי הרווחה — ראשון בסדרת מאבקים

מאת כתבנו לענייני עבודה

כאלפיים עובדים סוציאליים, המועסקים ברשויות המקומיות, יקיימו היום שביתת אזהרה בת יממה. זאת לאחר שהמו"מ עם המעסיקים, אנשי משרד הרווחה ונציגי מרכז השלטון המקומי, לשיפור שכרם, נקלע למבוי סתום.

צעד זה הוא ראשון בסידרה של מאבקים המתוכננים לעתיד הקרוב, אם המו"מ לא יתחדש ויסתיים בצורה שתניח את דעת העובדים.

העובדים הסוציאליים, בסקטור זה, תובעים לחשוות את שכרם לזה המשולם לעובדי הביטוח הלאומי. ההפרש מגיע, לפי חישובים שנעשו באיגוד, לשלושים אחוזים. בנוסף לכך תובעים העובדים השתתפות באחזקת רכב, גמול השכלה ועוד.

יו"ר האיגוד, שרה זילברשטיין, מסרה אמש, כי קשייהם של העובדים אינם באים לידי ביטוי רק בשכר הנמוך אלא גם בפחד מתמיד מגילויי אלימות, מצמצום במשאבי כוח־אדם ותקציבים הגורר אחריו נטישה של עובדים רבים — ולכך יש השלכות בהכבדת העומס על הנשארים — פגיעה באיכות העבודה המקצועית וירידה במוטיבציה של העובדים.

● 4 תלמידים בבית הספר הטכני של חיל האוויר בבאר שבע נחקרו ממושכות על ידי מפקדים, לאחר שנחשדו בגניבת שאלוני בחינות, ולטענתם הושפלו במהלך החקירות.

בצער רב אנו מודיעים על פטירת
אשתי, אימנו וסבתנו היקרה
מלכה גוטסמן
לבית טייכמן
ההלוויה תצא מביתה בכפר נטר
היום, יום שני, כ"ו באייר תשמ"ז, 25.5.87,
בשעה 16.00, לבית העלמין באבן יהודה
בעלה: מאיר גוטסמן
בתה וחתנה: שולה ודני חלד
בנה וכלתה: משה ויהודית גוטסמן
והנכדים

צלצול מהיר

עו"ד יעקב רובין, יו"ר לשכת עורכי הדין:

האמון העיוור הוכה קשות

מה תהיינה השלכותיו של פסק הדין של בית המשפט העליון, אשר הביא לשחרורו של עיזאת נאפסו, על יחסי האמון ושיתוף הפעולה ששררו בין נציגי הפרקליטות ואנשי השב"כ?

האמון הזה, שעד לפרשת השב"כ ופרשת נאפסו לא היה, אמנם, עיוור אבל היה מירבי, הוכה עתה מכה קשה. ואני מניח, שזמן לא קצר יהיה נחוץ על מנת לשקמו מחדש.

מהן, אם כן, המסקנות המשפטיות־מעשיות שיש להסיק משתי הפרשות האמורות?

שתי הפרשות מחייבות בדיקה יסודית של דרך חקירת השב"כ, ואני מקווה מאוד, שהוועדה שמונתה על ידי ראש הממשלה לבדיקת דרכי החקירה של השב"כ, תצדיק את האמון שניתן בה, מה גם שבראש הוועדה הוצב מי שהיה ראש לשכת עורכי הדין ומבקר המדינה. על כל פנים — המבחן בעתיד יהיה מידת הפיקוח שתינתן לפרקליטות המדינה על חקירות חשודים, בין על ידי השב"כ ובין על ידי המשטרה.

האם ניתן להבטיח פיקוח מעין זה?

בוראי שניתן, בתנאי שהחוקרים יחוייבו לדווח ליועץ המשפטי לממשלה ולפרקליטי המדינה על מהלך החקירה.

הדבר יחולל מהפך בכל סדרי העבודה של השב"כ ושל המשטרה גם יחד.

בהחלט. וצפוי גם כי יעורר התנגדות לא מעטה. היבט נוסף הראוי לתיקון הוא גישתם של בתי המשפט, שנהגו עד כה שלא לפסול הודאות, גם אם הושגו באמצעים פסולים. המקרים האחרונים עשויים להביא לשינוי גישת בתי המשפט, וזה עשוי למנוע את הצגתן של הודאות בשיטות חקירה פסולות.

השב"כ עשוי לטעון, כי הוא איננו רשאי לגלות את מקורותיו, אפילו בבית המשפט.

נכון. אלא שהבעיה איננה גילוי המקורות אלא הדרכים מהן מושגות ההודאות. השב"כ עשוי גם לטעון כי אם שיטות החקירה שלו יוגבלו, לא יוכל לתפקד כנדרש. עשרה חשודים שיצאו זכאים מחוסר הוכחות, עדיפים בעיני על אחד שהורשע שלא כדין, מאחר וזה — ורק זה — הוא העקרון המבטיח את שלטון החוק במדינה המבקשת להיות דמוקרטית.

אתי רונאל

פרס לשרון: אתה אפיפיור האמת?

מאת דליה שחורי, הכתבת המדינית של „על המשמר"

תקרית מילולית התפתחה אתמול בישיבת הממשלה בין מ"מ ראש הממשלה ושר החוץ, שמעון פרס, ובין שר התעשייה והמסחר, אריאל שרון, במהלך דיווחו של פרס על מסעו ושיחותיו בארה"ב.

פרס מסר, כי מזכיר המדינה האמריקני, ג'ורג' שולץ, הציע גם לכנס ועידה בין־לאומית כלכלית, כדי שמדינות מבוססות יוכלו לסייע למדינות האיזור. קרא שרון לעבר פרס: מה אתה דואג לסוריה?!

פרס: אני דואג לזה שמדינות האיזור לא יהיו חומייניסטיות בגלל מצבן הכלכלי. ובכלל, מי אתה אפיפיור האמת? אתה הרלפת כמו „מקור בליכוד", את השקרים שלי הסכמתי לויתורים על ירושלים. כשאתה אומר זה אמת?

שרון לא הגיב.

● מערכות לייזר להדרכה מטרות צבאיות ולמערכות נשק שפותחו בחברת „אל־אופ", הוצגו בפני כתבים צבאיים.

● כביש חוצה שומרון יפתח בחודש אוגוסט. הקבלן לאחר שיסתיימו עבודות התיקונים בכביש מורשה המתחבר לכביש חוצה השרון. כך הודיע רוני מילוא ה... רייס בשיחה עם כתבת „עתים".

גילוי המצבה של יקירנו
פישק כפרי (קמפינסקי)
במלאת שלושים למותו ביום ד' 27.5.87 בשעה 15.00
בבית הקברות בעין החורש.
המשפחה
וקיבוץ עין החורש

במלאת עשרים שנה
לנפול בניגו־חברינו
במלחמת ששת הימים
אריה סושקס
אהוד רפמן
גיורא אשכנזי
נעלה לקברם ונתייחד עם זכרם
ביום רביעי, כ"ח באייר 27.5.87
בשעה 16.00
המשפחות
קיבוץ ניר־דוד (תל־עמל)

חייל בדה סיפור דקירה בידי ערבי

חקירת המשטרה בתלונתו של חייל צה"ל דוד לוגסי, שטען כי נדקר כשבוע, שעבר ע"י ערבי בתחנה המרכזית בחדרה, העלתה כי שיקר.

לאחר חקירה במכשיר הפוליגראף „נשבר" החייל וחזר בו מגירסתו. הוא סיפר כי חתך את עצמו בזכוכית ואין מדובר באירוע על רקע תקיפה חבלנית.

דוברת מרחב חיפה, פקד אהובה תומר, ביקשה להדגיש, כי הפירסומים על אודות תקיפתו של חייל צה"ל גרמו תחושת חרדה ופניקה מיותרת בישובי הסביבה ובחדרה. (עתים)

„המשמר" עתון יומי
על המשמר
המו"ל: עתון וספר בע"מ
עיתון מפלגת הפועלים המאוחדת
עורך ראשי: סבר פלוצקר
עורך משנה: ישראל זמיר
מרכז המערכת: רוביק רוזנטל
המערכת והמנהלה: רח' חומה ומגדל 2, תל־אביב טל. 378833
חשבון בבנק הדואר 3—43360—4
המען למכתבים: שירות שק־דואר נעול ת"א 61999
"AL-HAMISHMAR"
(The Daily Guardian) 2, Choma Umigdal St. Tel-Aviv 67771 Phone: 378833 Telex: 341652
סניפים: ירושלים 94622 רח' בן־יהודה 2, בניין מגדל חורדים 102—121. טל' 3—234161. המען למכתבים: ת"ד 1216 ירושלים 91008. חיפה 33134 רח' פבזנר 17, טל' 673673. המען למכתבים: ת"ד 4007 חיפה 31040.

„ירדן יודעת שלא תוכל לקבל במו"מ כל שטחיה בחזרה"

מאת רוית גפן

כתבנו לענייני מפלגות

ירדן יודעת שיהיה עליה לוותר על דרישתה לקבל בחזרה את כל השטחים במשא־ומתן לשלום — אמר אתמול המנכ"ל המדיני של משרד החוץ ד"ר יוסי ביילין.

בהופיעו בפני הנהלת ל"ע אמר ביילין, כי ירדן זקוקה עתה לקבל לגיטימציה בינלאומית לוויתור על חלק מן השטחים, וזו אחת הסיבות העיקריות שחוסיין עומד על כך שתהיה פתיחה של ועידה בינלאומית.

ביילין תקף את הליכוד ואמר כי עמדתו עלולה להביא, בסופו של דבר, למלחמה. ח"כ יצחק ארצי אמר בפגישה, כי שר החוץ פרס לא מצא לנכון להציג את תוכניתו המדינית לפני נציגי ל"ע. „לא ייתכן שרק מי שמאיים ישמע את התוכנית", אמר.

עין בעין — בצלאל עמיקם

כל העדה התייצבה בבוקר: „סומכים על ביהמ"ש העליון"

שעות של המתנה מורטת עצבים אך האווירה כמעט משפחתית, מתחבקים עם השומרים. הם מאותו הכפר

בשעת בוקר מוקדמת עצרה בחזית בית־המשפט העליון במגרש הרוסים בירושלים ניידת משטרתית. ללא אזיקים, כשהוא לבוש מדי צה"ל ודרגות כגן על כתפיו, יצא ממנה עיזאת נפסו.

הכיכר היתה אותה שעה כמעט ריקה מאדם. נפסו הובל דרך כניסת השופטים לחדר צדדי סמוך לאולם המשפטים, שם המתין רגוע ונינוח מקץ כשעתיים עד מועד שמיעת ערעורו. בשעה 9.00 בבוקר הוכנס לאולם מס' 1 אולם, המשפטים הראשי של בית־המשפט העליון.

במקום היה קהל מועט בלבד. כאן שלושת השופטים — נשיא בית־המשפט העליון, מאיר שמגר, ועמיתיו אליעזר גולדברג ומשה בייסקי — גזרו כי הדיון ייערך בדלתיים סגורות. היו שם פרקליטיו של נפסו, אריה קמר וצבי הדר, הפרקליט הצבאי הראשי תת־אלוף אמנון נבו, סגנו ואיש נוסף מהפרקליטות וכן עוזרת. היועץ המשפטי לממשלה, יהודית צור.

לעומת הקהל הדליל באולם המשפטים, היו מסדרונות בית־המשפט העליון גדושים אדם. שעות רבות הסבו על ספסלי העץ עשרות צ'רקסים, צעירים ומבוגרים והמתינו בדריכות לפתיחת דלתות אולם המשפטים. היו שם אביו של נפסו, אחיו, קרוביו ועשרות מתושבי הכפרים הצ'רקסיים — כפר קמא שבגליל התחתון וריחניה בגליל העליון. הם הגיעו בשעות הבוקר בשני אוטובוסים ובכתריסר כלי־רכב פרטיים. לרגל המשפט סובבו במסדרונות גם שוטרי המשטרה הצבאית, עובדי המקום ואנשי משטרה בכירים.

שעות ארוכות נמשכו הדיונים וכשהוחלט על הפסקה, סירבו המשתתפים לומר דבר. עורך־הדין קמר רק ציין כי מצב רוחו של נפסו טוב למרות המתיחות המובנת בה הוא שרוי. האירוע קיבל גוון משפחתי כמעט, כאשר תושבי הכפרים הצ'רקסיים התחבקו עם אנשי משמר־הגבול, צ'רקסים גם הם, שבאו להשגיח על הסדר סביב. אחיו של נאפסו אמר כי העדה כולה סומכת כאיש אחד על בית־המשפט העליון ותקבל את מסקנותיו ללא ערעור. עם זאת, ציינו הנוכחים כי הם מכירים היטב את עיזאת נפסו ומאמינים בחפותו.

בהוראת הקונגרס האפריקני: „אמפונדו" — לא בפסטיבל

מאת יוסי ונונו

הקונגרס האפריקני הלאומי, הגוף הלוחם באפרטהייד בדרום־אפריקה, הטיל וטו חד־משמעי על הופעת להקת המפונדו בפסטיבל ישראל.

הודעה מטעם הלהקה ומטעם מייצגה, ויליאם בורט קוץ (מנהל האסמבל באדינבורג) הגיע זה עתה באורח תאומי לפסטיבל.

עוד מציין המברק, כי הופעתה של הלהקה בפסטיבל ישראל תגרום נזק חמור לפסטיבל וללהקה. בשיחות בהולות ורחופות שנוהלו עם מנהל הלהקה ומקורביהם התברר שהלהקה חרדה לחייה ולא תעשה כל צעד בניגוד לדעת הקונגרס האפריקני הלאומי.

ביומיים האחרונים נוהלו מגעים רשמיים ובלתי־רשמיים גם עם גורמים שונים בארץ ובדרום־אפריקה אך ללא הועיל. הוחלט אפוא לבטל את ההופעות שיועדו ללהקה בפסטיבל. קהל רוכשי הכרטיסים הוזמן להחליף את כרטיסיו או לקבל את כספו בחזרה.

הממשלה אישרה את שובו של הרב פרץ כשר בלי תיק

מאת דליה שחורי, הכתבת המדינית של „על המשמר"

הממשלה אישרה אתמול ברוב של 18, וביהם מ"מ ראש הממשלה שמעון פרס והשר משה שחל, את הצטרפותו של הרב יצחק פרץ לממשלה כשר בלי תיק. נגד ההצטרפות הצביעו השרים עזר וייצמן, יעקב צור ואמנון רובינשטיין, נמנעו בהצבעה — יגאל הורביץ וגד יעקבי. שר הבטחון יצחק רבין, שנכח בישיבה בעת ההצבעה, לא השתתף בה.

בישיבת „שרינו", שהתקיימה אתמול כ־8 בבוקר, לפני ישיבת הממשלה, היתה הדעה הכללית כי אין להתנגד לצירופו של הרב פרץ לממשלה, אך יש להבטיח, כי הצירוף לא יגרור הפרה של ההסכם הקואליציוני והסטטוס קוו בענייני דת. השר שחל אמר, כי המערך יוכל לתמוך בצירוף פרץ אם ראש הממשלה יצחק שמיר יבטיח שלושה דברים: א) שהליכוד ימלא אחר ההסכם הקואליציוני. ב) שהממשלה לא תעסוק בעצמה בייזום חקיקה, המשנה את הסטטוס קוו בענייני דת. ג) שיובטח כי ועדת השרים שהוקמה למציאת פתרון לרישום גרים תמשיך בתפקידה.

עשר דקות לפני כינוס הממשלה נפגש שחל עם שר האוצר משה נסים ופירט באוזניו את שלושת התנאים. שחל הוסמך למסור לנסים, כי מפלגת העבודה מעוניינת בחזרתו של הרב פרץ למשרד הפנים ומעדיפה אותו לתפקיד זה על פני כל שר של הליכוד. נסים הסכים להמשך עבודתה של ועדת השרים אך היה עליו לשוחח עם ראש הממשלה לגבי התנאים האחרים. ישיבת הממשלה התפזרה לכרבע שעה, שבמהלכה דיווח שחל על ההתפתחויות לשרי המערך ונסים שוחח עם ראש הממשלה.

שמיר הסכים להיענות לתנאי המערך.

במפלגת העבודה קוראים להורביץ לוותר על הכסא

מאת הכתבת המדינית של „על המשמר"

„תפנית", חוג צעירים במפלגת העבודה, ישגר הבוקר מכתב לשר יגאל הורביץ בו יקרא לו לוותר על כיסאו בממשלה מאחר שהוא מצביע נגד השלום והמהלך המדיני, על אף שיוכתו לגוש המערך.

תרגיל חילוץ בטרם דו"ח

דרך מקורית אימץ לעצמו שר הבטחון יצחק רבין, במטרה להיחלץ מטבעת המסובים הצפופה, אתמול במסיבת הפרידה מסמנכ"ל משרדו, יהודה מירון (צילום: אבי שמחוני/„במחנה")

צה"ל במאמץ לגבש חזית רחבה נגד המשך ה„לביא"

מתקפה הסברתית בהנחיית הרמטכ"ל

מאת כתבנו הצבאי

בצה"ל ניכר בימים האחרונים מאמץ מרוכז לגיבוש חזית רחבה נגד המשך פרויקט לביא.

לאחר שהוכהר כי בממשלה יש מספר לא מבוטל של שרים הנכונים לקבל את כל הנתונים ולשקול מחדש את הפרויקט, ומשנראה כי התעשייה האווירית מגייסת „את כל התותחים" למאבק, הוחלט באישור שר הבטחון לפתוח במתקפה הסברתית בהנחיית הרמטכ"ל ובתיאום כל הגורמים כדי לאזן את מה שנראה כאינפורמציה מוטעית ומגמתית.

התעשיות הבטחוניות שאינן כפופות ישירות למשרד הבטחון נעתרו לפניות שנעשו במגעים קרחותניים בתקופה האחרונה לתת סומכי למידע ענייני וחיוני להבהרת המצב.

לטענת בכירים בצה"ל, נעשה שימוש לא נכון בנתונים והועלו נימוקים המבוססים על מידע חלקי, במטרה ליצור דעת קהל לטובת הפרויקט. במה שנראה כרקה הי־95, לדברי גורמים בצה"ל, הוחלט לצאת למאבק נגדי בטרם תוכרע הסוגיה.

שמיר בממשלה בעקבות רצח רמי חבה:

„תמיד אפשר לשכלל המאבק בטרור; הרצח מעורר הצעות"

מאת דליה שחורי, הכתבת המדינית של „על המשמר"

ראש הממשלה יצחק שמיר אמר אתמול בישיבת הממשלה, כי טבעי ומובן שהזעזוע בעקבות רצח הילד רמי חבה היה עמוק, בכל חוגי הציבור בארץ, והדבר מעורר מחשבות והצעות באשר לחיזוק המאבק בטרור. צה"ל, שירותי הבטחון והמשטרה ימשיכו לעשות כמיטב יכולתם ובכל שניתן. תמיד אפשר לשכלל ולמצוא דרכים חדשות.

שר הבטחון יצחק רבין אמר, כי אף־על־פי שבראשית השנה נהרגו שני ישראלים ביהודה ושומרון, ניכרת בשנים האחרונות ירידה במספר ההרוגים הישראלים. השר יוסף שפירא אמר, כי יש לגדר את הישובים הקהילתיים כפי שמגודרים הישובים החקלאיים. כן אמר, כי יש להרחיב את החקיקה כדי לאפשר הכבדת העונשים למחבלים. שני שרים חיברו במהלך הדיון על הפעלת עונש מוות נגד מחבלים. שר הבטחון אמר, כי מאז כניסתו לתפקיד גורשו מן הגדה המערבית 10 מחבלים.

הממשלה שמעה, בשבתה כוועדת שרים לענייני בטחון, סקירה בנושא הרצח של רמי חבה מפי שר הבטחון ואלוף פיקוד המרכז אמנון ברקן. שר המשטרה חיים בר־לב דיווח על הארועים שלשום בשכם. הוא אמר בין היתר, כי דיווחי התקשורת היו מוגזמים וכי לא הושלכו באיוור כל בקבוקי־תבערה.

המשכים

תגובות

(המשך מעמוד ראשון)

● ח"כ מתי פלד מהרשימה המתקדמת לשלום אמר, כי בזיכויו של עיזאת נאפסו הרשיע בית המשפט העליון את השב"כ בהרשעה מוחצת שלא הייתה כמותה מאז קום המדינה. פלד תובע להקים מייד ועדת חקירה ממלכתית, שתבדוק בדיקה יסודית את שיטת החקירה של השב"כ, ואשר תהיה מוסמכת לחקור את כל אנשי השב"כ בכל הדרגים ולבדוק את כל המיסמכים הרלוונטיים.

● עו"ד אריה קמר אמר, שיש להסיק את המסקנות בעקבות פסק הדין בקרב השב"כ ולפעול בהתאם למסקנות אלה. עוד אמר אריה קמר, כי הוא מניח שכל האנשים המעורבים בפרשת נאפסו, העניין לגביהם ייבדק ויש מי שיחליט כיצד יש לנהוג בהם בעקבות המלצת בית המשפט. (שע"ה)

„בעוד שעתיים בבית"

(המשך מעמוד ראשון)

„שלשום היה הלילה הקדוש ביותר בחודש הרמאדן" — סיפרה אימו של נאפסו — „לפי האגדה המוסלמית נפתחים בו שערי השמים. התפללתי כל הלילה ההוא שעיזאת ייצא זכאי ואלוהים שמע את תפילתי".

„אלחאמדילילה. בעוד שעתיים אני בבית" — טלפן סגן עיזאת נאפסו לאימו ואחיותיו מירושלים.

בכפר קמא מעקלים לאט לאט את הבשורה והאווירה הולכת ומתחממת. האם, רחמת נאפסו, חיכתה לבשורה לבושה בגדי חג בבית בנה הבכור. משהגיע הטלפון המיוחל אמרה: „אני מבסוטה מאוד. אין לי מילים לבטא את אושרי. כשעיזאת יגיע הביתה אשן איתו כל הלילה ומחר אכין לו חפלאה של מאכלים צ'רקסיים".

חייל במדים אמר: „מחר אני חוזר לבסיס בראש מורם".

בסמוך לבית אחיו של עיזאת מוצב טייפ גדול, המשדר פעם אחר פעם את מהדורות החדשות והפרשנות הנלוות לה. בפתח הבית נתלה שלט גדול יחי הצדק.

מהמשפחה נמסר, כי כבר החלו בהכנות לשיקומו של עיזאת ומתכוונים להשלים את בניית הבית שנפסקה עם מאסרו. הם מקווים שיתחתן מחדש תוך חודש ויקים משפחה. כבר נרמז. יש מועמדת להיות אשתו.

אנשי השב"כ שיבשו

(המשך מעמוד ראשון)

ובבגידה. הוא נידון ל־18 שנות מאסר אך כל אותו זמן טען, כי הוא חף מפשע. זמן קצר לאחר שהורשע החל מאבק נמרץ להוכחת חפותו. בית־הדין הצבאי לערעורים סירב לקבל את הסבריו מאחר שהולך שולל על־ידי השב"כ. נאפסו לא נחלץ מהכלא ודרגתו לא הושבה לו.

רק משפתח בית־המשפט העליון את דלתותיו בפני הסגן הצ'רקסי, מכוח תיקון בחוק השיפוט הצבאי, יכול היה נאפסו להביא את טיעוניו לערכאה השיפוטית העליונה שמצאה, כי הושלך למאסר על לא עוול בכפו.

שעות של מתח

שלוש שעות של מתח רב ליוו את ההמתנה לקראת הקראה של פסק הדין בבית־המשפט העליון בעניינו של עיזאת נאפסו לאחר תום הדיון בצהרים, קבעו השופטים כי יתנו את החלטתם בשעה 6 בערב. עשרות רבות של בני משפחתו של נאפסו ועיתונאים רבים התקבצו בשעה 6 בערב בבית־המשפט העליון והמתינו להקראתו של פסק הדין.

פסק־הדין לא הוקרא והשופטים לא נכנסו לאולם מאחר ואירעה תקלה חמורה במחשב בית־המשפט. בגלל תקלה במיזוג האוויר הופסקה פעולתו של מחשב בית־המשפט העליון ולכן לא ניתן היה להדפיס את פסק הדין. זמן רב חלף עד שהגיע טכנאי מיזוג האוויר לתקן את התקלה. לאחר שתוקנה התקלה במיזוג האוויר, הוזעק למקום טכנאי מחשבים וגם הוא עסק במשך כשעה בתיקון התקלה במחשב.

לאחר שהסתיימו כל תיקוני התקלות התחילה הכתבנית של ביהמ"ש העליון להדפיס את עשרת עמודי פסק־הדין. רק לאחר ששופטי ההרכב ערכו הגהה ותיקנו תיקונים בפסק הדין — הוא הודפס.

עמד על רגליו

ב־21.15 בערב נכנסו לאולם השופטים והחלו בהקראת פסק הדין. נאפסו עמד כל ההקראה על רגליו. עשרות בני המשפחה צבאו על החלונות במסדרון בית־המשפט ומשם צפו לעבר האולם, אך לא יכלו לשמוע דבר. מבעד לחלונות ניתן היה להביט בנאפסו שעמד כל העת ידיו שלובות לאחור והקשיב קשב רב לפסק הדין, שהוקרא על־ידי נשיא בית־המשפט העליון, השופט מאיר שמגר.

ב־21.30 יצא הפרקליט אריה קמר והודיע על החלטת בית־המשפט. קולות צעקה שריקות שמחה וצרחות מילאו את מסדרונות בית המשפט, בכך הביעו עשרות בני המשפחה הקרובים והחברים של נאפסו את שמחתם על ההחלטה. מזכיר בית המשפט העליון הביא במהירות ללשכת השופטים את טפסי השחרור עליהם חתמו השופטים.

נאפסו ירד, מלווה בשוטרים, אל חצר בית המשפט, שם התנפלו עליו בני המשפחה, נשאו אותו על כפיים. אך זאת לדקות מעטות. נאפסו הוכנס לניידת של משטרה צבאית והובא לכלא הצבאי שבו שהה כדי לפתוח בהליכי השחרור. דקות ארוכות אחרי שניידת המשטרה הצבאית עזבה את המקום המשיכו מעגלי הרוקדים לחולל בחצר בית המשפט העליון בשורה ארוכה של שירים וריקודים צ'רקסיים.

הממשלה נסוגה

(המשך מעמוד ראשון)

ברעם אמר, כי בכך הודו, למעשה, שרי הליכוד בטעותם התמורה בשבוע שעבר, קיבלו את פסק־הדין של הסטודנט הירושלמי ואימצו את עמדת שרי מפלגת העבודה, שהצביעה נגד ההחלטה המפלה שהוצעה בממשלה.

ח"כ ברעם הביע תקווה, כי הממשלה תקבל החלטה סופית בשבוע הבא, שתאמץ את הצעתו של השר נבון ולא תעביר את הנושא לוועדה ציבורית, כפי שהציע ראש הממשלה, דבר שיכניס את המערכת לחוסר ודאות ויעמיד בספק את פתיחת שנת הלימודים האוניברסיטאית הבאה.

צעירי מפ"ם הפגינו

מול משרד ראש הממשלה הפגינו אתמול צעירי מפ"ם והשומר הצעיר נגד החלטת הממשלה לגבות שכר לימוד שונה מסטודנטים שלא שירתו בצה"ל.

המפגינים החזיקו שלטים „לא לגזענות" וטענו, כי ההחלטה מפלה לרעה את הסטודנטים הערבים.

מנגד ניצבה משמרת מחאה של תנועת כ"ך שתמכה בהחלטת הממשלה. בין השלטים שהחזיקו אנשי כ"ך: „כשכהנא יגיע לשלטון תשלמו הרבה יותר". לדבריהם, צודק הדבר שמשוחררי צה"ל ישלמו פחות מערבים, שבמשך אותן שלוש שנים הרוויחו כסף.

מסעוד הלך לקנות בזול בשוק של עזה ויצא ביוקר. סכין בכתף

אלמוני דקר את תושב נתיבות, אב ל־11, גרם פציעה קלה ונמלט ● נעצרו חשודים

אזרח ישראלי תושב נתיבות נדקר אתמול על־ידי אלמונים בסכין בכתפו, בעת שערך קניות בשוק פארס בעזה.

הפצוע, מסעוד שושן בן 64, הועבר לטיפול בבית־החולים „ברזילי" באשקלון ופציעתו הוגדרה קלה.

כוחות הבטחון הגיעו לשוק פארס, סגרו את האיזור וערכו סריקות נרחבות אחר התוקפים. עד כה נודע על מעצרם של עשרה תושבי עזה, החשודים במעורבות בדקירה. החשודים נחקרים בידי חוקרי המשטרה וכוחות הבטחון.

הפצוע הגיע לעיר לצורך קניית מרכולת ומכירתה בנתיבות. הסכין בה נדקר נמצאה בתחנת דלק סמוכה ובעליה נעצר לחקירה. עימו נעצרו עשרה חשודים.

זמן קצר קודם־לכן פיזרו כוחות הבטחון סטודנטים באוניברסיטה האיסלאמית בעזה. הסטודנטים התקהלו באוניברסיטת „אל אזהר" וקראו סיסמאות של אש"ף. כוח צה"ל נכנס לחצר האוניברסיטה ופיזר בכוח את המתקהלים.

רופאי בית־החולים „ברזילי" באשקלון איבחנו פציעה קלה ביותר בכתפו של מסעוד שושן ואחרי טיפול וחבישה הוא שוחרר לביתו. הפצוע ביקש להודות לערבי תושב עזה, שנחלץ לעזרתו לאחר הפציעה והביאו למשטרת עזה, משם הועבר לבית־החולים.

אתמול אמר מסעוד, כי שוב לא יערוך קניות בעזה.

בנו, יצחק, אמר כי בני המשפחה ניסו בעבר לשכנע את אביהם לא לערוך קניות בעזה — אולם עד כה ללא הצלחה. שושן (ולשעבר שושנה) הוא אב ל־11 ילדים: 6 בנות ו־5 בנים. בעוד כשבועיים עומד בנו הצעיר לחוג את הגיעו למצוות.

לרגל האירוע, הלך מסעוד בן ה־64 לשוק עזה לערוך קניות ולהשיג מצרכים שונים עבור הבית.

מסעוד הסביר, כי נהג ללכת לעזה, משום היותה קרובה לנתיבות וזולה יותר.

לדבריו, כשעה שהיה ליד חנות הלבשה, התנפל עליו אלמוני ותקע בו סכין. הדוקר נמלט, ואילו בעל החנות הערבי סייע לפצוע והעבירו במונית למשטרה.

לביתו של מסעוד נהרו ביום א' בני משפחה, מכרים ושכנים רבים שבאו לאחל לו בריאות ורפואה שלמה. (עתים)

נוער יהודי ישחזר מסע המוות וארשה־טרבלינקה

מסע המובלים להשמדה בי מחנה המוות טרבלינקה ישוחזר באפריל שנה הבאה ע"י מאות בני נוער יהודי. מסע הרכבת ייצא מאתר האומשלאגפלאץ, שישוחזר מחדש בוורשה.

אירוע זה יצויין, בין היתר, את יום השנה ה־45 למרד גטו וארשה באפריל 1988. סטיפן גראייק, יו"ר הפדרציה העולמית של יהודי פולין, שמסר על כך, סיפר כי תוכנית האירועים נקבעה בישיבת הוועדה המשותפת למשרד החוץ הפולני ולארגונים שלחמו בנאצים. גראייק שב לארצו לאחר שנועד עם שרים בממשלת פולין ועם ראשי מוסדות. בין היתר נדון קידום היחסים בין פולין לישראל. לדבריו, האירועים הבינלאומיים לציון יום השנה ה־45 למרד גטו וארשה ישאו אופי יהודי מובהק.

במרכז האירועים ייחנך אתר הנצחה שיוקם בשטח האומשלאג־פלאץ בוורשה, משם הובלו 850 אלף יהודי פולין למחנה המוות בטרבלינקה. ישוקמו פסי הרכבת במגרש, משם הובלו היהודים למסע המוות ומעליהם יוצבו שני קרונות ששימשו להובלת היהודים (עתי"ם)

גרנות קורא לנכבדים ולראשי ציבור ערבים למנוע הסלמה

מאת כתב „על המשמר" בירושלים

ח"כ אלעזר גרנות (מפ"ם) פנה אתמול לראשי הציבור הפלשתיני ולכוהני הדת המוסלמים להשליט סמכותם ומרותם כדי להביא להרגעת הרוחות בשטחים.

פנייתו של גרנות באה על רקע האירועים האחרונים ליד שער שכם בירושלים, ונעיצת סכין בגבו של תושב נתיבות בעזה. הוא קרא למנוע הידרדרות נוספת, המשרתת את אויבי השלום.

המשטרה: מהומות שער שכם מקומיות – ללא ארגון מוקדם

במשטרת ירושלים סבורים, כי המהומות שהיו במוצאי־שבת בשער שכם היו על רקע מקומי ולא פרי תיכנון מוקדם.

במשטרה מזכירים, כי גם לפני שנה בחג המציין את סיום חודש הרמדאן אירעו הפרות סדר באותו איזור.

מחקירת המשטרה מתברר, כי במהומה לקחו חלק רק כמה עשרות צעירים שיצאו מתפילה בהר הבית, בעוד ששאר מאות המתפללים היו שם באקראי.

בכוונת המשטרה לבקש היום להאריך את מעצרם של שני חשודים שנעצרו כשבידיהם בקבוקים.

מבדיקת חבלני המשטרה התברר עוד, כי על אוטובוס „אגד" בקו 1 הושלכו שני בקבוקים ריקים — ולא בקבוקי תבערה כפי שסברו תחילה.

ראש עיריית ירושלים טדי קולק שיבח את פעולתה המהירה של משטרת ירושלים אשר הצליחה להשתלט על הסדר תוך זמן קצר ובלי שייפגע איש.

בירושלים תהיה במשך כל השבוע היערכות מיוחדת של כוחות לרגל עשרות האירועים הצפויים במסגרת חגיגות העשרים לאיחוד העיר.

הצעיר שניסה לחטוף נשק מידי ערבי ליד הכותל המערבי ביום ה' התגייס לפני 5 חודשים לצה"ל ולפני 3 שבועות החל לשרת במשמר הגבול כשוטר חובה.

אתמול התייצב במשטרה תושב ירושלים, אשר על סמך הדיווחים בכלי־התקשורת סבר כי הוא מכיר את הצעיר שנעצר. החוקר מדובר בעולה חדש שהגיע מארה"ב לישראל לפני 5 חודשים. הוא למד באולפן צבאי בכרמיאל, ולפני 3 שבועות, על־פי בקשתו, החל טירונות במסגרת משמר הגבול. הוא התגורר בביתו של האיש מירושלים והיה מגיע לדירה בסופי־שבוע. (עתים)

גזר־הדין במשפט עצי־הזית עוכב כדי לברר למי שייך השטח

מאת בצלאל עמיקם, כתב „על המשמר"

אולם המשפטים הקטן של בימ"ש השלום בירושלים צר היה מלהכיל את עשרות הפלשתינים והישראלים שנדחסו לתוכו כשעלי־זית בדש בגדיהם. בפני השופטת מרים נאור התבררה אתמול האשמה של השגת גבול פלילית על רקע עקירת עצי זית לאורך הקו הירוק.

המדובר בעקירת מאות עצים שנטעו בידי תושבי הכפר קטנה השוכן צפונית לקיבוץ מעלה־החמישה. העקירה בוצעה בהוראת משרד החקלאות כחלק ממאמץ שיטתי לתבוע בעלות המדינה על כ־30 אלף דונם אדמות חקלאיות מידי מעבדיהם, כדי שתהיה שם שמורת טבע.

בט"ו בשבט שעבר ערכו צעירים יהודים בצוותא עם תושבי הכפר נטיעות המוניות, במקום אותם עצי זית העקורים. נגד 13 מבין המשתתפים הוגשו תביעות על השגת גבול. פרקליטם של החשודים במעשה, עוה"ד אביגדור פלדמן טען כי יש לראות בנטיעות הגנה לגיטימית שאינה השגת גבול.

השופטת החליטה לאור שאלות לגבי מיקומו של השטח לפני מלחמת ששת־הימים — בתחומי הקו הירוק או באיזור המפורז — לברר בטרם תיתן את גזר הדין את שאלת המיקום והבעלות.

לידידנו וחברינו
בגן שמואל
עם קבלת פרס
יצואן מצטיין
ברכות ואיחולים
להמשך הצלחתכם
כ ו ן
תעשיית שימורים בע"מ

12.2 מיליון דולר הרוויח בל"ל ברבעון הראשון

מאת אלחנן הורוביץ, כתב „על המשמר"

ב־19.6 מיליון ש"ח (12.2 מיליון דולר) הסתכם הרווח הנקי המותאם המאוחד של קבוצת בנק לאומי לרבעון הראשון 1987, כפי שמראים הדו"חות הכספיים המותאמים שפורסמו אתמול.

מהם ניתן גם ללמוד:

התשואה נטו על ההון העצמי, על בסיס שנתי, הגיעה ל־6%.

הכנסות המימון מפעולות רגילות לפני מס הסתכם ברבעון הראשון של 1987 ב־91.4 מיליון ש"ח (56.9 מיליון דולר). התשואה ברוטו על ההון העצמי, על בסיס שנתי, הגיעה ל־30.1%.

ההון העצמי המותאם [illegible] 3.4%, מ־1.344 מיליון ש"ח [illegible] מיליון דולר) ל־1.390 מיליון [illegible] (865 מיליון דולר).

המאזן המותאם המאוחד [illegible] מ־37.3 מיליארד ש"ח [illegible] מיליארד דולר) ל־37.9 מיליארד ש"ח (23.6 מיליארד דולר).

פקדונות הציבור עלו [illegible] מיליארד ש"ח (15.3 מיליארד דולר) ל־25.2 מיליארד ש"ח [illegible] מיליארד דולר).

ההלוואות לציבור עלו [illegible] מיליארד ש"ח (8.4 מיליארד דולר) ל־14.3 מיליארד ש"ח (8.9 מיליארד דולר).

גורבצ'וב מנסה ,למכור' לרומנים סדרת הרפורמות שהנהיג בארצו

דיפלומטים בבוקרשט: צ'אושסקו לא ישתכנע בקלות

בוקרשט. — מנהיג בריה"מ מיכאיל גורבצ'וב, העומד להגיע היום לביקור של יומיים בבוקרשט, יתקשה לשכנע את מנהיג רומניה ניקולאי צ'אושסקו, ללכת בעקבותיו ולהנהיג רפורמות — אמרו אמש דיפלומטים בבוקרשט.

רומניה מתנגדת לשינויים שהנהיג גורבצ'וב בבריה"מ. עם זאת ציינו הדיפלומטים, עד היכן תוכל רומניה להתנגד לרפורמות, כמדינה השרויה במשבר כלכלי קשה והתלויה יותר ויותר בבריה"מ בקבלת אספקה אנרגטית.

צ'אושסקו, הנמצא בשלטון זה 22 שנה, תמיד התנגד לשינויים שרצו לכפות עליו מבחוץ. הוא חזר והביע את עמדתו בשבוע שעבר בפני נציגים בכירים של המפלגות הקומוניסטיות של ברית וארשה.

בניגוד למדינות אחרות של הברית, כגון מזרח־גרמניה, הנרתעות מללכת בעקבות בריה"מ, אין רומניה יכולה להצביע על תוצאות כלכליות טובות. מראשית שנות ה־80, שקועה רומניה במשבר חסר־תקדים. מדיניות פרעון החובות בכל מחיר, נעשית על חשבון המודרניזציה ורמת החיים של האוכלוסיה.

בחיים היום־יומיים, מדיניות זו מתבטאת בהגבלות קשות יותר ויותר בתחום האנרגיה (הפסקות בהספקת גאז, הסקה ותאורה, ואיסור על תנועה במכוניות בחורף) וכן בתורים ארוכים לפני חנויות כמעט ריקות.

זה שלוש שנים נאלצת רומניה לפנות יותר ויותר לעבר בריה"מ. היא ייבאה אשתקד שישה מיליוני טונות נפט סובייטי, פי ארבעה מאשר בשנת 1984. כן הוגדל יבוא גאז וחשמל, והמסחר בין שתי המדינות עלה אשתקד ב־23 אחוז. אי לכך, יש לגורבצ'וב אמצעי לחץ על רומניה, גורסים המשקיפים.

רומניה איננה מכינה קבלת פנים מלכותית לגורבצ'וב. בניגוד לקבלות הפנים שנעשו לכבודו בבירות אחרות במזרח אירופה בשנתיים האחרונות, אין תמונות גדולות של מנהיג הקרמלין בבוקרשט, ואין דגלים סובייטים, או כרזות המשבחות את הידידות בין בריה"מ ורומניה.

ביום רביעי יבוא גורבצ'וב מרומניה למזרח־גרמניה, גם שם קיימת התנגדות ניכרת למסע הקרמלין למען שינויים פוליטיים.

אם כי גורבצ'וב נהנה מפופולאריות בקרב אזרחי מזרח גרמניה, סבורים דיפלומטים במזרח־ברלין, כי אין להניח שמנהיגם אריך הוניקר בן ה־74 ישנה את הקו הקשוח שלו. (ע"ר)

היסטוריונים סובייטיים – לראשונה פומבית:

„סטאלין לא היה מנהיג גאוני ולא מפקד גדול"

מוסקווה. — יוסף סטאלין „לא היה מנהיג גאוני, ולא מפקד צבאי גדול", מבכיריו חבר האקדמיה הסובייטית אלכסנדר סממונוב, הסותר בכך את ההיסטוריוגרפיה הסובייטית הרשמית, בראיון שפורסם אתמול בעתון „תעשייה סוציאליסטית".

מאז עלה גורבאצ'וב לשלטון במארס 1984, הסתפקה התעמולה הסובייטית בעיקר בהטלת האחריות ל„התגוונות" של המשטר הסובייטי על סטאלין, כלי לערער על זכויותיו בתור מנהיג מלחמתי.

סמסונוב, שחיבר ספרים רבים על מלחמת העולם השניה, תוקף מצידו את תפקידו הצבאי של הדיקטטור. „סטאלין לא היה מנהיג גאוני, ולא מפקד צבאי גדול, שכן הוא עשה שגיאות שהיו להן תוצאות טראגיות". ההיסטוריון משיב בכך לקורא שגרס, כי „יש לחרוט לנצח את שמו של סטאלין באותיות של שחם, ארד ואפילו זהב", והוא מייעץ „להעמיק יותר בהערכת תפקידו של סטאלין".

סמסונוב דוחה בתוקף את התיזה הרשמית של „התקפת הבזק של גרמניה נגד בריה"מ ב־1941; מאז ה־5 במארס, הוא מציין, הזהיר הסוכן הכפול ריכארד זורגה את סטאלין מפני תכנית ההתקפה הגרמנית נגד בריה"מ. שבוע בלבד לפני המיתקפה, העביר לו את השדר הבא, אשר הוכח לאחר מכן כנכון: „המלחמה תתחיל ב־22 ביוני".

למרות זאת, כותב סמסונוב, „צבאנו לא היה מוכן לקרב" והוא אפילו קיבל הוראות לא לפתוח באש על מטוסים גרמניים, אשר בין אוקטובר 1940 ויוני 1941, ערכו 185 גיחות תצפית מעל לשטח הסובייטים. (ע"צ)

כתב־אישום נגד שנלר ושלום ואך

מאת בצלאל עמיקם, כתב „על המשמר"

כתב־אישום נגד ראש מועצת יש"ע, עתניאל שנלר, וראש מועצת קריית־ארבע, שלום ואך, הוגש לבית־משפט השלום בירושלים.

האישום הוכן בעקבות תלונת ח"כ יאיר צבן (מפ"ם) כי באפריל אשתקד השתתף עם ח"כים עמיתים ועם קהל נכבדים מאנשי תנועת שלום־עכשיו בטכס, במפגש אירעה התנגשות בין הח"כים ואנשי תנועת שלום־עכשיו לבין המתנחלים, שבראשם שנלר וואך. יו"ר המשטרה חיים בר־לב נמסר לשריה, כי המשטרה פנתה לפרקליטות בבקשה לזרז את ההליכים המשפטיים נגד השניים.

חייל בשירות סדיר נעדר חודשיים

הוריו של דניאל בויאצ'י, תושב אשקלון, קובלים על שלדעתם לא נעשים מאמצים כדי לאתר את בנם בן ה־19 הנעדר זה כחודשיים וחצי.

הצעיר הסתכסך עם מפקדיו בהיותו בשירות סדיר. הוא עזב את היחידה, וכאשר לא חזר, התקשרה היחידה לבית הוריו ב־5 במארס והוא התבקש להתייצב לשירות. החייל יצא את ביתו, ומאז נעלמו עקבותיו.

בבית הוריו נמסר כי מדי פעם מתקבל בדירת הוריו צלצול טלפון אך איש אינו עונה והם סבורים כי בנם עודנו חי. בשלב מסוים עסקו צבא ומשטרת אשקלון בחיפושים אחריו, אולם הנעדר לא נמצא ולא היו כל סימני חיים ממנו.

ההורים פנו אתמול לשלטונות צה"ל והמשטרה, בבקשה לחדש את המאמצים לאיתור בנם. (עתים)

ועדת השרים לדו"ח בייסקי מתכנסת היום

מאת כתבנו הכלכלי בירושלים

לאחר חודשים ארוכים תתכנס היום ועדת השרים לעניין דו"ח בייסקי.

ועדת השרים מונתה על־ידי הממשלה לבחינת המלצות ועדת החקירה הממלכתית בעניין ויסות מניות הבנקים בראשות השופט בייסקי. מאז מינויה של ועדת השרים, לפני כשנה, היא התכנסה רק פעמים ספורות, ולמעשה לא קיבלה כל החלטות לגבי יישום המלצות ועדת בייסקי. גם הישיבה היום מתכנסת לאור לחץ של משרד הכלכלה ובמידה מסוימת של בנק ישראל — המציעים להקמת ועדה ציבורית נוספת לבחינת מבנה מעורבות הבנקים בשוק ההון.

„מאות חיילים ישראלים מתפרסים באזור ג'זין"

ביירות. — המתיחות הצבאית נמשכת בדרום־לבנון, בעקבות גל ההתקפות האנטי־ישראליות ופעולות התגמול של צה"ל, בסיוע יחידות של צד"ל, ב־24 השעות האחרונות.

אזור הכפרים ג'ארג'וז וערב סלים (70 ק"מ מדרום לביירות), בגיזרה המרכזית של דרום־לבנון, הופגזו על־ידי תותחים של צד"ל המוצבים על ג'אבל רייחאן, מסרו כתבים מקומיים. בהפגזות אלה לא היו נפגעים.

בבוקר תקפו מסוקי־קרב ישראליים את סביבות כפר רומאנה.

כתבים מקומיים טענו, כי המשך המתיחות בדרום לבנון הניע את צה"ל לתגבר את תמיכתו בצד"ל. כך התפרסו 800 חיילים ישראליים בשבועיים האחרונים בגיזרה המרכזית של רצועת הבטחון, בעיקר בקרבת העיר הנוצרית ג'זין. (ע"צ)

בכינוס מטעם המועצה הירושלמית למען הילד:

שליש מנערות המצוקה נפגעות מגילוי עריות – בעיקר עם האב

מאת יצחק שור, כתבנו לענייני חינוך

שליש מן הנערות, הנתונות לטיפולה של היחידה לנערות במצוקה נפגעו ממעשים של גילוי עריות (יחסים אסורים בתוך המשפחה) — אמר אתמול מאיר צליק, איש משרד העבודה והרווחה, בכינוס על הילד המוכה, שנערך במלון „ועילא", מטעם המועצה הירושלמית למען הילד.

לדבריו, נמצאות עתה בטיפולה של היחידה כ־3000 נערות. מספר הנפגעות בגלל גילוי עריות נאמד ב־500, 600 אחרות נמצאות במתח מיני גבוה בתוך המשפחה, בעיקר עם האב. יש משפחות שמהן מנצל האב לרעה את בנותיו, לפי סדר גילן. לאם יש תפקיד נכבד במעשים אלה, בדרך־כלל, משום שהיא מעדיפה יחסים בתוך המשפחה ולא מחוצה לה.

נערה הסובלת מניצול מיני חוששת לפנות לעובדי רווחה או חינוך בעיקר בשל לחץ ההורים. כאשר מתגלה מקרה כזה מאשימה המשפחה את הנערה בהרס המשפחה. „לא די בכך שסיפרת את האב, עכשיו את גם גורמת למעצרו ולמשפטו" וכאשר יישב במאסר תיפגע פרנסת המשפחה. לדעת מאיר צליק הפתרון הנכון במקרים כאלה הוא לטפל באופן מערכתי במשפחה כולה, ולא רק בבת הנפגעת או באב הפוגע.

חוקר הנוער, יהודה היהגמן, מרצה לשעבר באוניברסיטת בר־אילן, אמר כי בישראל מתבצעות מדי שנה כאלף עבירות מין, מתוכן היו 60־70 מקרים של גילוי־עריות. בשני שלישים מן המקרים מדובר ביחסי בת־אב. בעבירות אלה אין מקרים של שימוש בכוח, אלא שימוש בלחץ פסיכולוגי או חומרי, ובעיקר בדיבור התנ"כי „כבד את אביך". חוקרת משטרת אשקלון אמרה כי הדיווחים מגיעים למשטרה שנתיים־שלוש לאחר שהחלו בעבירה, אבל גם כאשר מגיע מידע למשטרה, קשה לאסוף עדויות וראיות שיהיו קבילות בבית־משפט.

מנהל המחלקה הפסיכיאטרית בבית־החולים שערי־צדק, ד"ר משה איזק, האחראי לטיפול בנפגעות אונס, סבור כי הסטטיסטיקה בנושא זה אינה מהימנה, אך ניסיונו הראה לו שלידיעת הגורמים המתאימים מגיעות ידיעות רק על עשירית מן המקרים, במחצית המקרים עלול המעשה להישנות.

יו"ר קבילות ילדים בירושלים, ד"ר מנחם הורוביץ, אמר כי החוק מספק תשובה ברורה מי צריך לפנות בתלונה: רופא, עובד חינוך, סעד או משטרה שנודע לו כי קטין נפגע בבריאותו הגופנית או הנפשית, ויש להם יסוד להניח כי הפגיעה נגרמה בידי האחראי לקטין — ימסרו על כך לפקיד סעד במשרד הרווחה. רוב המשתתפים בדיון גרסו כי יש לדווח על מעשים אלה למשטרה, כדי שהיא תרכז את המידע להמשך הטיפול.

25.5.87

אנשים ואירועים

שמואל אייל — מזכ"ל ברית התנועה הקיבוצית

מאת יוסף גלילי, כתב „על המשמר"

שמואל אייל חבר קיבוץ ניר־אליהו, נבחר לתפקיד המזכיר הכללי של ברית התנועה הקיבוצית המאוחדת, הקיבוץ הארצי והקיבוץ הדתי וכן מושבים שיתופיים הקשורים בתקים.

אייל מחליף את מרדכי (חרשה) חרש מקיבוץ יראון, שמילא את התפקיד ב־4 השנים האחרונות.

שמואל אייל (52) מילא בעבר תפקידים ציבוריים בנוער העובד והלומד באיחוד הקבוצות והקיבוצים ובקיבוצו, ניר־אליהו. כן מילא תפקידים בחינוך וכשליח בדרום־אפריקה.

החוקה האמריקנית חוגגת 200 שנה

וושינגטון. — פחות משנה לאחר הזיקוקין די־נור שקידמו את יום השנה ה־100 של פסל החירות, החלו האמריקנים לחגוג בסוף השבוע את יום השנה ה־200 לחיבור החוקה והחתימה עליה.

ההתחלה הרשמית של החגיגות תהיה מחר בפילדלפיה, בנוכחות סגן הנשיא ג'ורג' בוש והנשיא לשעבר של בית־המשפט העליון וורן בורגר.

החגיגות יעלו 20 מיליון דולר, ויימשכו ברחבי ארה"ב עד ל־17 בספטמבר, מועד החתימה הסופית על המסמך.

4543 מלות החוקה עדיין מסדירות את היחסים בין הבית הלבן, הקונגרס ובית־המשפט העליון, שלוש הזרועות של הממשל האמריקני.

תוך 200 שנה נוספו 26 תיקונים לחוקה, כאשר עשרת הראשונים מהווים את „הצהרת הזכויות". ואילו התיקון ה־27, המכריז על שוויון זכויות בין גברים ונשים, עדיין לא אושרר. (ע"צ)

השטן חי וקיים — מזהיר האפיפיור

מונט סאנט'אנג'לו, איטליה. — האפיפיור יוחנן פאולוס השני, אמר אתמול כי השטן חי וקיים ואחראי לרבות מהבעיות העולם.

ביום השני לביקור בן שלושה ימים באיזור פוליה שבדרום־איטליה, ביקר האפיפיור בקאפלה על פיסגת הר שהוקמה לכבוד המלאך מיכאל, מעל למערות שבהן, על־פי המסורת, הופיע מיכאל הקדוש ארבע פעמים בין המאות ה־5 וה־14.

המלאך מיכאל גירש מהשמים לגיהנום את לוציפר ומלאכים נפילים אחרים, על־פי ספר האפוקאליפסה.

האפיפיור אמר למאמינים כי, „השטן עודנו חי ופועל בעולם. למעשה, הוא הורון הקיים בעולם. אי־הסדר הנמצא בחברה, הבלבול שבאדם... כל אלה אינם רק תוצאות של החטא הקדמון, אלא גם של הפעולה החשוכה של שטן". (ע"ר)

חידוש בצרפת: פרסי מולייר לתיאטרון

פאריס. — לראשונה בצרפת חולקו אמש 14 „פרסי מולייר" לאנשי תיאטרון, כדוגמת פרסי אוסקר וסזאר של הקולנוע.

הפרסים הוענקו בתיאטרון המוסיקלי של פאריס, וסקרנים רבים התאספו בכיכר שאטלה כדי להמתין לכוכבים. הם ניתנו להצגה הטובה ביותר של השנה („אריאן או עידן הזהב"), להצגה הטובה ביותר של תיאטרון מסובסד („היום המטורף או נישואי פיגארו"), לשחקנית הטובה ביותר (סוזן פלון), לשחקן המצטיין (פיליפ קלוונו), לבמאי הטוב ביותר, למחזאי המצטיין, למחזאי המצטיין וגם לתפאורן ולמתכנן התלבושות הטובים ביותר.

במהלך הטקס הופיעו אקרובטים צעירים, זמר, ליצן והוקרנו קטעים של סרטים מאת ז'ובה. (ע"צ)

התורכים חצו את הגבול בקפריסין כדי להציג קומדיה יוונית

ניקוסיה. — שחקנים קפריסאים־תורכיים חצו אתמול את הקו הירוק המפריד בין שני חלקי קפריסין, כדי להציג קומדיה יוונית עתיקה „שלום", למען אורחים קפריסאים־יווניים.

היה זה האירוע התרבותי הראשון מסוג זה, מאז הפלישה התורכית משנת 1974, שבמסגרתו נעשה נסיון לגשר על הפער בין שתי העדות האתניות באי.

21 השחקנים, המוסיקאים ועובדי הבמה, ובראשם יאשר ארסוי, מנהל התיאטרון העירוני בצפון הבירה המחולקת, נתקבלו על־ידי מארחיהם, „סאטיריקו" להקת תיאטרון יוונית־קפריסאית.

התורכים הקפריסאים יציגו את המחזה הקלאסי, שנכתב ב־421 לפני הספירה על־ידי אריסטופאנס, מי שהיה ידידם של הפילוסופים אפלטון וסוקראטס. (ע"ר)

על היום

25.5.87

מאת יוסף אלפרן, ז'נבה

זאק ג'יבה, יליד מוסקבה בין מהפיכות פברואר ואוקטובר, לשעבר חבר המחתרת האנטי־נאצית הצרפתית. נעצר על־ידי הגסטאפו והצליח להמלט מן הרכבת שהובילה אותו למחנה ריכוז. אחר־כך היה פעיל בשמאל הצרפתי למען עצמאות אלג'יריה והיום תושב ז'נבה. זאק ג'יבה היה שנים רבות ידידו של זאק ורז'ס.

כשהוא מאוכזב מוורז'ס, הן כיהודי והן כאיש שמאל, ג'יבה משחזר את מסלול חייו של סניגורו של קלאוס בארבי ומנסה לפרש את התנהגותו בספר מרתק, שזכה להצלחה רבה ביריד הספרים הבינלאומי של ז'נבה.

חיים זעיר־בורגניים

מול הטיעון של ורז'ס, שהתקופה הקולוניאלית הטביעה את חותמה על ילדותו, ג'יבה מזכיר, שאמנם נכון שאביו של ורז'ס ויתר בשנת 1925 על קריירה דיפלומאטית כחבר הקונסוליה הצרפתית בסיאם (כיום תיאילנד) כדי להתחתן עם אשה וייטנאמית, אך חזר לעסוק בפריקטיקה רפואית פרטית. חייהם של בני בניו התאומים, ז'אק ורוימון, היו רווקא חיים זעיר־בורגניים נוחים למדי.

בגיל 17 מתגייס ורז'ס לצבא הצרפתי החופשי, משרת באיטליה ומסיים בדרגת סמ"ר בחיל המצב הצרפתי בגרמניה שהובסה. „אבל לשרת בצבא מצוייר היטב, במקום לקחת סיכונים במחתרת. זה רחוק מן העבר המפואר בו התגאה לא פעם ורז'ס", כותב ג'יבה באירוניה.

כחבר במפלגה הקומוניסטית הצרפתית ב־1945, ורז'ס מטפס מהר ובתחילת שנות ה־50' יטען אחר־כך באוזני חברו שלא ראה ולא שמע

פרקליט הקצב

ז'אק ג'יבה משחזר בספר את קורות־חייו של ז'אק ורז'ס, סניגורו של הפושע הנאצי בארבי, ומנסה לחשוף את אישיותו הסבוכה של ידידו לשעבר.

דבר... ב־1954 הוא חוזר מבירת צ'כיה לפאריס, מקבל הסמכה כעורך־דין ומתחיל להגן על חברי המחתרת האלג'ירית פ.ל.נ., שנתפסו על־ידי שירותי הביטחון הצרפתיים. ביניהם תהיה גם ג'אמילה בוחירד. אותה נשא לאשה (אשתו השנייה) ב־1963. לא לפני שהתאסלם והוסיף לשמו הפרטי ז'אק שם שני, „מאנסור".

„התאסלמותו ונישואיו עם ג'אמילה פתחו לו את שערי אלג'יריה", כותב ג'יבה, המציין שאף ג'אמילה הגיעה למסקנה דומה.

ורז'ס עבד במשרד החוץ האלג'ירי עד 1965, כאשר בן־בלה הודח על ידי בומדיין.

תחילת „הסניגוריה הפוליטית"

ג'יבה אינו שולל כלל וכלל את זכותו של חברו לשעבר להגן על ג'ורג' איברהים עבדאללה או על בארבי. אך שואל אם זאת מקריות שוורז'ס בחר להגן על משרתי הטרוריזם העיוור ועל המשטר הנאצי. בספרו הוא מתאר כיצד החל ורז'ס לערבב משפט ופוליטיקה.

כאשר הגן על עצורים אלג'ירים הקפיד ורז'ס לא לעסוק בפוליטיקה בין כתלי בית המשפט. הוא מתחיל לנטוש הפרדה זאת בעקבות תחילת פעילותו למען אש"ף. משפטו ב־1965 של מחמוד חיג'אזי, המחבל הראשון שנתפס על־ידי צה"ל, גורם לקרע הראשון בין ג'יבה לורז'ס.

„ורז'ס ביקש ממני שאתערב אצל דיפלומט ישראלי, כדי שיוכל להופיע בארץ כסניגורו של חיג'אזי, בתור עורך־דין רשום באלג'יריה. הוא טען אז, שפירוש הופעתו יהיה שאלג'יריה מכירה בסמכות בתי המשפט הישראליים, ומאוחר יותר הדבר יסייע גם להכרה בישראל. כלפי הדיפלומט הישראלי הייתי ערב מבחינה מוסרית, שוורז'ס יעסוק בעת המשפט אך ורק בעניינים משפטיים, אך הוא גלש מהר לפוליטיקה", מספר ג'יבה.

אולם זאת היתה רק התחלת האכזבות של

עטיפת סיפרו של ז'אק ג'יבה

ג'יבה. שנים רבות האמין בתום־לב שוורז'ס יתרום לדו־קיום ישראלי־פלשתיני. ב־1969 מופיע ורז'ס כסניגור המחבלים המעורבים בהתנקשות האנטי־ישראלי בשדה התעופה של ציריך, ולתדהמת ג'יבה נודע לו שוורז'ס מקבל את שכרו מן הבנקאי השוויצי הניאו־נאצי פראנסוא ג'נו, שממנן עתה גם את הוצאות הסניגוריה של בארבי.

עשר שנים מאוחר יותר מפרסם ורז'ס יומן אישי, בו מופיעות גם בדיחות אנטישמיות על ליאון בלום (ראש ממשלת צרפת הסוציאליסטי), וכפברואר 1982 ג'יבה שוב נתקל בשמו של חברו לשעבר, שמגן הפעם על הטרוריסט ברונו ברגואה, שנתפש בפאריס לאחר ששוחרר שיחרור מוקדם בארץ (בעקבות נסיון להטמין חומר־נפץ בכלבו־שלום). לג'יבה אין תשובה לשאלה לאן נעדר ורז'ס במשך תשע שנים, בין 1970־1979: „אלו תשע שנים מיסתוריות... האם הוא היה במצרים, לבנון, סין או קמבודיה (ורז'ס למד באוניברסיטה עם פול פוט)? שואל את עצמו ג'יבה.

שנאה בסיסית

מלבד מסקנתו החד־משמעית של ג'יבה לגבי האגוצנטריות של ורז'ס „שלפני הכל אוהב את ורז'ס", המחבר מגיע למסקנה ששנאת מדינת־ישראל טבועה בחברו לשעבר „ורז'ס לא חושב אפילו רגע אחד על דו־קיום ישראלי־פלשתיני... אחד מטיעוניו נגד הדמוקרטיה הצרפתית הוא שהיא ציונית. היא ציונית מפני שהיא מחזרת אחרי הקול היהודי, והיא לא מוכנה לשחרר טרוריסטים (כגון איברהים עבדאללה) מפני שהיא שטח־חסות של ישראל". כך כותב ג'יבה.

סיפרו של ג'יבה מדליק „אור אדום" נוסף באשר לסכנות הנשקפות בימינו לדמוקרטיות המערביות. הוא קורא שוב ושוב לעירנות פוליטית.

ויכוחים באוויר

מאת חיים מרגלית

בעוד התעשייה האווירית מטיסה בשמי הארץ שני אבות־טיפוס של מטוס הקרב החדיש ששמו „לביא", האב־טיפוס השלישי כבר מוכן במעט לטיסת מבחן

וכוונתו למערכות ימיות, מערכות לוחמה אנטי־אווירית, מערכות שליטה ובקרה של כלי נשק רבים אחרים. היינו, שאין סכנה שבהעדר מטוס הלביא הכל יקמול ויתנוון וכל התעשיה העוסקת בטכנולוגיות חדישות תגווע.

ביטחוניים בעוד שלוש ארבע שנים, שלא יהיה להם מענה בגלל ביטול מחקר ופיתוח. חבשוש נדהם מהוויכוח בין שר הבטחון לשר האוצר. הוא חוזר ומרגיש כי יש צרכים ביטחוניים בסיסיים שנפגעים, וצרכים אלה יהיו הכרחיים גם כאשר נגיע סוף סוף לכתת

חרבות לאתים וכבשים יגורו עם זאבים.

במפעלי רפא"ל טרם דנו בעמדת העובדים כלפי הלביא. הם בשלב שוקקים לעבודה. בתעשייה האווירית השיבו שכבר מאוחר מדי. הלביא עבר את הנקודה שממנה אפשר לשוב חזרה. רוב הכספים על הפרוייקט כבר הוצאו.

שניים כבר טסים ועוד שניים יטוסו בקרוב. אך הקרבות המילוליים — כן צריך, לא צריך — בעניין ייצור הלביא נמשכים. מתעלמים מהצרכים האמיתיים של מפעלי התעשייה — אומר מנכ"ל תדיראן

יגאל נאמן, מנכ"ל תדיראן: יש מערכות מוזנחות

והרביעי נמצא כבר על פס הייצור — נמשך הקרב המילולי על הקרקע בדבר הצורך במטוס קרב ישראלי שלמען האמת ההיסטורית. כמעט 50 אחוז ממנו מיוצרים בארץ ויותר מ־50 אחוז ממנו מיובא מידידתנו הגדולה ובעלת בריתנו, ארה"ב.

יגאל נאמן, מנכ"ל מפעלי תדיראן, טוען כי נוצר הרושם, שהנימוק החזק ביותר שנשאר בקרב על הלביא הוא התעסוקה. אם יופסק ייצור הלביא, תרד חרב הפיטורים על עובדי התעשיה האווירית — בה מועסקים כ־20 אלף איש או יותר. נימוק נוסף: הפסקת ייצור הלביא תביא לשיתוק התשתית הטכנולוגית של התעשיה. „אם זה נכון", אומר מנכ"ל תדיראן, „אז אני מודעק שכן, יש אלטרנטיבות. החשובה שבהן היא פיתוח מערכות שמוזנחות עתה בגלל ייצור הלביא".

נאמן, ששיגר בימים האחרונים קריאה לגורמים ממשלתיים וביטחוניים נגד המשך פיתוח פרוייקט הלביא, בטוח שאלה המאיימים באסון אם יופסק ייצורו מתעלמים מהצרכים האמיתיים של מפעלי התעשיה, העוסקים בטכנולוגיות ביטחוניות אחרות. לדבריו, אין עתה אפשרות לייצר לביא.

שלום חבשוש, שבשמו טענו נגד המשך ייצור הלביא, מכחיש מכל וכל שאמר מילה אחת נגד המשך ייצור המטוס. לדבריו, הוא לעולם לא יתן יד לשום שדולה שיכולה להביא למאבק בין עובדים או לשדולה שתגרום אולי לאבטלה חס־וחלילה. הוא טוען כי תיקן את אלה שדברו על פגיעה בייצור הביטחוני בגלל העיסוק בלביא. זה שנתיים הוא קובע, נפגע הייצור הביטחוני במפעלי תעשיה רבים בגלל החלטת הממשלה לקצץ בתקציב הביטחון. בגלל החלטה זאת, פוטרו עד כה 3000 עובדים ואם הממשלה, קרי האוצר, ימשיך וידרוש קיצוצים נוספים, יפוטרו עוד אלפי עובדים.

חבשוש מכחיש את אשר שמו בפיו, כי בתעשיה האווירית 20 אלף עובדים ובתעשיות אחרות, כמו התעשיה הצבאית, תדיראן ורפא"ל, 32 אלף, ולכן צריך להפסיק לייצר את הלביא, משום הכוח האלקטוראלי הגדול של שלושת המפעלים. הוא חוזר ואומר שאין עיסוקו בלביא ובוויכוחים סביבו. הוא אינו אסטרטג, אף לא שר כספים, ואינו קובע ברמות גבוהות כל כך.

הוא מבקש כי יזכרו דברים אלמנטריים, כמו שהקיצוץ בתקציבים לביטחון צמצם את המחקר והפיתוח הביטחוני. מחקר ופיתוח ביטחוני אינו נמדד בהפסקת עבודה או האטה לשנה־שנתיים. הפסקת תקציבים היא פגיעה

בטווח ארוך ומנסיונו הוא יודע, והלוואי ולא נגיע לכך, כי יכולים להתעורר צרכים

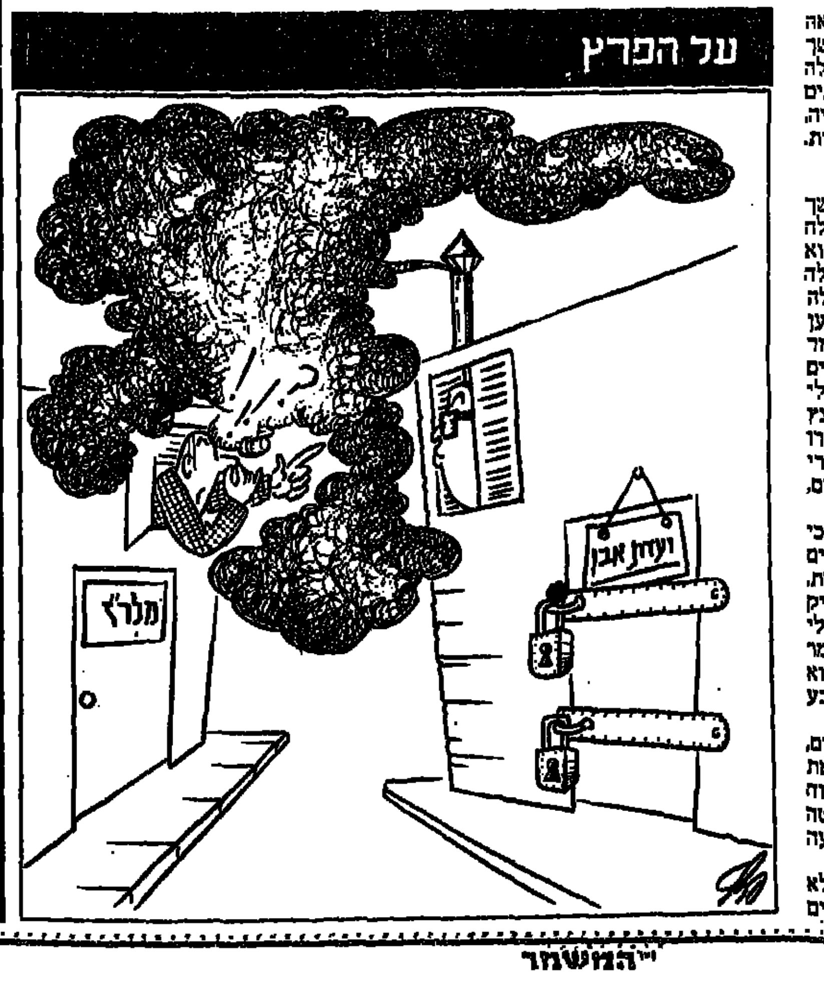

ראש דסק לעניני היום: לוי מורב
עורכת אחראית של עמודי הפנים: עמית אנטר

פרנסואה מיטראן. „פאקס גאליה" מסוג מפוקפק

חורים במטריה

מוטב, אולי, להישאר בגשם, מאשר לחסות תחת כנפיים צרפתיות במסגרת ועידה בינלאומית

מאת תמר רז

גם אם החליטה ארה"ב [illegible] האחרונים לקפוץ על עגלתו של [illegible] זה לא יהיה המשחק שלה. [illegible] וכמוה ברה"מ, תחיינה עסוקות [illegible] היותר בלשמור כל אחת על [illegible] לבל תדחוק את רגליה יותר [illegible] השלישי המרוויח יהיה, מי [illegible] בעלת־בריתו הוותיקה של [illegible] מראשית פעילותו המדינית [illegible]

אין צורך לחזור ולהזכיר את [illegible] של פרס עם צרפת. הן הגוליסטית [illegible] של מיטראן. לעניננו, כדאי [illegible] את דבריו במסיבת עיתונאים [illegible] חודשים אחרי מלחמת ששת־הימים [illegible] התייחס לאמברגו שהטילה צרפת [illegible] משלוח המיראז'ים לישראל: „באה [illegible] לפני המלחמה היתה צריכה ישראל [illegible] מדיניות חדשה ביחסיה עם צרפת [illegible] היה ברור שצרפת מבקשת [illegible] במזרח־התיכון...", אמר פרס. „אני [illegible] הצעתי הקמת „מזרח־תיכון קטן" — [illegible] בהרכב ישראל, לבנון וירדן — [illegible] ישראל מציעה מהלך כזה, אולי [illegible] לאוזן קשבת... בעשר שנות [illegible] ההדוקים בין צרפת לישראל [illegible] את רוב התקוות שתלינו בה...".

כדי לנסות לשער איזו צורה [illegible] ל„פאקס גאליה" (שלום צרפתי) [illegible] נותן לו את ידו, כדאי לזכור [illegible] לפני כעשר שנים, כאשר פקיסטאן [illegible] מאמצים, בעזרת לוב, לייצר פצצה [illegible] „מוסלמית", היתה זו חברה צרפתית [illegible] בבעלות משפחת רוטשילד, [illegible] את האורניום. יש לזכור [illegible] תחת כנפי השלטון בפאריס. גם [illegible] חייב לא מעט תודה לצרפת של [illegible] על התמיכה בהקמת אירגונו. [illegible] והחליפו ביניהם תמונות למזכרת [illegible] עוד לחזור את קשריה של צרפת [illegible] הארכי־בישוף קאפוצ'י, שכאשר [illegible] בארץ בשל קשריו עם אירגוני [illegible] שליח מיוחד מצרפת — [illegible] כדי לנסות להביא לשחרורו. [illegible] שנה היה קאפוצ'י, המתווך [illegible] צרפת לבין הטרוריסט אברהים [illegible] ברחובות פאריס.

וזהו, אם כן, התמורה [illegible] אותנו הוועידה הבינלאומית [illegible] כאלה, לא מוטב להישאר בגשם?

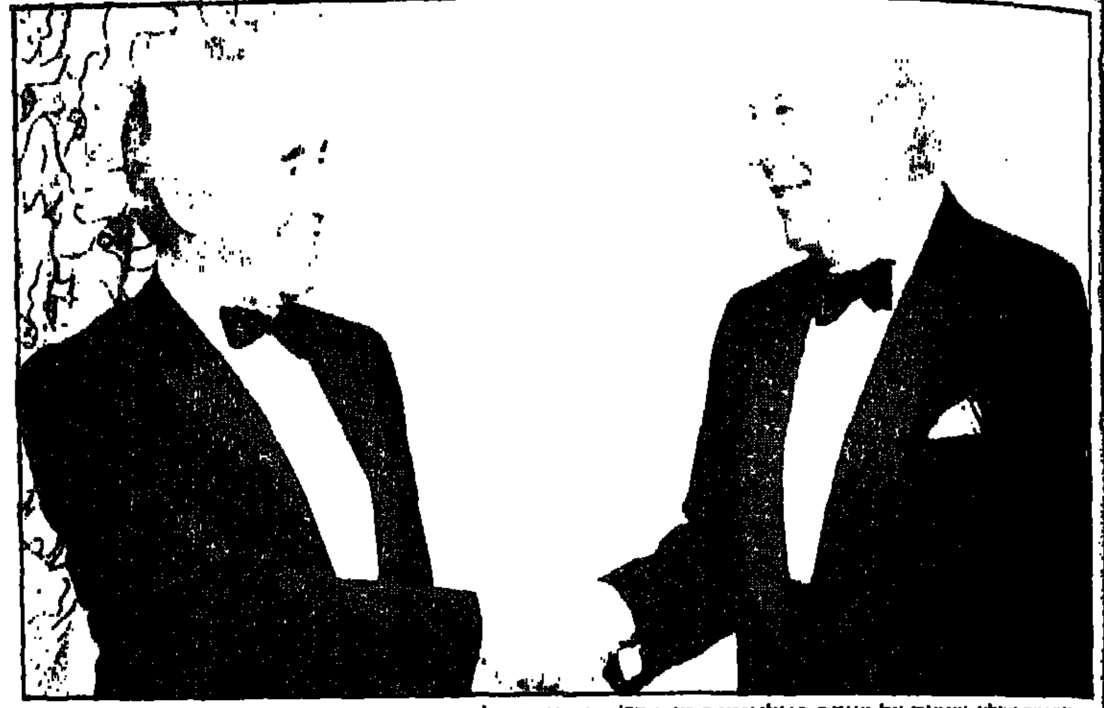

פרס נפגש עם שולץ, שיחות על ועידה בינלאומית מאי 87'. „במבוך הפוליטיקה המזרח־תיכונית... שום דבר אינו כפי שהוא נראה לעין" (ג'ין קירקפטריק). (צילום: איפי)

יש שלום אחר?

יש טעם לחזור ולשקול שמא הוועידה המוצעת על־ידי פרס אינה הזדמנות בלעדית לשלום ואולי היא מכשילה אפשרות אחרת, אמינה יותר

מאת יורם נמרוד

אילו התכוון שמעון פרס לקדם את [ת]הליך השלום על־ידי כינוסה של ועידה [ב]ינלאומית, היה נמנע ממהלכים שהקלו [על] המתנגדים בליכוד ליישר את [ה]שורות [illegible] בביתם. ושמיר, אילו [illegible] ביקש להכשיל את הוועידה בלי [illegible] את ממשלתו. צריך היה רק להניח [illegible] להמשיך במהלך. למסקנה משע[שעת] זו הגיע תומך מובהק בשיתוף [illegible] בהסדר מדיני, דוד שחם (י"א, 15.5.87).

[illegible] משקיף אחר הגיע לאותה מסקנה. „במבוך הפוליטיקה המזרח־תיכונית...", כתבה ג'ין קירקפטריק, „שום דבר אינו כפי שהוא נראה לעין".

[illegible] השגרירה לשעבר איננה [illegible] על התהליך המדיני מבחוץ. היא [illegible] לפניי ולפנים ומסקנתה נחרצת: [ועי]דה בין־לאומית אינה זירה מבטיחה, שבה [illegible] ניתן לפתור את הסכסוך הישראלי־[ער]בי. לעמדה זו מצטרפים בארה"ב אישים [illegible] בממשל הנוכחי ובממשלים קודמים, [illegible] קיסינג'ר למשל, שאינם מזוהים כמותה [עם] הקבוצות המסורתיות של הליכוד.

[illegible] מאמרי מערכת של עיתונים ה־[illegible] בביקורתם על כל ממשלות ישראל, [illegible] מכליהם כדי להוכיח שוועידה בין־[לאומית] [illegible] לתהליך השלום בעצם כינוסה. [illegible] כדי להזהיר מפני נטייה להיסחפות [illegible] אחר סיסמאות וקלישאות ש־[illegible] להן בנקל. אם הן הולמות אידיאו־[illegible] משקפת היטב כביטוי למשאלות־לב.

הנכס האלטרנטיבי

[illegible] לשלום — אליו זו המשמעות המעשית [illegible] כל מהלכי שמעון פרס בחזית [illegible] את הכשלת הוועידה עצמה הוא [illegible] למטיר ולעורריו הקרובים. האם הם [illegible] שם, וסבורים שפרס טעה [illegible] להוליך בקאבינט? האם הם מאמינים [illegible] הוא הקל על ניטרולו (בכך [illegible] מוגמר לאישור או דחייה ולא [illegible] שבהם מצויים יותר מדי שגים [illegible] לולול עד כדי כך ב־[illegible] של הירדן. ייתכן מאד שהם [illegible] לכך כי תומרנו, שלא בטובתם. [illegible] של סרבנים מקצועיים, בעוד הנכס [illegible] לתהליך שלום אלטרנטיבי [illegible] הסכם קמפ־דייוויד.

[illegible] ביקורתית לסבך הנוכחי חייבת [illegible] ראשון, שהדיבור הפומבי של [illegible] בא להבטיח תמיכה ציבורית [illegible] קאבינטיים שטיבם נסתר על־ידי [illegible] יתרונו של הצופן בכך שאינו [illegible] להלופה על־ידי תרגומו לשפת [illegible] בה מדברים אל הציבור.

[illegible] עיתון זה, שהיתה להם סבלנות [illegible] פרטי היחסים עם ירדן בשנים [illegible] כפי שפורסמו בגליון יום [illegible] השנה, יכלו להיווכח ששתי סיעות [illegible] ממשלה (או הנהלת המדינה [illegible] משא־ומתן על פתרונות

אלטרנאטיביים. שתיהן דגלו באידיאולוגיה של שלום, אלא אחת מהן עשתה סיסמה זו מתכונת יעילה להשגת יתרונות מדיניים האפשריים רק במלחמת אין־ברירה, כמו למשל הרחבת גבולות ושינויים דמוגרפיים בהסכמה לאומית ותמיכה בין־לאומית. יש מקום לספק אם הפראקטיקה של המחנה הלאומי דאז (שיטת דיר־יאסין) היתה משיגה תוצאות אלה.

מה עם החצי השני

חשיפת העבר נעשתה על־פי מסמכים פנימיים של הצדדים המעורבים (אחדים מהם מתפרסמים עתה לראשונה בספר מחקרים של מורי החוג למזרח התיכון ב„אורנים"). אולם יהא זה משגה להקיש מהעבר על המצב הנוכחי, בבחינת „מה שהיה, הוא שיהיה". לקחי העבר עשויים לסייע רק לגיבוש שאלות על ההווה, ושאלה נכונה היא מחצית התשובה. אך מה עם החצי השני? כלומר: האם מצויה גם היום בתוך ממשלת ישראל סיעה המגבשת תהליך שלום אלטרנטיבי לזה המוצע במסגרת ועידה בין־לאומית, וסיעה זו תומרנה למצב בו אנשיה נאלצים להתיישר לפי החצייה האידיאולוגית של ליכוד־מערך (5:5), כפי שקרה בקאבינט? ולמעלה מזה: היש לסיעה פארטנרים ערבים לגיבוש מדיניות, כפי שיש כיום למצדדים בוועידה בין־לאומית בקרב תואמיהם בירדן ובאש"ף?

אם יש סיעה כזו, ואם יש פארטנרים כאלה, יש טעם לחזור ולשקול שמא אין הוועידה המוצעת על־ידי פרס ותנועת העבודה הזדמנות בלעדית לשלום. ואולי, עוד בטרם יצאה מקליפתה היא מכשילה אפשרות אחרת, אמינה יותר, אשר לפי טיבה הקונסטרוקטיבי, וממילא שברירי, אין יכולה להיחשף על־ידי מעצביה כאן, אלא לפי לוח הזמנים של הפארטנר, כפי שעשה סאדאת.

מי שדוחה אפשרות ספקולטיבית זו על הסף — מן הראוי שיפשפש בזכרונו ויבדוק מה היתה תגובתו לספקולציה כזו כאשר התוכנית לכינוס ועידה בין־לאומית נכנסה להילוך גבוה לפני עשר שנים, ואומצה על־ידי שר החוץ דאז, משה דיין: האפשרות שיש פארטנר לתוכנית שלום אלטרנטיבית נבדקה אז לא רק על־ידי פרשנים בעיתונות, הניזונים מפרורי מידע — אלא גם על־ידי צוות מיוחד במשרד הבטחון. בפרשנות העיתונאית ניתן סצנריו למפנה קרוב. הצוות המודיעיני הגיע למסקנה נחרצת, שאין אפילו רמז לשינוי עמדה במצרים.

בטרם יבשה הדיו בה נכתבו שתי מסקנות כה סותרות, הודיע סאדאת על נכונותו להסכם שלום. הופעתו המטאורית בירושלים, שהיתה בלתי צפויה רק מצד מיקומה, נועדה למנוע את הצרה של ועידה בין־לאומית בשיתוף צרפת ורוסיה. כאז כן עתה, יש אסכולה הפוסלת שיתופן בהסדר מזרח־תיכוני לפני שהוסכם עם שתיהן על עתיד היחסים בין נאט"ו וברית וארשה. (לכשל המודיעיני היתה השפעה על התמורה שחלה בעזר וייצמן, שר הבטחון דאז).

ושוב, בלי להיתפס למשגה כאילו סיטואציות היסטוריות חוזרות על עצמן, ראוי להתחשב בכך שדפוסי התנהגות של מדינאים

אכן חוזרים. מלקולם קר המנוח, מזרחן ודיפלומט בשירות החוץ האמריקני (שהיה לו חלק במסר המוקדם מסאדאת לישראל), העביר מסר סודי גם מן הפלשתינים, באחד מביקוריו בישראל. על־פי דרכו הוא העבירו כחוות דעת מקצועית ולא כמידע מתועד.

יש על מה לדבר

דעתו של מלקולם קר היתה שישראל צריכה להכין עצמה לאפשרות שדווקא הקיצונים באש"ף (והוא נקב שמות) עשויים להתגלות כפרגמאטים, ולהציע הסדר של קיום יחד בין ישראל למדינה פלשתינית בצידה.

המסר נרשם, ואולי גם נקלט. סברה היא, שאמריקנים כמותו העבירו גם מסר לכיוון הפוך: הסכם מדיני עם הפלשתינים אפשרי רק כאשר במרכזו יעמדו ממשיכי תנועת ז'בוטינסקי. למעשה, הקשר קם והיה. לפני זמן מה הועבר מסר לכמה שרים, ביניהם גם חבר חירות. אישיות בכירה ממתנגדי ערפאת בהנהגת אש"ף הבהירה שיש על מה לדבר. תרגום חופשי של המסר משפת קוד ללשון גלויה הוא כך: מסגרת קמפ־דייוויד והאוטונומיה הולמים את האינטרסים של הפלשתינים יותר מאשר הסכם עם חוסיין. ועידה בין־לאומית או לא — הסכם עם ישראל קודם להסדר עם בעלי השלטון בגדה המזרחית של הירדן. הסכם פלשתיני־ישראלי ישמור על אחדות אדמיניסטרטיבית וכלכלית של ארץ־ישראל, גם לאחר חלוקה מדינית. האחדות הכלכלית תקדם להסדר המדיני, ותשמש מנוף לפיתוח ותמורה מבנית בגדה המערבית וברצועה. מתמורה זו יצמחו יסודות להסדר מדיני שייתן ביטוי לשאיפות הלאומיות והמדיניות של הפלשתינים. תהליך רב שנים יאפשר בסופו גם שילוב מוסכם של הגדה המזרחית.

מי שבקי בתוכניות שהועלו בעבר יודע שאין זה רעיון חדש. במציאות הנוכחית אפשר בחסותו לטשטש הגבולים בין פשרה טריטוריאלית לפשרה פונקציונלית הנראים כבלתי ניתנים לגישור.

האם ייתכן שמסר כזה משמש נקודת מוצא לגיבוש אלטרנטיבה מדינית של הליכוד? הנמקותיו של שמיר לדבקות בהסכם קמפ־דייוויד, לו התנגד תחילה, מלמדות שזו עדיין אפשרות. בתנאי, שיעמוד בדיבורו וימשיך להציע את האוטונומיה כשלב מעבר. לכך יש פארטנרים בגדה המערבית כאן ועכשיו.

אך אי־אפשר לסיים את הדברים כאן אלא בטון מינורי. כמעט מלאנכולי. אם אמנם יש סיעה בממשלה זו, שהיה טעם לצפות ממנה שתגבש אלטרנטיבה מדינית לוועידה בין־לאומית, היא רופפת מאוד. חבריה מצטיינים באטימות מוחלטת לרגישויותיו וסבלו של הצד השני בסכסוך הדמים. ללא פתיחות אנושית, אין סיכוי שיעלה בידה יותר מאשר להכשיל יוזמות מנוגדות. כיוון שאין סיכוי לסטאטוס־קוו מתמשך, הקיפאון הנוכחי יסתיים במלחמה. ואפשר להצביע על מגמות להפקת רווחים מדיניים ממלחמה נוספת משני עברי המתרס. מחלוקת של חיוב או שלילה של עניין פרוצדוראלי, תוכרע כאשר תוכרע, אינה מסייעת להדברת מגמות אלה.

למה את מתכוונת

לוושינגטון אין עמדה אחידה לגבי הוועידה הבינלאומית — אומר ד"ר שלמה יוטבת מהאוניברסיטה העברית — לקבוצות־לחץ שונות יש אינטרסים שונים ■ דיר־הנרי קיסינג'ר „קלע בול"

מאת שלמה סלוצקי

השנים אינן נותנות את אותותיהן במיודענו הנרי קיסינג'ר. אשר עד היום יודע להפעיל כוח השפעה גדול על הממשל, ולרכז אל עצמו את אור הזרקורים. תוך הצהרה חגיגית על תמצית עמדתו, שהיא — במידה רבה — המכנה המשותף הגדול של הממשל והעיתונות האמריקנית: „מבחינה נוהלית, אני בעד עמדתו של הליכוד (בנושא הוועידה הבינלאומית), בעוד שמבחינת המהות והתוצאה הסופית, אני בעד עמדת המערך".

— ד"ר שלמה יוטבת, מרצה להיסטוריה אמריקנית חדשה באוניברסיטה העברית בירושלים. פרס טוען שיש לו תמיכה אמריקנית בתוכניתו, בעוד ששמיר מצביע על התבטאויות הממשל נגדה. מהי העמדה של ארה"ב?

אני לא חושב שיש עמדה ברורה, מוגדרת ואחידה של ארה"ב לגבי הנושא. מה ששמענו מוושינגטון, שניתן לראותו כחיוב היוזמה, הוא הצהרה על כך שישקלו את האפשרות הזו בין יתר האפשרויות לקרב בין צדדים עוינים במזרח־התיכון. לגבי ארה"ב, הוועידה

הנרי קיסינג'ר. המכנה המשותף הגדול ביותר

הבינלאומית לא היתה לעולם עמדה רשמית. ומה שניתן לומר הוא, שאין עמדה שלילית כלפיה.

— האם יש לייחס את ההצהרות השונות לאינטרסים או לקבוצות לחץ מנוגדות בתוך הממשל?

בהחלט. כפי שיש לישראל עמדות שונות שמבטאות ראייה שונה של האינטרסים הישראליים והצורה הטובה ביותר להגנתם, כך גם בארה"ב לגבי האינטרסים שלהם, שהם הם המדריכים את פעולתם. גם הם שואלים עצמם שאלות לגבי מהות הוועידה: האם השתתפו בה ארה"ב וברה"מ או כל חמש המעצמות? האם זו תשמש רק כוועידת פתיחה, מטריה, או תהיה בעלת כוח הכרעה כלשהו על הצדדים? האם שותף אש"ף או לאו? לא ברורות עד כה התשובות לשאלות אלה ואחרות, ומכאן קשה לאמריקנים להחליט.

— אבל אם ישאלו את שמעון פרס, הוא יידע את התשובות: ועידת פתיחה, מטריה, בלי אש"ף ובלי כוח כפיה...

זה מה שפרס אומר. זה לא בהכרח מה שיהיה. לא כל מה שפרס מציג כרצוי — אכן מתקיים. ומעבר לכך, האם מישהו באמת מאמין שארה"ב או מעצמה אחרת תשתתף בוועידה בה כל תפקידם יהיה לתת את ברכת הדרך במעמד טקסי בלבד?

— מה הן אותן קבוצות־לחץ שעליהן דיברת?

קיימות שלוש קבוצות עיקריות: הראשונה, קבוצה שבראשה עומד שר ההגנה ויינברגר ואישים אחרים בממשל, רוצה להימנע ממעורבות־יתר של ארה"ב באיזור תוך השארת המאמצים לשלום על אש קטנה. הקבוצה הזו מוכנה לאפשר לאירופים נטילת תפקיד משמעותי יותר מבעבר במזרח־התיכון. הקבוצה השניה היא קבוצת „החוף המזרחי", שבראשה עומדים אנשים כמו הנרי קיסינג'ר, בז'ז'ינסקי, סירוס ואנס, ובעבר אלכסנדר הייג. הדגש שלהם הוא על פעילות יותר מעורבת של ארה"ב, במעמד של כינור ראשון בכל מסגרת לנו"מ על שלום במזה"ת. זו קבוצה המנסה להמעיט את קו המדיניות התקיפה לגבי המזרח־התיכון, שבאה לידי ביטוי בתקופת קרטר של 1977־1979. גם כאשר קרטר עצמו אינו משתייך כיום לאותה קבוצה. חברי הקבוצה מדברים בגלוי על אי־שביעות רצונם מהכנסת הסובייטים לאיזור דרך ועידה בינלאומית, ותומכים בפעולות שיגיעו להסדר ירדני־פלשתיני־ישראלי, ואשר כתוצאה ממנו, יש לשער שישראל תיסוג מרוב השטחים שנכבשו ב־1967. אש"ף אינו שותף כיום לגבי קבוצה זו. אך אם ישנה הארגון את האמנה או את דרכי פעולתו, יהיו מוכנים לשתפו במו"מ. העמדה השלישית יושבת בין שתי הקודמות, היא העמדה היותר רשמית, גם אם לא ברורה וחד־משמעית, והיא זו שבאה לידי ביטוי על־ידי ג'ורג' שולץ. הוא מעוניין למנוע קרע בממשלה הישראלית הנוכחית, ולכן מדבר גם על בדיקת האפשרות של מו"מ ישיר במסגרת ועידה בינלאומית. הוא גם רומז על הצורך בנסיגה מהגולן ובשינוי מעמדה של ירושלים אך גם ניתן למצוא בהתבטאויותיו התנגדות לוועידה בינלאומית במתכונת שתאפשר לבריה"מ כוח השפעה באיזור.

— מה עמדתה של המעצמה השביעית, העיתונות האמריקנית?

אם מדובר בשני העיתונים הגדולים ובעלי ההשפעה, ניתן לומר שב„ניו־יורק טיימס" יש דעות יותר מגוונות, אך ביניהם לא מעט התומכים בדעותיהם של קרטר וקיסינג'ר, ומעוניינים במעורבות אמריקנית חזקה, תוך דחיקת רגליהם של בריה"מ והאירופים. בעוד שב„וושינגטון פוסט" הדגש הוא על הספקות לגבי הסיכוי של ועידה בינלאומית שבה לארה"ב לא יהיה מעמד בכיר והיא תהפוך מכינור ראשון לאחד מהתזמורת. אלא ששני העיתונים גם יחד אינם תומכים בסטטוס־קוו לאורך זמן, ובזאת הם מסכימים עם כל העמדות האמריקניות בממשל.

— מדבריך ניתן ללמוד, שהמכנה המשותף של כל הקבוצות בארה"ב הוא ההתנגדות לסטטוס־קוו. ותפיסה שסופו של תהליך שלום יהיה בהכרח נסיגה ישראלית מרוב שטחי הגדה המערבית. מה מונע אם כן מארה"ב לכפות על ישראל קבלת פתרון בזה?

ראשית, המזרח־התיכון אינו נושא אקוטי בימים אלו בארה"ב. מצב כזה של כפייה היה יותר רלוונטי בתקופה הסמוכה לבואו של סאדאת או בתקופה שמשבר הנפט היה בשיאו. שנית, יש להבין שארה"ב לא תכפה על ישראל נסיגה מן השטחים, אלא אם כן הדבר יהפוך לחיוני בעבור האינטרס האמריקני. או שתתגבש מצב מדיני שבו יהיה ברור שהכל תלוי בהחלטה ישראלית, ולחץ אמריקני יכול לעזור. מצב כזה ייתכן שיתרחש אם המלך חוסיין או אסאד יצהירו על נכונותם למו"מ ישיר לשלום תמורת שטחים. בשלב זה, כאשר לא אסאד ולא חוסיין הצהירו על כוונה ונכונות שכזו, הממשל האמריקני מסתפק בשמירת הסטטוס־קוו, תוך המשך דיבורים — לא מעשים — על „תהליך השלום" ו„מאמצים לקידומו".

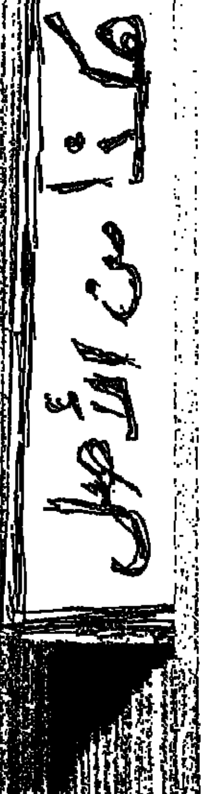

פסטיבל ישראל '87

בכלא - בשמלת קטיפה

„שטח סגור" — מחזה יחיד בביצוע סנדרה שדה. בימוי — ג'ק מסינג'ר

מאת חנה רוזנטל

להספיק לכתוב: כאילו הצטוותה להספיק לנשום. להינתק מחייה — אירינה רטושינסקיה, משוררת ממוצא פולני, לא מצאה חן בעיני השלטונות של „מולדתה החדשה", ברית־המועצות. הביקורת שמצאו בשירים על דיכוי זכויות הפרט, חשיפת הכיעור, האמירה הבוטה שלה, התרפקותה על הדת — מרגיז את מנהיגי העם. לדעתם, אין זה המזון הרוחני הנכון להמונים. אירינה בת ה־29 נענשת. ב־1983 היא נידונה לחמש שנים של עבודת כפייה שאחריהן תקופת גלות בת שלוש שנים.

סיפורה של רטושינסקיה — חלומותיה, אהבתה, עינוייה בבית הסוהר — הם נושאי המחזה „שטח סגור" מאת מייקל פוקס. תרגום רבקה משולח, בימוי ג'ק מסינג'ר — הצגת יחיד של סנדרה שדה בפסטיבל ישראל — ירושלים.

סנדרה שדה – מלחמת קיום במשטר קומוניסטי

זעקת כאב

„אנשים מתפעלים משיריה של אירינה רטושינסקיה", אומרת סנדרה שדה. „אני נכבשתי על־ידי סיפורה האישי. יש כאן זעקת כאב של אשה שברירית ויפהפיה, שהיה לה האומץ לומר את אשר חשה שהיא חייבת לומר. שהעזה להיות צליל צורם במקהלת ההסכמה של המשטר הקומוניסטי ולשלם את המחיר הנורא ביותר על כך.

המושג „כלא" יש בו מן האימה לכל אדם. אלא שיש כנראה דרגות רבות באימה. ישנו אובדן החופש, אבל כשהאסיר נשלח למקום שהוא מרוחק מאות ק"מ מן הבית ומן האוהבים עליו, כשהטבע הוא עינוי נוסף: ארבעים מעלות מתחת לאפס, לחות וקור שקשה לשרוד בהם — מקבל הכלא מימד מפלצתי.

כלא היה מציאות שנייה בביתה של סנדרה שדה ברומניה. הוריה, זמרי אופרה (אחיה הוא הזמר גבי שדה), וסבא שלה, בעל בית מרקחת לשעבר, עסקו בסחר לא חוקי בתרופות — במורפיום ובאנטי־ביוטיקה שהוגנבו מבחוץ. סנדרה לא רואה בעיסוק זה דבר פלילי. במשטר הקומוניסטי, בין הגויים, זה נראה לה כמלחמת קיום הכרחית. התרופות עזרו לאנשים שנטו למות ולסנדרה איפשרו שיעורי מוסיקה ונגינה על פסנתר. המחיר — בתי כלא. אבא וסבא יצאו ונכנסו אליהם לעתים קרובות. זהו זכרון שמלווה אותה כבר מגיל שש.

תחרה, פנינים ומכות

סנדרה לא משווה את סיפור חייה לזה של רטושינסקיה. אבל יש לה, לדבריה, חוויות עם אותם ריחות שנושאת איתה אירינה.

מטען החוויות של סנדרה חשוב מפני שהמחזה מספר על שחקנית המשחקת את דמותה של אירינה ויחד עם זה שומרת על זהותה כשחקנית. הסיפור העלילתי המקשר בין השירים המצוטטים יש בו, לדעתם של סנדרה וג'ק מסינג'ר, המביא, אלגאנטיות אנגלית כמעט דמאגוגית — המחזה נכתב על־ידי אדם שלא יכול אפילו לדמיין לעצמו את מציאות הכליאה של רטושינסקיה.

סיפורה של סנדרה. כאן כשחקנית. יסדוק את מעטה ההירואיזם של המחזאי ויחשוף את הצדדים הלא אלגאנטיים. את המוגלה ואת הדם של בלהות בית הכלא. אבא שלה לא חסך ממנה את חוויותיו בבית הסוהר והיא נושאת אותן בתוכה כאילו סופרו לה היום ולא בהיותה ילדה קטנה — אז.

„הייתי רוצה שיורגש, שהמחיר שאני שילמתי על הסיפורים של אבא הוא מקור הכאב כמפגש שלי עם רטושינסקיה" — אומרת סנדרה. ועם זאת, אין זה מחזה שכולו עצב. ישנה אהבתם של אירינה ואיגור בעלה, סיפורי ילדות על אחוזת אצילים פולנית, חלומות על שמלת קטיפה אדומה מקושטת בתחרה ומרוקמת פנינים אותה נהגה סבתא ללבוש בנשפים והובאה איתה לרוסיה. והשמלה מתחייכת ומלטפת את אירינה בבגדי האסיר שלה ובמגפי הברזנט שלרגליה. דמה הכחול של רטושינסקיה מסרב להיצבע כארום גם תחת הצלפות השוט והטיפול במחלקה הפסיכיאטרית.

מלאכותיות מכוונת

ההצגה שזורה משלושה אלמנטים: סיפורה של רטושינסקיה. שיריה וסיפורה של סנדרה שדה. אין נסיון ליצור רצף. להיפך. יהיו קיטוע חד ומעברים. לכאורה מלאכותיים. מאלמנט אחר למשנהו. זהו תיאטרון ולא סיפור רגשני והחוויה המטלטלת צריכה להיות בשפת התיאטרון.

גם המוסיקה — חלקה אסף וחלקה הלחין יוסף דורפמן — יהיו בה אלמנטים שונים: ברקע תושמע שירת מקהלת נשים רוסית. ינוגנו קטעי אופרות רוסיות. מוסיקה קלאסית ומוסיקה מודרנית. אחדים מן השירים יושרו על־ידי סנדרה. הרואה בעצמה זמרת אופרה מתוסכלת — אולי כאן פתח לעוד משהו חדש.

מסך ראשון

החטא ושכרו

מאת גיורא מנור

הצגתו של ה„סטארי תיאטר" מקראקוב, „החטא ועונשו", על פי הרומאן מאת פיודור דוסטוייבסקי, בעיבודו ובימויו של אנדז'יי ויידה, הוא אחד מאותם נסים בימתיים נדירים. בהם כל המרכיבים מתלכדים לשלימות אחת, וכמו בקרני הלייזר, שאינן אלא אור רגיל, אבל בו כל הקרניים באלומה מקבילות, וזה מקנה להן כוחות בלתי־רגילים. מצטרפים במופע מופתי זה בימוי ומשחק, תפאורה ועיבוד של חומר ספרותי, (לא מחזאי ביסודו), לחוויה מהממת.

בעצם הרי זה דו־קרב בין ראסקולניקוב — שהשחקן יזדי רדזיוילוביץ' מעניק לו אינטנסיביות שעל גבול הטירוף — לבין החוקר, פורפירי פטרוביץ'. דמות זו, יש בה כל העורמה, האי־אכפתיות המופגנת, המסתירה אינטלקט חד, התכסיסים של גישה אוהדת כביכול והתקפה מוחצת, חזיתית על החשוד ברצח, שכותבי הסיפורים הבלשיים וסדרות המשטרה מרבים להשתמש בהם, כאילו הכיר הסופר הרוסי מהמאה הקודמת את הטלוויזיה של המאה שלנו.

השחקן יירזי שטור כחוקר, משנה צורה וטונים כזיקית. הוא מגעיל ומרתק, לעיתים סימפאטי, תמיד מעניין והמיבצע המשחקי שלו הוא מהמבריקים שראיתי מעודי.

והכל מתרחש בין קירות של חלונות, עם זגוגיות שנראות כאילו לא ניקו אותן לפחות מאז המהפכה הצרפתית. והמשקופים המרופטים הללו, הזזים, נפתחים ונסגרים, יוצרים מבוך שלם של חדרים, שכאילו באמת גרים בהם, ולמרות שאינם מסתירים שהם תפאורות, יש בהם אמת חיים: אלה חדרים שאנשים חיים בהם, או, אם תרצה, נרצחים בהם.

העיבוד המצוין מתחיל אחרי הרצח, אותו אין אנו רואים. החקירה, המתנהלת בביתו של השופט החוקר, במשרדו ולבסוף בדירתו העלובה של הסטודנט ראסקולניקוב, יש בה מהקפקאיות — הנאשם חופשי ואפילו מבקש שיאסר, בעצם, והחוקר מחכה שירשיע את עצמו. זהו סיפור על גאווה פושעת, על פילוסופיה כביכול ניטשאנית על זכויותיו של „אדם עליון", המדמה לעצמו, שהוא מעל לחוק ומעבר למוסר.

זו הצגה אינטימית מאוד — הצופים יושבים רק מטר מהשחקנים, ורק מעקה־עץ ישן מבדיל בין הקהל למבצעים. אפשר היה בקלות למנות שורה ארוכה של פרטי בימוי מקסימים, כגון כוס מים, הנופלת מידו של מי ששומע את הודאתו של ראסקולניקוב, מונולוג הסיום, בו מציג הרוצח את כלי־הפשע כמוצגים בבית־משפט כשהוא שולף אותם, ניגוד ועינייני מתיבת תצוגה מכוסה זכוכית. אפשר לציין רגעי מישחק מעולים במיוחד, כגון השיעול הנורא של החוקר, בחנק, את קריאת פרשת לזרוס, הקם לתחייה, מתוך האוונגליון על־ידי הזונה סוניה וילדה קטנה, נוגעת ללב.

דומני, שהשחקן המגלם את ראסקולניקוב מתחיל מטון גבוה והיסטרי מדי, כך שהוא „מגלה את קלפיו" תיכף ומייד, ואין לו כבר לאן לטפס. אבל זה פרט קטן ולא נחשב ביצירת מופת תיאטרונית זו.

בבימוי ניכר, שאנדז'יי ויידה הוא במאי קולנוע. מיזאנסצינות רבות סיבוביות, כאילו מצלמה חגה סביב הדמויות, וכן ההליכות המסובכות בין החדרים השונים מזכירות סצינות קולנועיות וזה מוסיף עוד תבלין אמנותי מגרה להצגה המעולה.

החטא ועונשו – הצגה מעולה

וכך הופך סיפור על רצח בלתי חשוב של זקנה מלווה־בריבית, בעזרת גאוניותו של דוסטוייבסקי והעיבוד והביצוע על־ידי התיאטרון הפולני העכשווי, למשהו בעל משמעות אנושית עמוקה, לחוויה מזעזעת, ועונשו של ראסקולניקוב הוא שכרנו.

נשמט בטעות

„אשתו" — הביקורת על המחזה „סולה", שפורסמה אתמול (מסך ראשון), הינה פרי עטו של נפתלי עירוני.

מלאכים של מטה

במסגרת פסטיבל ישראל מתקיימת תחרות מיצגים. במסגרתה יעלה המיצג, הקרוי בפי יוצריו תופעה, „עקבות של מלמעלה", שהיא נחיתה של סמליות מלאכים מירושלים של מעלה בירושלים של מטה.

ביים את התופעה דן זקהיים; עיצוב: טובה כרמן; מוסיקה של אריק שפירא; הפקה: תמי פלדמן; פסל כנפיים: דיויד בלייזר.

בבסיס התופעה מסבירים יוצריו, מונחת התפיסה, לפיה המלאכים מצויים בתוך כל אחד מאיתנו, כשאיפה, כחלום, כאשליה, כהתגלות. אולם, לנו הם נראים מאז ומעולם כהוויות מרוחקות, בניהן טובות ורעות, שאין לנו עימן מפגש אלא בעולמות העליונים; לכן נראה, כי גם לאלה היורדים מטה אי־אפשר לנו להגיע אלא דרך תהליך החניכות.

בתופעה „עקבות של מלמעלה" ישתתפו ארבעה־עשר מלאכים, וכל אחד מהם בעל־מלאכה משלו, כך, למשל, אותם מלאכים המתעדים את התופעה בצילום או המלווים אותה בנגינות וכזמירות.

המלאכים יתגלו באתרים שונים בירושלים בין התאריכים 25.5.87 — 3.6.87. ישירו את שירת הרקיע, יאחזו בכרוזות מלאכים שתודבקנה ברחובות העיר ויותירו אחריהם עקבות של מלאכים מכל מקומות ההתגלות.

קולנוע

סודי ביותר

„הפרוטוקול הרביעי" בקולנוע „לימור" ת"א

מאת יעל ישראל

הוא התפרסם לפני כעשרים וחמש שנים בתפקיד סוכן ירוק בביון הבריטי בסרט המתח של סידני פיורי: „תיק איפקרס סודי ביותר", עתה בגיל חמישים וארבע הוא סוגר מעגל. כשהוא נכנס שוב לתפקיד של איש ביון ותיק בסרט החדש: „הפרוטוקול הרביעי". מייקל קיין, שחקן משופשף וותיק, לא בדיוק כוכב כריזמטי אבל שחקן, המוכר בעולם עם רקורד מרשים של יותר משישים סרטים על פני קריירה של עשרים וחמש שנים. שחקן איכותי שכמעט תמיד נפל לסרטים טובים, ולא הצליח להוכיח את מלוא כשרונו.

עד „תיק איפקרס" השתפשף הקוקני הבלונדיני בתפקידים קטנים, ועבר שנים קשות של עבודות בזויות כמו מכירת חמאה בשוק או ימים ללא קורת גג תחת ראשו. אחרי „תיק איפקרס" באו עוד שני מותחני ריגול: „קבורה בברלין" ו„מוח של בליון דולר". בשנת 1966 החל קיין להופיע בסרטים תוצרת הוליווד, ומאז השתתף בסרטים חסרי חשיבות, שהראשון בניהם היה „גמביט" לצידה של שירלי מקליין, שם גילם קיין פושע צמרת.

מאז עשה עשרות תפקידים ראשיים בסרטי ב', כרובם גילם את דמותו של הג'נטלמן הבריטי המושלם, האלגנטי והקריר. מעטים התפקידים הטובים באמת שנפלו בחלקו. על שניים מהם אף היה מועמד לאוסקר: בסרט „אלפי" ובסרט „סלוט" לצידו של לורנס אוליביה. גם בשנים האחרונות לא פסק שטף הסרטים של קיין הפורה. ראינו אותו בפארסה הבריטית „מיין, מיים", וגם ב„מונה ליזה" — שני סרטים שלא ייזכרו למופת, בהם הצטיין קיין כתמיד. אבל בשנה שעברה הוא הציג פנינה של משחק [illegible] וגם קיבל סוף־סוף אוסקר. [illegible] של וודי אלן הוא היה בעלה [illegible] של פארו המושלמת, המתאהב באחותה [illegible] ברברה הרשי, ונקרע בין שתי אהבות [illegible] היה נפלא, פשוט וקומי בתפקיד [illegible] העמידה, והוכיח שאצל במאי טוב [illegible] את כל כולו.

אבל שטף סרטיו ממשיך. [illegible] אותו בשני מותחני ריגול בתפקידים [illegible] זהים ולא מורכבים. במותחן „[illegible]" מגלם את מאהבה הלורד של [illegible] המנסה להשכין שלום במזה"ת, ו[illegible] הרביעי" של הבמאי ג'ון מקנזי, על פי [illegible] של פרדריק פורסיית. הוא שוב איש [illegible] תפקיד בו התמחה בראשית דרכו [illegible] הפעם הוא אינו סוכן [illegible] פלמר מ„תיק איפקרס". תפקידו ב„פרוטוקול הרביעי" לעלות על קנוניה סובייטית [illegible] שמטרתה להשתיל פצצה גרעינית [illegible] וקיין — סוכן שקול יעיל, אלגנטי ו[illegible] כתמיד, הוא שמוביל את עלילת [illegible] הבינלאומית, בה מעורבות כל המעצמות.

מייקל קיין – אלגנטי וקר מזג [illegible]

תיאטרון

בחינת בגרות על בימת ה„חאן"

מאת גיורא מנור

הנבחן הוא דב פולאקוב, תלמיד כיתה י"א בבית הספר הניסויי בירושלים. הבוחנים: הקהל באולם ה„חאן". המקצוע: תיאטרון.

דובי כתב וביים מיצג ושמו „אנדרוג", כעבודת גמר; את התפאורה עיצב טל רוזנטל; את המוסיקה חיבר שי בכר (ואם אינני טועה הוא גם מבצע אותה בפסנתר בקולי קולות ואקורדים רועמים), בהפקה נטלו חלק חבריו לבית הספר של דובי, והשחקנים הם דנור גלזר, אלי אביצור, הלה פליטמן וניר קדר.

דומני שרק בארצות ספורות [illegible] שוודיה ואנגליה) מותר לכלול [illegible] אמנותית במסגרת בחינות הבגרות [illegible] המסורתית, הסכולאסטית. בעצם [illegible] הקלת מכבר. הישג זה של [illegible] ליצירה מול הלימוד בעל־פה של [illegible] ועובדות, של שינון נעדר נשמה [illegible] ההיגרוסקופי של זכירת 200 פרקי [illegible] מה של נוסחאות מתוו של פיסיקה [illegible] אפשר להתגאות בו. (וזה מאוד [illegible] אלה, בהם מבקשת הממשלה — [illegible] — להרוס את העתיד והאינטלקט [illegible] העם בישראל.)

חששתי שדובי, כדרך בני [illegible] יילכד במבוך הפילוסופיה כביכול [illegible] על הקוסמוס וחוקיו שאין להם [illegible] חששות אלה מפני [illegible] מייד. המחבר הצעיר (עוד לא [illegible] 18) עוסק במה שמוכר לו [illegible] התחבגרות, וכבמאי הוא [illegible] ותנועה של תדמיות, ומסוגל [illegible] כבימתיים משכנעים.

מביצה שחורה בוקע [illegible] שמאכילים אותו כמויות עצומות [illegible] קשות, אולי זכר ל„רנולה [illegible] הכבנולה", והוא מנפץ לבסוף [illegible] אולי על־מנת להשתחרר [illegible] הילדי שלו.

פרט לכמה מעברים לא כל כך [illegible] שילוב סצינות זו בזו, כך שאתה [illegible] או מתחילה הכאה, הביצוע [illegible] והמטאפורות התנועתיות [illegible] ובכל זאת לא פשטניות.

בית־הספר הניסויי ראוי לשבח [illegible] דרך לערוך „בחינת בגרות" [illegible] והנבחן היה זכה, ממני מכל [illegible] „מעולה".

מיזוג נדיר

מאת אביבה שלח

שני קונצרטים נוספים של רביעיית טוקיו ברביעיות מס' 6, 8, 10, 12, ו־15 מאת בטהובן. אולם הנרי קראון, 22־23.5.87.

ככל שאתה חוזר ומאזין לזיווג רביעיות בטהובן — טוקיו, אתה הולך ונכבש בקסמיו. הרבה מעבר למקצועיות הבלתי־רגילה של האנסמבל המשובח, מדברים אל ליבך המיזוג הנדיר של ארבעה אמנים, שלכל אחד מהם אופיו וייחודו ואלה אינם פוחתים אלא הולכים ומשתבחים.

ראשון ומנהיג — משורר הקורא דרור לדמיון מיתריו והוא מתנשא עימם לעולם החלום. מולו הצ'לן, מוסיקאי רגיש בכל מאודו, השותף על הערכים במיתרים בעומק ובחום. ובין שניהם ליבו של המירקם, הנושא בעיקר ומשא. ובו מקצוען תרוץ וקפדן שאינו מניח ידו מכל. תג ועימו הכנרת השניה, איש הרוח הדובר בלשונם של חכמים. ארבעה פנים, עשרות שילובים, אלפי צבעים.

מה נוגע ללב מנגינה מופלאה של רביעיית „הנבל", שכולה רגישות ויגון; ומי חכם מן הרביעיה בלה מינור אופ' 132, בה משוטטת רוחו של ענק וקוראת תיגר על מגבלות אנוש. כשאלה נגגיות גם הביצוע של רביעיית רזומובסקי השנייה היה, פשוט אגדה. ואילו המעידות הקלות ברביעיה אופ' 127 רק קירבו אותה ללבנו.

חברה חדשה

מאת גדי יציב

חרפת התהום המוסרית

אני מקווה בכל ליבי שכוחות הבטחון יעלו ויתפסו את מפלצות האדם שביצעו את הרצח המזוויע והשפל של הילד רמי הבה ז"ל מאלון־מורה. רק עיוות נפשי, שאין תקנה כנראה, גורר בני־אדם לתהום מוסרית כזאת. ושום נסיבות פוליטיות או אידאולוגיות אינן יכולות לגרוע מידה כלשהי מחרפה המעשה הנורא שכזה. כאמור, אני מקווה בכל ליבי שהרוצחים יילכדו — ואני רוצה שיורדקו אל הכלא לכל חייהם, במחיצה אחת עם רוצח הילדה [illegible] אליכתש. אתם בכלל עוד זוכרים [illegible] ילדה קטנה שלא עשתה בחייה [illegible] שום עוול לשום איש, כמו כך [illegible] רמי הבה. בכל זאת, כשהיתה עם [illegible] באפיה שלו בשכם — התפרץ [illegible] ונתנאל, שורקו אבנים על ריכבו. [illegible] קרוב ירה אל מיצחה. שום חברה [illegible] אינה נקיה מחלאות אדם.

רמי הבה. במחיצה אחת

בעד שכר־לימוד סביר. נגד אפליה. צדק הפרופסור לפני עשרים שנה

פתקים לבנים שחורים

כשנודע לי על החלטת הממשלה לקפח את הסטודנטים הערבים על־ידי קביעת שכר־לימוד נמוך יותר ל„בוגרי־צבא" — נזכרתי במעשה שהיה לפני כעשרים שנה. למחלקה לסוציולוגיה באוניברסיטה העברית הגיע לביקור פרופסור ידוע למדי מארצות־הברית. בין השאר, נפגש גם עם קבוצה של תלמידים לימ.א. שוחחנו איתו על „מקום הצבא בחברה הישראלית". כאשר שמע כי הערבים אינם משרתים בצה"ל, שאל אותנו, כבדרך אגב. „כמה זמן יעבור לדעתכם עד שאיזה גזען יהודי ישתמש בשירות הצבאי כבקריטריון לאפליה, וכבצידוק לקיפוח הערבים?"

זה היה לפני כעשרים שנה, נא לזכור, ואנחנו עוד היינו צעירים ותמימים, והאוויר כאן היה עדיין הרבה יותר נקי, ולכן פה־אחד אמרנו לו שלא ייתכן כדבר הזה במקומותינו. „הדבר הזה ייתכן בכל מקום" התעקש האמריקני, ועמד על דעתו. „חוץ מזה", אמר מישהו מאיתנו. „יש גם יהודים רבים, בייחוד תלמידי ישיבה שאינם משרתים בצה"ל, ואיש לא יעז לקפח אותם". האמריקאי חייך אלינו וסיפר כי בכמה ממדינות דרום ארצות־הברית רצו לנשל את השחורים מזכות ההצבעה — ולפיכך קבעו תקנה כי רק יודעי קרוא וכתוב יהיו רשאים להצביע. שיעור הבערות באותם ימים בקרב השחורים היה גדול מאוד — ולפיכך היתה התקנה יעילה מאוד מנקודת־ראותם של הגזענים. אף־על־פי־כן, היו גם כמה אנלפביתים לבנים — ולהם צריך היה למצוא פתח כדי שיוכלו לעבור דרכו בלכתם למלא את חובתם האזרחית ביום הבחירות.

הילקו להם אפוא פתקים. שאותם הביאו הנערים הלבנים הללו לוועדת הקלפי ובהם היתה כנוסחת התחייבות כלהלן: „בזה הנני מודיע שאני יודע קרוא וכתוב. ולראיה אני חותם כאן בטביעת האגודל שלי כשהוא טבול בדיו שחורה על הדף הלבן". פתק כזה, או דומה לו, אמר לנו אז האמריקני ההוא, יחלקו בבוא היום גם לתלמידי הישיבות המשוחררים מצה"ל. נא לזכור — זה היה לפני כעשרים שנה, ובאותם ימים כאשר שמענו את הסיפור הזה — צחקנו מאוד.

ניצחון טינה ותורת אד"א

השמרנים ינצחו בבחירות הבאות בבריטניה בגלל דוקטרינת „טינה", משער העיתון „[illegible]", במאמר מערכת. (והו עיתון בלתי־מפלגתי למדעי החברה). „טינה" זה ראשי תיבות לטיעון TINA וזה ראשי תיבות של There is No Alternative. כך בעברית אפשר לקרוא לדוקטרינת טינה בשם „תורת אדא" = אין דרך אחרת.

הטענה שדוקטרינת טינה היכתה שורש בציבור הבוחרים הבריטי מסבירה, לדעת העיתון, יותר מכל גורם אחר, את האדישות של תומכי הלייבור הפוטנציאליים — וגם את עריקתם אל שורות הימין. הנושא הבולט ביותר של „דוקטרינת טינה", לפי העיתון, הוא האבטלה. השמרנים הצליחו לטעת במוחם של הבוחרים הבריטיים את התפיסה כאילו אין דרך אחרת לריפוי המשק הבריטי מתחלואיו אלא זו של קיצוצים בהוצאות הממשלה [illegible] להרחבת ממדי האבטלה. מחקרים שמצביעים על אפשרות קיומה של [illegible] וגם דברי הגיון וטעם. שהעיתון מצטט, אינם מצליחים להבקיע את חומת הדעה הבלתי־הגיונית הרווחת בקרב הציבור בהנחה ש„אין ברירה" ושאי־אפשר [illegible] — אלא רק לקצץ ולקצץ ולהגדיל את האבטלה. בייחוד מתרעם העיתון על [illegible] שקיצוץ במיסים הוא תרופה לאבטלה — משום שקיצוץ זה יביא [illegible] ליותר השקעה ולכן גם ליותר מישרות חדשות. גם כאן מביא העיתון תוצאות [illegible] אלטרנטיביות למדיניות הקיצוץ — ומראה כי דווקא למדיניות ניאו־[illegible] של יצירת מישרות על־ידי השקעות ממשלה יש עדיפות ויותר סיכויים. [illegible] — מודה העיתון — כל זה ללא הועיל. הציבור דבק בדוקטרינת טינה, וטינה [illegible] לשמרנים תקופת שלטון שלישית. סרנת הארץ אחת היא, כנראה.

תאצ'ר. ניצחון של היעדר אלטרנטיבה

טינה בפלשתינה

דוקטרינת טינה איננה דווקא התייחסות שמרנית אל המציאות הקיימת. עיקרה של הדוקטרינה הזאת היא השתעבדות פסיכולוגית והכרתית למערכת הערכים המוסכמת של הימין. מערכת המושגים הימנית משתלטת על הציבור ומקובלת עליו כאילו היא הכרח שאי־אפשר לחלוק עליה. ועל כל פנים, כזאת שצריך להעמיד אותה [illegible] השכל וההגיון, אלא במערכת אקסיומות אשר כל אדם צריך לקבל אותה בלא [illegible]. דוגמה סימלית אחת שעולה בדעתי מלמדת, שהדברים אמורים גם במצב [illegible] פנימה. הדוגמה הזאת היא של חג האחד במאי. החג הזה, כידוע, נועד להעלות על נס את ערכה של העבודה ושל העובדים, לבטא תחושת סולידריות עם [illegible] ועם בעלי הרצון הטוב בעולם כולו, ולהביע תקווה לכינונו של סדר חברתי [illegible] טוב וצודק יותר מזה הקיים. אני מנסה לחשוב מה יש כאן שהוא [illegible] „בלתי־יהודי" או „בלתי־מעודכן" או בלתי־ראוי ליום חג. פעם אחת בשנה. מדוע [illegible] כל חג לאומי, או ארצי, או עירוני או שכונתי — ומותר להזדהות עם בני [illegible] הקיבוץ שלנו, השכונה שלנו, בוגרי בית־הספר שלנו, ורק עם כל מי [illegible] על עולם טוב יותר — אסור לנו להזדהות? מדוע רק לגבי החג הזה [illegible] כל־כך ומפשפשים כל־כך מי עוד חוגג אותו וזולתנו והוא לא לפי רוחנו. [illegible] לשם — ומנסים בכוח למצוא בו רשימת פגמים — אשר גדולה יותר [illegible] של שמחה ושל אבל? אינני מוצא שום תשובה לכך, אלא זו שמערכת [illegible] הימנית השתלטה עלינו במערכת אשר אין לה אלטרנטיבה. גם לא [illegible] — אבל טינה משתוללת בקירבנו ביחס לכל מושגי היסוד הסוציאליסטיים [illegible] כמעט בכל תחומי חיינו, מן החשובים ביותר, המתייחסים לשלום [illegible] ולגבי זכותה של הממשלה לספק שירותי בריאות תקינים לאוכלוסיה. [illegible] אומרים האנשים, וטינה שולטת גם בפלשתינה.

טינה זה „הגמוניה"

כבכתה של „דוקטרינת טינה" לא נחשפה כמובן רק בתקופה האחרונה. הוגי־דעות סוציאליסטים מרבים לעסוק בה כבר כמאה שנה. בייחוד נודעו, בהקשר זה, כתביו של האיטלקי אנטוניו גרמשי, שחי בין השנים 1891 ל־1937, ואשר עיקר חשיבותו בכך שהצביע בפני השמאל על חזית המאבק הזנוחה והנשכחת, חזית המאבק האידיאולוגי — שבלי שמנצחים בה אי־אפשר, פשוט אי־אפשר, לנצח במאבקים הפוליטיים. זה לא היה כל־כך פשוט בימיו של אנטוניו גרמשי, וזה עוד פחות פשוט, וקשה יותר, בימים שלנו.

גרמשי נולד בסרדיניה, ובהיותו באוניברסיטה של מילאנו הצטרף למפלגה הסוציאליסטית האיטלקית. ב־1919 הצטרף למערכת העיתון „סדר חדש", היה פעיל בתנועה של מועצות הייצור שקמה באיטליה ולאחר מכן הצטרף לוועד המרכזי של המפלגה הקומוניסטית האיטלקית, עם ייסודה, וכעבור מספר שנים נבחר להיות המזכיר הכללי של המפלגה, וגם נבחר לפרלמנט האיטלקי. ב־1926 נאסר על־ידי המשטר הפשיסטי ונידון לעשרים שנות כלא. הוא לא זכה לראות בחייו את התמוטטות הפאשיזם בארצו.

תחיית רוחו החלה להתחולל כבר בשנות ה־50, ומאז הוא נחשב לאחד מהוגי הדעות המרקסיסטיים החשובים ביותר. חידוש הפופולאריות שלו מוסבר, בין השאר, על־ידי האכזבה שהנחילה הפרשנות הדטרמיניסטית של מרקס בדבר היותה של כל מערכת האידיאות רק „השתקפות" מכנית של תהליכים ואירועים בתשתית החומרית. גרמשי שייך לקבוצת הוגי הדעות שהעניקו מידה רבה של אוטונומיה למערכת האמונות והדעות, ובהיותו פעיל פוליטי בעצמו, הדגיש את החשיבות העצומה שיש לביעור אמונות־ההבל של הימין כתנאי הכרחי לניצחון פוליטי. הוא אף הרחיק־לכת וטען שבעצם מלחמת המעמדות האמיתית, המכרעת, מתנהלת בין האינטלקטואלים של הימין לבין האינטלקטואלים של השמאל — והם המעניקים לפוליטיקאים את פירות הניצחון. המושג המוכר ביותר שטבע גרמשי הוא ה„הגמוניה". המעמד השליט, אמר גרמשי, מבסס את שליטתו לא רק בעזרת מנגנון הכפיה אלא גם, ולפעמים בעיקר, על־ידי ההגמוניה שיש לו בתחום מושגי־היסוד שבני־אדם מאמצים לגבי סביבתם. אין טעם לחכות לשינוי ב„תשתית החומרית" כדי שתשתקף לנו ממנה מערכת אמיתית יותר של מושגי־יסוד, אלא צריך להיאבק נגד ההגמוניה המושגית של הימין. יש ליצור צורות חדשות של התנסות ותודעה — וכל זה יכול להיעשות רק בהנהגת מפלגה פוליטית בעלת אופי תרבותי־לאומי מובהק ומובחן וניתן לזיהוי. לפעמים נדמה. כתב גרמשי באחת מאיגרותיו מבית־הסוהר. שהמאבק נגד ההגמוניה הימנית הוא מאבק ארוך־טווח מדי מכדי שנעשה אותו עכשיו, שהרי אנחנו צריכים תוצאות־מיד, תוצאות־היום. זו טעות. המאבק נגד ההגמוניה הימנית הוא המאבק היעיל האמיתי. אמנם קשה לחזות מתי נראה בתוצאותיו. אבל בשום פנים אין להעריך כי הן תבואנה מאוחר יותר מן התוצאות שעשויות להיות לכל חזית מאבק אחרת.

השות הקורא

הטבות מפליגות ע"ח הסטודנטים

אני נמנה עם סגל ההוראה של האוניברסיטה העברית, ומטבע הדברים אני נותן דעתי לעתיד ההשכלה הגבוהה בארץ. ראשי המוסדות להשכלה גבוהה מתריעים על הגרעונות הכספיים הכבדים, ועל חוסר האמצעים למימון הפעילות השוטפת, ולכן דורשים להעלות את שכר הלימוד לכלל הסטודנטים. ברצוני להציע רעיון, כיצד להכניס לקופת האוניברסיטאות סכום נכבד ביותר. כוונתי לביטול הפטור המוזר ממנו נהנים בני משפחות עובדי האוניברסיטאות בשכר לימוד, באופן הדדי, בכל המוסדות בארץ.

צאו וחשבו, איזו הטבה מופלגת מקבל עובד אוניברסיטה שכמה מבני משפחתו לומדים במוסדות השונים בארץ. מדובר באלפי שקלים לשנה — וכל זה על חשבון שאר התלמידים! ואנשים אלה, המעניקים לעצמם הטבות מפליגות על חשבון הציבור, דורשים להעלות את הנטל על הסטודנטים.

לעניות דעתי, זו נורמה ציבורית ומוסרית שאינה מתקבלת על הדעת. יש לבטל מיד את הפטור הפסול הזה, ולהקל בכך על הנטל הרובץ על הסטודנטים.

עמנואל פרגון, ירושלים

בני־ברק הלא־אלימה

מכתב בחתימתי, שפורסם ב־17.4.87. בו ערערתי על קביעת סקר קרימינולוגי שבני־ברק היא העיר הפחות אלימה בישראל, עורר את רוגזם של החרדים. אברהם טננבוים, מזכיר וחבר עיריית בני־ברק, אף הרשה לעצמו לפסול את הנחתי („על המשמר", 26.5.87), תוך שהוא מעטר את מכתבו בהבעת רחמים והגנה כלפי — „חז"ל כבר קבעו שאין אדם נתפס על צערו". שניסוח זה של רחמים, פטרונות של התנשאות יש בו, שכן אין המסכן מרחם על הרם ממנו, אלא להיפך.

תמהני, לאור פטרונות והתנשאות־בוסר זאת, באיזו פינה של העיר משתופף לו מר טננבוים כיום, משנתפרסמו ברבים קלונו של ראש העיר בני־ברק, ש„ננזף ע"י שופט", ובירור משפטי בדבר האשמה באלימות, כביכול, של ראש כולל בני־ברקי־חרדי בלווית 10 אברכים, שהתבצעה, כנוסח האשמה, בלשכתו של אותו ראש עירייה.

מציע אני לראש העיר בני־ברק, ולדוברו הנאמן, שיזדרזו לאחסן את „מגן ההערכה" על שיעור האלימות הנמוך שהגיע בשגגה לעירם בכספת משוריינת. על מנת שלא יינזק חו"ח, בתיגרה בלשכה, ושלא ייגנב חו"ח, על־ידי מישהו מן העבריינים הרבים בעיר — מאלה שאין עבירותיהם מגיעות לידיעת הציבור בגין קשר של שתיקה מפחד בעיר השלווה, חסרת האלימות. „מוסר" מכנים בבני־ברק את המלשין למשטרה, ומנודה הוא, המסכן, מהחברה הנאורה, הנפלאה וההגונה שבעיר הפחות אלימה בישראל.

ד"ר יעקב אביצור, באר־שבע

אור בירושלים

בגליון החגיגי של יום העצמאות, תחת הכותרת „ובלבה חומות", אנו קוראים שתי כתבות. „גם הגעגועים כבר לא מה שהיו" מאת יעל לוטן ו„ירושלים שלי?", מאת עמרם דולב, וכותרת המישנה: „בבואי ללמוד בעיר זאת, היתה אחרת, קטנה, אינטימית, חלומית ורוחנית מאד".

ובכן, עמרם דולב, געגועים ונוסטלגיה לירושלים החצויה, כשהירדנים שלטו בצד המזרחי? עד אנה מגיע המאזוכיזם שלנו? ואילו יעל לוטן מציינת, שבירושלים של היום אתה חש שנאה, פירוד, דיכוי ואפליה. „ירושלים מכעיסה אותי גם משום שאיבדה את אופייה הקוסמופוליטי והפכה עיר קרתנית ומשעממת". כל הדוגמאות המובאות אומנם נכונות. אך צר לי על שלקראת יום חג, מטפילים עליה את כל השלילה והלכלוך.

לדעתי, אפשר לסייר במשך שבוע ימים בניו־יורק, ולראות רק זוהמה ופשע מחריד, אך אפשר גם לסייר בה שבוע ימים ולראות אוצרות של אמנות ותרבות שהם נכס לעולם כולו. מצד הכתבים של „על המשמר" אני מצפה למעט „פרוטקציה" ביחס לעיר הבירה שלנו: לא צריך להתאמץ כדי לראות נקודות אור בירושלים.

צבי למד, שמרת

30 שנה לפסטיבל הנוער במוסקווה

באוגוסט ש.ז. ימלאו 30 שנה לקיום פסטיבל הנוער במוסקווה. כמי שנפגש אז עם חברי המשלחת הישראלית, בעיירה שבגבול ההונגרי, אני מעוניין ליזום מפגש של חברים שהשתתפו במשלחת הישראלית.

נא להתקשר איתי לפי הכתובת: יצחק דימונטנה, רח' שפירא 10, רמלה, טל. 08-235507.

העיקר הבריאות | מאת יוסף שמי

רצים מומרצים

כשבעה מכל עשרה ספורטאים־שיאנים תלויים ב„כדורי מרץ", בחומרים מדרבנים מסוגים שונים — טוען השבועון הגרמני „דר שפיגל". יותר ויותר סמי־מרץ אינם ניתנים לגילוי על־ידי המפקחים. בדיקות מעבדה אינן מסוגלות לגלות אם ומה נטל הספורטאי לפני התחרות. אצל רבים ממשתתפי תחרויות הספורט אפשר לראות סימני זריקות. נעיצות המחט בזרועם כה רבות, עד כי לא ניתן עוד להסתיר את הסימנים.

הספורטאים מקווים כי הזריקה תעזור לשכך כאבים, תרפא כל חולי ותבטיח נצחון. עם זאת, הם מודעים לסכנת הפגיעה בבריאות ואף מוות. שבעה מכל עשרה שיאני אתלטיקה מסכימים לקבל זריקות „לא מסוכנות", של ויטאמינים, מינראלים, תכשירי חלבון, משככי־כאבים, מנטרלי עייפות ותשישות. מלבד התכשירים המותרים, יש עוד כמאה תכשירים האסורים על פי תקנות התחרות. בענפי ספורט מסוימים התחרות היא כמעט מלחמה טוטאלית. אין מרחמים על המתחרה. תכשירי מרץ הם חלק בלתי־נפרד מכל התחרויות, בכל המדינות, טוען השבועון הגרמני ומוסיף, כי התגבשה מאפיה בינלאומית המספקת את הסחורה, לחומרים אסורים, לכל דורש.

ענף מירוצי האופניים הפך לצרכן גדול של סמי מרץ. המתחרים זקוקים מצד אחד לכדורי שינה (מחמת העייפות הם מתקשים להירדם) ולמחרת להתעוררות מחודשת. ללא זריקה אין הרוכב יכול לעמוד במאמץ.

פרופ' מנפרד דוניקה, מומחה לנושא, טוען כי כרגע משתמשים במערב גרמניה ב־1,400 תכשירים שונים כתכשירי מרץ. אחד מהם, הוא תרופה בשם „אלודרין", המקובלת כתכשיר נגד אסטמה: אחר הוא אבץ, הנמצא בשימוש ברפואת עיניים.

ההתעניינות בסמי מרץ התעוררה ביתר שאת בשל מותה הפתאומי והלא מוסבר של האתלטית ברייטה דרסלר, בת ה־26. השחקנית נפטרה במרפאה לטיפול בנפגעי תאונות. לפי הרישום הרפואי קיבלה האתלטית שלוש זריקות נגד כאבי גב ומתיחת שרירים. ההסבר הרישמי היה שהאתלטית מתה מתגובה בין־תרופתית. אך את האמת לא נדע, שכן לא בוצעו בדיקות מתאימות ולא נשתמרו האברים הנחוצים לקביעת סיבת המוות.

אגב, הגב' דרסלר נגופה בעבר על שימוש בסמי מרץ, אך היא טענה באוזני ידידיה ש„אין דבר". הנזקים הנגרמים על־ידי תכשירי מרץ הם הפיכים. דעה זו נפוצה בקרב צעירות, והיא הרת אסון. יש מקרים רבים של „מאסקוליניזם" (ריבוי סימנים גבריים) בקרב ספורטאיות. יש גם שינויים פיזיים כגון התפתחות מופרזת של הדגדגן, שיבושים בווסת, קשיים בכניסה להריון. חמורה מכל זה היא חשיפה לסוגים מסוימים של סרטן. ככל שגיל הספורטאית נמוך יותר, הסיכון גדול יותר. יש ילדות בנות 14־15 המתחילות לסבול משינוי הקול. הנעשה דומה לקולו של צעיר, יש אף תופעות של צמיחת זקן אצל נערות.

בארה"ב פורח ענף חדש של תכשירי מרץ, שייצורם מושתת על הנדסה גנטית. מדובר בנוירוטראנסמיטורים, חומרים גומרצים את הגוף בעצמו חומרי מרץ. בין סמי המרץ גם הורמון גדילה, המיוצר בהנדסה גנטית והשימוש בו אמור „לפתח" ספורטאים מתאימים לאתלטיקה, לכדורסל וכו'. כבר נרשמו שינויים גיוונים. הנסיעות התכופות של הספורטאים הן בין הגורמים לבילבול המערכת ההורמונלית.

התחרות השיאנית נעשית דומה יותר למלחמה מאשר לתחרות ספורטיבית.

האמבורגר אנטיביוטי

בשנים האחרונות מתרבים דיווחים על מגיפות של הרעלת מזון מסוג סלמונלוסיס, שבה מבודדים חיידקים שהם לעיתים קרובות עמידים בפני אנטיביוטיקה. הבדיקות העלו כי מקור הזיהומים הוא באכילת מוצרי בשר בקר שטופל טיפול מונע באנטיביוטיקה. בעקבות גילוי זה התחדש הוויכוח, האם מוצדק לתת טיפול אנטיביוטי מונע לעדרי בקר. בשבועון „ניו אינגלנד ז'ורנל אוף מדיסין" מוסרת קבוצת חוקרים ממרכז לחקר הבריאות באטלנטה, כי בשנת 1985 נצפתה עלייה בשיעור הרעלת מזון מסוג סלמונלוסיס באיזור קליפורניה. בכל המקרים בודד החיידק „ניופורט", שהיה עמיד בפני סוגי אנטיביוטיקה רבים, כולל כלורן פניקול. חוקרי הנושא ניהלו שיחות עם החולים והסתבר להם, שרובם טופלו בפניצילין או בטטרציקלין בחודש שקדם למחלה. כן נמצא שכולם אכלו בשר בקר בשבוע שלפני תחילת המחלה.

החוקרים איתרו את המשחטות ואת עדרי הבקר שמהם עשו את ההאמבורגרים ונמצא כי עדרים אלה היו נגועים בסלמונלה עמידה בפני אנטיביוטיקה וקיבלו בעבר טיפול אנטיביוטי מונע בכלורן פניקול. גם מאמר שהתפרסם בשבועון אמריקני מעלה את השאלה אם מוצדק לטפל בעדרי בקר טיפול מונע באנטיביוטיקה, העלול לגרום לכך ששני חיידקים עמידים לאנטיביוטיקה עלולים לעבור גם לבני אדם.

השד שבכוסית

שתייה כוס אלכוהול שלוש, ארבע פעמים בשבוע עלולה לגרום להופעת סרטן השד, או ליתר דיוק, להיות גורם סיכון נוסף לסיכונים הקיימים כבר. תגלית זו פורסמה על־ידי „נשיונל קאנסר אינסטיטוט" בארה"ב. גם מכון אחר הקשור עם אוניברסיטה מפורסמת יצא באזהרה דומה. המעניין הוא שמדובר באלכוהול. אך לא ברור למה. ככה!

הנתונים מסתמכים על סקר שבוצע בכמה קבוצות והשוואה עם קבוצות ביקורת. בעלי „הבשורה" אינם יכולים לתת הסבר למימצאים אלה. אין הם יכולים לומר אם הסבירות גבוהה יותר אצל אלה שיש להן כבר גורמי סיכון, כמו „סיפורים משפחתיים" על מקרי סרטן השד אצל קרובות משפחה. כן אינם יודעים אם אשה שבעבר התבכרה כמה פעמים בשבוע בכוסית אך חדלה מכך, חדלה גם להיות חשופה לסרטן השד. כולם מורים כי הנסתר רב מן הגלוי. אם בכלל יש יסוד לאזעקה. על כל פנים, יש לציין שהידיעה פורסמה על־ידי מוסד מכובד, המכון הלאומי של ארה"ב לסרטן.

ענף הכותנה

מצבי רוח במקום מדיניות

המיתקפה על הכותנה גרמה לענף נזק לטווח ארוך — צמצום שטחי הגידול וירידה ביצוא

מחירי הכותנה בעלת טיב בינוני, כמו זן „אקלה", התופס את רוב שטחי הכותנה בארץ, עלו בשיעור נדיר. ליברה נמכרת עתה ב־77.10 סנט לעומת 36.35 סנט לליברה לפני שנה, עלייה של 112 אחוז. עליית מחירי הכותנה לא השפיעה על המגדלים. בעונת 1984/85 הקיפו שטחי הכותנה 655 אלף דונם. אשתקד 450 אלף דונם. באפריל נסתיימה הזריעה על שטח של 430 אלף דונם בלבד. יונה ליכטנשטיין, מנהל אגף השיווק במועצת הכותנה, סבור כי מחירי הכותנה יעלו עוד יותר.

הסיבה לעליית המחירים מוסברת קודם כל במחסור שנוצר. לדברי ליכטנשטיין, הצריכה העולמית נאמדת ב־80 מיליון כריכות כותנה, כאשר הייצור לשנת 1987 נאמד בין 70־78 מיליון כריכות. לכן יווצר מחסור. גורל המחסור יכתיב את המחיר בבורסות המובילות, ניו־יורק וממפיס בארה"ב וליברפול בבריטניה.

מחיר הכותנה הישראלית נקבע לפי מחיר ליברפול, בתוספת 5־6 סנטים עבור טיב. המחסור השנה נובע בעיקר מהיבולים הנמוכים של הכותנה בסין וממדיניות המחירים של המימשל בארה"ב.

„הסכנה הסינית"

בכותנה הסינית השתמשו כל אלה שהתחילו להפחיד את ממשלת ישראל לבל תתמוך בהמשך גידול הכותנה ואת מגדלי הכותנה עצמם, אומר ליכטנשטיין. בוודאי זכור שידור הטלוויזיה בו השתתפו העיתונאים גדעון עשת, יצחק טישלר ושלמה מעוז, שבהשראת האוצר הכריזו על סוף תקופת הכותנה במשק הישראלי. לא צריך כותנה, טענו, מפני שהיא צורכת כמויות מים אדירות ויקרות. גידול הכותנה אינו כדאי. אין לה מחיר ולא יהיה לה מחיר. לסין יש כותנה בכמויות אדירות. והיה אף רמז שסין הגיעה ליכולת־יצוא בעזרת מדריכים מתוצרת „כחול־לבן". לא מניה ולא מקצתיה. הוא פוסק. בסין מגדלים כותנה יותר מ־3000 שנה וקיימת שם תרבות אדירה של גידול כותנה. אך לאחר שהעניין נבדק על־ידי משלחות מערביות הגיעו להערכה שונה לחלוטין.

ב־1985 קבעה הממשלה המרכזית בסין מחיר מובטח לכותנה והחקלאים בסין זרעו כותנה בכל שטח אפשרי. כאשר הביאו את הכותנה למחסני הממשלה. לא בדקו טיב. רק העריכו את הכמות. במערב העריכו שהכמות היא ענקית ומגיעה לכ־22 מיליון כריכות — 27 אחוז מהצריכה העולמית.

בשנים רגילות נאמדת כמות הכותנה בסין ב־16 מיליון כריכות והיא גם רוכשת בחו"ל כותנה שחסרה לה. מכל הסיפור המנופח על כותנת סין יצא האוויר לפני כחצי שנה, כאשר סוכני קניות מסין הגיעו לארה"ב על מנת לרכוש כותנה בכמויות ממשיות של יותר מ־2 מיליון כריכות. מבקרים מהמערב שהיו בסין מסרו, כי ראו במחסנים ובמכנפטות כמויות עצומות של כותנה מיבול 1985, שלא נופטו, ומי שיודע מהו ניפוט כותנה ברור לו שכותנה זאת נועדה להשמדה. חוטים לא ייצאו ממנה.

הדמפינג האמריקני

המדיניות בארה"ב היא הגורם השני, ליכטנשטיין מסביר. כי המימשל האמריקני ניהל מדיניות דמפינג בשנה שעברה במטרה להכריח את מחזיקי המלאים למכור ולא לצבור הפסדים וכך קרה. המחסנים ריקים, ומי שהרים את המחירים למעלה הוא [illegible] הכותנה בארה"ב. המימשל [illegible] ואינו מוכן לממן צמצום שטחי [illegible] שנהג בשנתיים האחרונות. הוא [illegible] חקלאי שהקטין את שטח המזרע לא [illegible] עתה לחזור ולהגדיל את השטחים.

על כך נוסף הגידול בביקוש [illegible] התרחבות השימוש בבגדי כותנה. [illegible] שנים סברו כי הגיע הקץ לכותנה [illegible] סינתטיים יתפסו את מקומה. [illegible] נפלו המחירים. אך עד מהרה החזור [illegible] להשוות בין כותנה טבעית לבדים [illegible] לפיכך. שטחי הכותנה בעולם [illegible] והשימוש בכותנה מתרחב והולך.

אולם העובדות אינן משפיעות [illegible] — שטחי הכותנה בארץ קטנו [illegible] האחרונות. לפני שנה פחתו במחירים [illegible] השנה ממחיר המים. נציגות [illegible] ייקור המחיר מ־10 סנטים ל־16 [illegible] מים ועל כמויות מים חריגות [illegible] יותר. בכותנה אפשר אומנם להשקות [illegible] שוליים וקולחים, מי שפכים, אך [illegible] כאלה עולים הרבה. השטחים קטנו. [illegible] ליכטנשטיין יש סיבה לדאגה, כי [illegible] מעמד בשוק העולמי צריך להשקיע [illegible] ופיתוח והעול. ברובו, נופל על [illegible] הכותנה. לדעתו, שטח מזרע של [illegible] דונם הוא המינימום הנחוץ כדי לעמוד [illegible] ופיתוח ולהחזיק אנשי מדע שיעסקו [illegible] זני כותנה חדשים. שיטות גידול [illegible] הכוללות עיבוד, השקיה, [illegible] וקטיף, ופעולות אחרות [illegible] החזקת ענף גידול הכותנה [illegible]

חיים מנור

מצרים

צעדים מכאיבים בעקבות הסכם עם קרן המטבע הבינ"ל

קרן המטבע הבינלאומית החליטה להעניק למצרים 325 מיליון דולר, במהלך תקופה של 18 חודש. זהו הישג חשוב לנשיא מובארק, המנסה להשיג אשראי בינלאומי בתנאים שיהיו אפשריים עבורו פוליטית.

לאחר מו"מ שארך שנתיים הגיעה ממשלת מצרים להסכם עם קרן המטבע. ההסדר אמור להקל משמעותית על קשייה הכלכליים של מצרים. במהלך המו"מ התנגדה קאהיר לדרישות הקרן להפעיל אמצעי ריסון נוקשים, מחשש להתפרעויות המוניות, כפי שאירע ב־1977, כאשר הנשיא סאדאת ביקש להעלות מחירי מצרכי היסוד.

עם זאת מחייב ההסכם את מצרים להפעיל אמצעים פיסקאליים ומוניטריים לצמצום הגרעון התקציבי, בעיקר באמצעות העלאת מחירי הדלק (המסובסדים כיום), הגבלת האשראי, הגדלת הכנסות התקציב על גביית מסים יעילה יותר ויצירת שוק חופשי למטבע זר. מצרים לא התחייבה להקטין את הסובסידיות למזון ומוצרים נוספים בסכום של 2 מיליארד דולר לשנה.

על־פי התכנית תקבל מצרים, מיד, 160 מיליון דולר. לאחר שהתחייבה להקטין את הגרעון התקציבי שלה ב־3% לשנה, עד לרמה של 5% מהתוצר הלאומי הגולמי. ההסכם הושג, כאשר המשבר הכלכלי במצרים, שראשיתו ב־1985, נמשך ומחמיר. הכנסותיה במטבע חוץ הצטמצמו ואינן מספיקות לכסוי היבוא. ב־1985 ירדו לשפל עמוק ההכנסות ממכירות דלק, שימוש בתעלת סואץ, תיירות ומשכורות אזרחים מצריים העובדים בחו"ל. לפני כן עלה בידי מצרים לעמוד בהוצאות על יבוא, סובסידיות למזון ושירותי חוב, באמצעות הכנסותיה במטבע חוץ. אך גרעונה התקציבי גדל והלך, ככל שהתמעטו ההכנסות וגדל עומס החוב החיצוני. כיום מגיע הגרעון התקציבי של מצרים ל־3 מיליארד דולר בשנה.

מובארק נתקל בתשובה שלילית

תחילה ניסתה מצרים להימנע מפנייה לקרן המטבע הבינ"ל. במקום זאת ביקשה מארה"ב להקטין את שיעור הריבית על חובותיה בגין הלוואות הסיוע הצבאי, המגיעים ל־5.4 מיליארד דולר. כן ביקשה מצרים להגדיל את החלק הניתן להמרה מתוך הסיוע האמריקני השנתי בסך 2.2 מיליארד הדולר. בקשות מובארק לא נענו. למרות שברור היה כי הנשיא רייגן היה רוצה להיענות להן, לפחות בנושא החוב הבטחוני. אך לא רצה להזדקק לאישור הקונגרס.

לאחר שפנתה מצרים, כמוצא אחרון, אל קרן המטבע, הפעיל על הקרן מימשל רייגן לחץ כבד כדי שתסכים לתנאים נוחים במיוחד. הלחץ האמריקני היה כה כבד, שגרם להתפטרות מנהל אחת המחלקות החשובות ביותר בקרן, שהתנגד לקבלת החלטה שמניעיה פוליטיים.

מקורות בקרן חוששים, כי ההחלטה לגבי מצרים תהווה תקדים שעליו ינסו לחזור מדינות אחרות ומימשלים אמריקניים אחרים. עוד סבורים המקורות, כי פתרון בעייתה הכלכלית של מצרים אינו צריך להיות קשור בקרן, וכי תמיכתה במצרים עלולה להכשיל את הקרן במילוי תפקידה הבינלאומי. לדעתם, על מצרים להיעזר במדינות שיתמכו בה ישירות, כלכלית ופוליטית.

בספטמבר יבחנו מומחי קרן המטבע את הצעדים שנקטה מצרים למילוי התחייבויותיה בהסכם, ויחליטו אם להעניק את יתרת הסכום שנקבע.

בכל מקרה, מקורות בוושינגטון ובקרן המטבע מביעים ספק אשר ליכולתה של מצרים לעמוד בתנאי ההסכם, למרות היותם נוחים במידה מפליגה, בשל הסיכונים הפוליטיים הכרוכים בהפעלתם. הם מזכירים, כי ב־1977 זנחה מצרים הסכם דומה עם הקרן, משהתברר כי המחיר הפוליטי להפעלת אמצעי המיתון שנדרשו עלול להיות יקר מדי.

חלק מרכזי בעיסקת החבילה עם קרן המטבע מהווים הצעדים המתוכננים לקראת האחדת שיטת שער החליפין המסובכת של מצרים. על־פי הכללים החדשים, העומדים להתפרסם בקרוב, תקבע ועדה של שמונה בנקים, מדי יום ביומו, את שער החליפין בין הדולר לבין הלירה המצרית, תוך התחרות עם חלפני השוק החופשי, שפעילותם אמנם בלתי־חוקית מבחינה טכנית, אך נסבלת.

מצרים תוסיף לקיים מספר שערים שונים, אף כי המטרה היא לצמצם עד אמצע 1988 לשער אחד ויחיד.

השערים העיקריים הם שער ההמרה הממשלתי של 0.70 לירה לדולר [illegible] התמריץ של הבנק המרכזי הנקבע [illegible] — כ־1.35 לירות הדולר, ושער [illegible] החופשי, שגובהו כיום נע סביב [illegible] מצריות לדולר. כן קיים שער [illegible] הסחר ותשלומים עם בריה"מ.

הבנקאים מצפים שוועדת הבנקים [illegible] את השער בגובה דומה לזה של [illegible] החופשי, אולי בין 1.80 ו־1.90 לירות [illegible] אף עד 2.10 לירות. אך הם גם [illegible] שהחלפנים ימשיכו לפעול ואומרים [illegible] להניח שהשוק החופשי ייעלם כל [illegible] פער בין השער הבנקאי לשער [illegible] „הבריות ימשיכו להשתמש באפיק [illegible] את השער הטוב ביותר", אמר אחד [illegible] „יעשו עסקים בשוק החופשי עד [illegible] יוכלו לעמוד בהתחרות".

מעקב צמוד של הקרן

בין התנאים שמציבה הקרן — [illegible] צמוד אחר העלאות המחירים [illegible] אינדיקטורים כגון אספקת כסף [illegible] בתקציב. משלחת של הקרן [illegible] המדיניות אמורה להגיע לקאהיר [illegible] ספטמבר, ומצרים יכולה לצפות [illegible] ביקורי ביקורת כאלה בשנה.

ממשלת מצרים מתכננת להעלות [illegible] מחירי החשמל לצרכנים הצורכים [illegible] 500 קילוואט, צעד שמטיל נטל על [illegible] ואינו פוגע בעניים. בראשית במאי [illegible] פי שלושה מחירי הבנזין וב־50 [illegible] הגאז, המאזוט והנפט לבישול.

צימצום האשראי אמור עד כה [illegible] — הבנקים הפסיקו לתת [illegible] לספקולאנטים, שלוו לירות [illegible] לקנות דולרים בשער מגופה. [illegible] עלול אומנם לגרום נזק גם לעסקים [illegible] אך הבנקים אינם מצפים כי [illegible] ב־2% על הלוואות, תהיה השפעה [illegible] ששער ריבית של 18 אחוזים [illegible] עדיין נמוך.

דליה רפאל, וושינגטון

חברה חדשה ליצוא פרחים

חברה חדשה ליצוא פרחים, „פלוריאל", הוקמה בימים אלה ומתחילה את פעילותה בהחתמת מגדלי פרחים על חוזי שיווק ויצוא. בחברה החדשה שותפים חברת „ורדים ישראל", בבעלות יוסף שחר, וחברה גרמנית לשיווק פרחים, „פלורימקס".

„פלורימקס" הגרמנית נרכשה באחרונה על־ידי חברת „ריברל", שמניותיה נסחרות בבורסה של ניו־יורק. מנהלי „פלוריאל" הודיעו, כי מגדלי פרחים שישווקו באמצעותם ייהנו מתשלום מהיר יותר מאשר [illegible] שיווק אחרות.

העורך הכלכלי: צבי טימור

קבלת החלטות ללא ביסוס

תהליך קבלת החלטות בממשלה מתמיה לא אחת את המשקיף מן הצד. ההנחה הסבירה היתה, כי החלטות מתקבלות על בסיס ניירות־עבודה וניירות־עמדה, לאחר בחינת הנושא מכל צדדיו. אולם לעתים נראה, כי ניירות עמדה אינם מנסים לשקף את המציאות אלא רק להצדיק עמדות קבועות מראש. השבוע ניתן לספק לכך שתי דוגמאות אקטואליות. הדוגמה הראשונה קשורה בדיון במטוס הלביא.

לשם ביסוס הטענה שיש להטיל היטל בגובה של 3 אחוזים על האשראי המתקבל במט"ח, כולל אשראי ספקים מעל ל־90 יום, הכינה המחלקה המוניטרית של בנק ישראל תזכיר בשם „העלות הריאלית של האשראי לתעשייה בשנת 1986". על־פי נייר זה, 71 אחוז מהאשראי לתעשייה ניתנו בשנת 1986 ממערכת הבנקאות המסחרית, בריבית ריאלית משוקללת של 2.19 אחוז, ויתר 29 אחוזים ניתנו מהבנקים להשקעות, בריבית ריאלית שלילית 0.68 אחוזים. כך מתקבלת עלות ריאלית משוקללת של 1.35 אחוזים באשראי לתעשייה.

מהפירוט מתברר, כי התעשייה השתמשה ב־7.5 מיליארד ש"ח אשראי מכל הסוגים. באשראי החופשי צמוד למדד הונחה ריבית ריאלית של 11 אחוז; באשראי במט"ח לזמן ארוך הונחה ריבית דולרית של 10 אחוזים, אך העלות הריאלית חושבה לפי תיסוף השקל בפועל ב־1986, בשיעור של 20 אחוזים. כך שהריבית הדולרית של 10 אחוזים נהפכו בחישובים לריבית שלילית של כ־10 אחוזים.

אין שום הצדקה עיונית לדפלט ריבית דולרית במדד. ראשית, ביום שבאשראי דולרי המסתכם ב־3.3 מיליארד דולר קיימת הבעיה של פיחות. כלומר, במוקדם או במאוחר יתבצע פיחות שיסגור את הפערים בין שתי האינפלציות. התיסוף בפועל ב־1986 הוא זמני, בעיקר לדעת בנק ישראל. אולם נניח כי כתוצאה מהיחלשות הדולר הפער הזה לא יסגר לעולם, אז התעשייה הלווה בדולרים זכתה באשראי זול יחסית. קשה להניח שבנק ישראל היה רוצה את התעשייה בגין פיחות ריאלי של השקל ביחס לדולר. בכל מקום, כמחצית התוצר של התעשייה הישראלית מיועדת ליצוא. היצוא הזה לא נהנה מעליית המחירים בשוק הפנימי והוא מומן ע"י האשראי המכוון שנועד להבטיח תנאים דומים לייצור ליצוא בישראל לזה הנהוג בחו"ל. לשם הדגמת מחיר האשראי מופיע אשראי זה כניתן בריבית ריאלית שלילית של 11.6% (") במקום ריבית דולרית חיובית של 8.4 אחוזים.

תיקון חישוב הריבית הדולרית יעלה את הוצאות הריבית של התעשייה ב־660 מיליון ש"ח, ויביא את הריבית הריאלית התעשייה שילמה בפועל לכ־10־11 אחוזים (צמוד לדולר או לירה).

אולם גם חישוב זה אינו מבטא ברייקנות את הנטל הנכון של הריבית על התעשייה. למעשה, התעשייה משלמת ריבית גם בצורה ישירה או בצורת הפרשי הצמדה. מאחר שמחצית התוצרת משווקת בחו"ל, יש להוסיף כמחצית הפרשי ההצמדה שמשלמת התעשייה לריבית הריאלית. במקרה זה יתברר, כי התעשייה שילמה ריבית ריאלית של עוד 420 מיליון ש"ח (כמונחי סל המוצרים בין שוק מקומי לבין יצוא). במקרה זה, הריבית הריאלית ב־86 היתה 16־17 אחוזים.

אם נחשב את הריבית על־פי הריבית הדולרית, יתברר כי התעשייה שילמה כ־21.5 אחוז ריבית דולרית. כלומר, פי 3 מאשר מתחריה במדינות חוץ. יש לזכור, כי המתחרים בחו"ל יכולים להתחרות ברוב הענפים גם בשוק המקומי. ככל הנראה, זאת היא ההשוואה הריאלית בכמה מייקרת המדיניות המוניטרית הקיימת את האשראי לעומת הריבית המקובלת בשוק הבינלאומי, שהוא המחיר הריאלי של הכסף במשק פתוח כמו המשק הישראלי. ריבית דולרית של 21% אינה מצדיקה תוספת מכס על אשראי במט"ח בשיעור של 3 אחוזים.

תקציב הלביא בהלטורה

דוגמה שנייה להעדר קבלת החלטות מסודרת היא פרשת הלביא. כבר למעלה משנה ידוע כי הלביא סובל מהעדר מימון. אי־אפשר לממן את פיתוחו וייצורו במסגרת 550 מיליון הדולר המוקדשים ליעד זה מתקציב הביטחון.

התעשייה האווירית טוענת כי יש להמשיך בפרוייקט, אך היא אינה מסוגלת לממנו בעצמה ואין לה גם שותפים המוכנים להשתתף עימה במימונו. למרות שהמטוס הוא טוב, אף מפעל אמריקני, שוודי או בריטי אינו מוכן להשתתף בפרוייקט בתנאים מסחריים. לכן הלקוח הפוטנציאלי היחיד הוא צה"ל, והוא טוען כי אין לו תקציב לכך וכי הוא מסוגל להסתדר יותר טוב עם האלטרנטיבות הקיימות על המדפים.

אין כוונת רשימה זו לעסוק בכדאיות או אי־כדאיות של הלביא, אלא בתהליך קבלת ההחלטות. אם הממשלה תחליט להמשיך בפרוייקט, אין להסתפק בקבלת החלטה פוליטית על־פי הנימוקים הפוליטיים של השרים, שממילא אינם מסוגלים לבדוק תחשיבי כדאיות, אלא היא חייבת לקבל גם החלטה על מימון רב־שנתי של הפרוייקט. כלומר, אם יוחלט להמשיך בייצור הלביא, על הממשלה לאשר תוספת תקציב של כ־250 מיליון דולר לשנה לעשר שנים הקרובות, ולמצוא לכך מקורות מימון.

אסור להרשות שהפרוייקט ימומן על־ידי אשראי בנקאי שהתע"א תקבל ממערכת הבנקאות בארץ או בחו"ל. יש גם להזהיר את מערכת הבנקאות מלתת אשראי כזה בלי ערבות מפורשת של המדינה שאושרה ע"י ועדת הכספים. על מערכת הבנקאות ללמוד מפרשת מגועי בית־שמש, כי גם חברה ממשלתית אינה בטוחה מבחינת החזר חובותיה, אם היא פועלת מחוץ למסגרת התקציבית המאושרת.

מכל מקום, אין להרשות שהתעשייה האווירית תשקע בחובות שהיא לא תוכל להחזיר. על בסיס התחזיות המנופחות של מכירת הלביא בעתיד. החברה אינה רשאית להמר, והיא יכולה לפעול רק על בסיס כספי המזומן. אם הממשלה לא תעביר כספים לייצור הלביא, אסור שהחברה תמשיך את הייצור על דעת עצמה ללא כיסוי תקציבי וללא כיסוי מסחרי. התע"א כבר שקעה במספר פרוייקטים, וגם הפסדים אלה יהיו קשים למימון.

צבי טימור

טור החדשות

צפויה הורדת הריבית ב־3% מתחילת יוני

בנק ישראל יפחית את הריבית הבסיסית במשק בשיעור של 3 אחוזים נוספים. ל־18 אחוז בשנה. ככל הנראה בראשית החודש הבא — כך מעריכים בבנקים.

על רקע הציפייה להורדת הריבית החלו הבנקים, כבר בסוף השבוע שעבר, להפחית את הריבית על פקדונות שקליים. שיעור ההפחתה הגיע עד ל־1.5 אחוזים בחישוב שנתי. השבוע צפויה ירידה נוספת בשיעורי הריבית.

יצויין, כי בבנקים אין מוכנים כיום להתחייב על שיעורי ריבית גבוהים לחודשיים ויותר. מי שמבקש לסגור כספים לתקופה זו, או לתקופה ארוכה יותר, מקבל ריבית של 15.5 אחוזים לשנה בלבד. בעוד שעל פקדונות לחודש ניתן כיום לקבל ריבית של 18־19 אחוז לחודש.

נתוני בנק ישראל מגלים, כי בשבוע השני של חודש מאי המשיך האשראי לרדת בכ־30 מיליון שקל. אך במקביל חלה בשבוע זה גם ירידה בפקדונות ב־51 מיליון שקל.

	13 במאי	6 במאי (במיליוני ש"ח)	השינוי
תפ"ט	3449	3453	−4
פק"מ	2525	2513	+12
עו"ש	1310	1370	−59
סה"כ	7285	7335	−51
אשראי	3791	7421	−30
אשראי במט"ח	1281	1297	−16

אייל שגב

שערים נוחים במניות בצל אי־הוודאות הפוליטית

חלק בלתי מבוטל מהחברות המובילות בשוק נסחרות במחירי בורסה נוחים להשקעה — קובעים כלכלני אחד הבנקים הגדולים בסקירה על שוק המניות.

הכלכלנים מציינים, כי למרות זאת תהיה למצב אי־הוודאות הפוליטית השפעה דומיננטית על ההתפתחות באפיק השקעה זה. עוד הם מציינים, כי שוק המניות נקלע עתה לאווירת המתנה וכספים רבים „יושבים על הגדר" וממתינים להתפתחות בבורסה.

לדבריהם, מבחינה כלכלית ישנן מספר התפתחויות העשויות ליצור אווירה חיובית בשוק המניות החופשיות:

— עלייה מתונה יחסית בשיעור של 2.2% במדד חודש אפריל;

— ציפיות להורדה משמעותית בקצב האינפלציה בחודשים הקרובים, שבעקבותיה ניתן לצפות להתאמה כלפי מטה בשער הריבית במשק;

— המשך היחלשות הדולר בשוקי העולם;

— פרסום דו"חות כספיים חיוביים במרבית החברות;

— נזילות גבוהה יחסית בקרנות הנאמנות.

עם זאת הם קובעים, כי המשבר הפוליטי מעיב כרגע על התפתחויות אלו.

א.ש.

השקל תוסף כלפי הדולר ופוחת ביחס ליתר

ב־12 החודשים המסתיימים בסוף אפריל 1987 תוסף השקל ריאלית כלפי הדולר ב־11.32 אחוז, וב־4.71 אחוז לעומת הליש"ט — כך עולה מניתוח שנעשה על־ידי מומחי המיכלכלה הפיננסית.

הנתונים הנומינאליים מצביעים אומנם על פיחות נומינלי של 7.73 כלפי הדולר, לעומת פיחות של כ־34 אחוז כלפי הפרנק השווייצי, שהיה המטבע האירופי החזק ביותר, וב־28.56 אחוז לעומת היין היפאני. אולם, מאחר שהמדד עלה באותה תקופה ב־21.48 אחוז, המשמעות היא למעשה שחל תיסוף ריאלי כלפי הדולר וכלפי הליש"ט. אשר לפרנק השווייצי, היה באותה תקופה פיחות ריאלי בשיעור של 10.23 אחוזים כלפיו, 7.88 אחוזים כלפי המארק הגרמני ו־5.83 אחוזים כלפי היין.

במהלך מחצית השנה שנסתיימה בסוף אפריל חל פיחות ריאלי של 10.47 אחוזים בשקל כלפי המארק הגרמני, ו־11.87 אחוז כלפי הפרנק השווייצי. ביחס לפרנק הצרפתי חל פיחות ריאלי של 8.01 אחוזים 13.19 אחוז כלפי הליש"ט ו־11.33 אחוז כלפי היין היפאני. ביחס לדולר חל בתקופה זו תיסוף ריאלי בשיעור של 4.59 אחוז.

א.ש.

גם למלונאים מגיע

התאחדות המלונות בישראל פותחת במאבק נגד אפלית המלונאים מכלל ציבור היצואנים בישראל. בכך הם היחידים שלא הוכללו בהסדר שקבעה ועדת הכספים של הכנסת, לפיו יחזור ליצואנים ההיטל בשיעור של 3% על האשראי באמצעות מנגנון ביטוח השער.

מנכ"ל התאחדות המלונות, משה עמיר, נועד בסוף השבוע שעבר עם מנכ"ל משרד האוצר עמנואל שרון, בניסיון לשנות את ההחלטה. בפגישה הודה שרון כי אין הסבר הגיוני להוצאתם של המלונאים מהסדר זה החל על כלל היצואנים, הן בתעשייה והן בחקלאות.

לדברי עמיר, ההיטל על האשראי במטבע־חוץ יקשה מאד על המלונאים, ייקר את חלק מתשומותיהם ויקשה עוד יותר על נסיונם להגיע לתחרות בתנאים הוגנים ושווים עם מתחריהם ממדינות אגן הים התיכון. „אין כל הצדקה לאפלית המלונאות. גם המלונאים מקבלים ביטוח שער, בשל תרומתם כיצואנים למדינה, ואין מקום לקביעת יחס שונה לאשראי הנלקח על־ידי התעשיינים לזה שבו משתמשים המלונאים", אומר עמיר.

התאחדות המלונות פנתה לחברי ועדת הכספים של הכנסת. בבקשה לשנות ההחלטה ולכלול במסגרתה גם את ענף המלונאות, קודם שהחוק החדש יובא לקריאה שנייה ושלישית במליאת הכנסת.

הריבית הריאלית — 4 אחוזים לחודש

הריבית האפקטיבית הממוצעת במשיכות־יתר תעמוד על 4 אחוזים לחודש, שיעור המהווה ריבית־ריאלית של 2.77 אחוז לחודש — כך עולה מחישובי המיכלכלה הפיננסית (בהנחת אינפלציה חודשית של 1.2 אחוזים בחודש מאי).

כלכלני המיכלכלה מציינים, כי באפריל היתה הריבית האפקטיבית במשיכות־יתר 4.3 אחוזים לחודש, שהיא ריבית ריאלית של 2.05 אחוזים. בהלוואות דולריות לזמן קצר היתה ריבית של אפקטיבית של 1.57 אחוזים לחודש.

ב־12 החודשים שנסתיימו בסוף חודש אפריל הסתכמה הריבית ב־58.66 אחוזים אפקטיבית, שהם 30.67 אחוז במונחים של ריבית ריאלית. זהו שיעור גבוה ביותר. על־פי הערכות כלכלני בנק ישראל, צריכה הריבית הריאלית לעמוד על כ־10 אחוזים לשנה.

א.ש.

■ רשת בתי הכלבו והסופרמרקטים הגדולה באוסטרליה, „קולס מאייר", תקיים שבוע ישראלי — הודיע יו"ר מועצת המנהלים של הרשת. ל„קולס מאייר" 1518 חנויות והיא הגדולה ברשתות באוסטרליה ונחשבת כאחת הרשתות הגדולות בעולם. היקף המכירות שלה ב־1986 הגיע ל־10.4 מיליארד דולר אוסטרלי והיא מעסיקה כ־140 אלף עובדים.

גלגלי הבורסה

בנק ישראל הפתיע

[illegible] המסחר במשתנים. [illegible] מגמת עלייה. [illegible] השקיע אתמול [illegible] מיליון ש"ח בקרנות הנאמנות. [illegible] איגרות החוב עלו הצמודות [illegible] ב־0.29%. בעוד הנסחרות במט"ח [illegible] ב־0.14% בממוצע. החלטת בנק ישראל להעלות את הריבית על הנסקות [illegible] של אג"ח נתקבלה בהפתעה. היא [illegible] להוריד את שערי האגרות [illegible]

בנק ישראל יציע היום לציבור שתי [illegible] נוספות של איגרות־חוב צמודות [illegible] בערך נקוב של 40 מיליון ש"ח, מזה [illegible] מיליון ש"ח מסוג „שגיא" לעשר שנים [illegible] מינימום של 95% ו־15 מיליון ש"ח „גליל" לעשר שנים במחיר מינימום של [illegible] לערך נקוב. לראשונה יישאו איגרות [illegible] סוגים אלה ריבית מוגדלת [illegible] 5.25% לשנה, לאחר שרק לפני זמן [illegible] העלה בנק ישראל את שיעור הריבית [illegible] אג"ח אלה מ־4.25% ל־4.75%.

[illegible] המניות עלו אתמול 268 שערים, [illegible] 28 שירדו ו־98 שנשארו בלי שינוי. [illegible] 48 ב־5% ויותר ו־2 ירדו ב־5% ויותר. [illegible] „קונים בלבד" ו־1 „מוכרים בלבד". המחזור עלה ל־17.2 מיליון ש"ח, מזה יותר [illegible] מיליוני ש"ח במניות ההסדר.

לראשונה נערך אתמול לפני הצהריים [illegible] ב„משתנים" בהרכב חדש ובמקום [illegible] לשעלה, שהעולה מ־2.000 ל־5.000 דולר. מן הרשימה הקודמת הוצאו 5 [illegible] ערך: אורדן 50, יצוא, פז נפט, אלקו [illegible] הדרים. במקומם צורפו 6 ני"ע אלה: [illegible] תרוה, כלל תעשיות, דיסקונט השקעות, [illegible] כימיים, ים המלח ואי די בי פיתוח. נראה [illegible] מגדלי תיקים היו מעוניינים „לחמם" את השוק. כתוצאה מכך כל השערים עלו. העליות נעו בין חצי אחוז (דלתא גליל 1) ל־3.25% (טבע ופטרוכימיים). נערכו 262 עסקות ב־4 סיבובים, בתמורה כספית של 3.5 מיליון ש"ח.

במניות ההסדר נרשמו רק עליות שערים, שנעו בין 0.4% (אגוד ר'ג) ל־3.7% (פועלים מב'). תשואותיהן השנתיות נעו בין 15.46 (מזרחי ש') ל־16.18% (בל"ל). הפועלים ש' — 15.46%.

במניות הבנקים המסחריים שמחוץ להסדר נרשמו רק עליות שערים (ב־%): פי בי — 4.8. כללי מ"ר 1 — 1.3; הספנות 0.5 — 1.5. בהספנות 0.1 היה היצע, שנקלט ללא שינוי בשערה.

במניות החופשיות בלטו העליות: עזרא אופ' — 15.4; ליגת — 10.1; א.י.פ. אופ' — 11.5. כ־10% עלו: ליסינג 0.1: בן יקר גת. ברנוביץ 1. זיקה 1. כבלי ציון 1. לעומתן ירדה רפק 0.1 ב־10%.

בשוק איגרות החוב נרשמו יציבות ותנודות עד 2% בצמודות למדד. ירידות עד 3% היו בסוג „ברירת הצמדה כפולה". ב„אדמון" היו עליות קלות. ב„רמון" היו עליות עד 3%. תנודות עד 2% נרשמו בסוג „גלבוע". בנסחרות במט"ח היו תנודות עד 3%.

„דרוקר זכריה חברה קבלנית" הודיעה כי בימים הקרובים צפוי סיום משא־ומתן שאמור להביא לחתימת הסכם בין קבוצת „סולל בונה" לבין „אס.סי.איי", חברה זרה הרשומה בארה"ב, להעברת השליטה (50.2%) בחברת „דרוקר" לחברת „אס.סי.איי".

אלחנן הורוביץ

מבזקים כלכליים

■ משלחת של יצרני אלקטרוניקה מהגדולים בארץ, בראשות משה אורטס, מנהל חטיבת האלקטרוניקה בתעשייה האווירית, יצאה לארה"ב לביקור בארבעה בסיסי רכש צבאיים ובמפעלי תעשייה אמריקניים, כדי להגביר יצוא ישראלי לצבא ארה"ב בעיקר בתחומי האלקטרוניקה הצבאית. הביקור יהיה במרכז המערכות האלקטרוניות של חיל־האוויר במסצ'וסטס ובבסיס הלוגיסטי בסאן קרמנטו: במרכז המערכות האלקטרוניות של חיל הים בוושינגטון ובמפקדת האלקטרוניקה והתקשורת של חילות היבשה בפורט מונמוט. הביקור, שיימשך שבועיים ימים נערך ביוזמת התאחדות התעשיינים בישראל וסיב"ט.

המשלחת כוללת את נציגי המפעלים תדיראן, אלישרא, התעשייה האווירית, אלתא, אלביט, רדא, אפרת, רדט, אורביט, פייזוקום, יעל, וכתיבה טכנית.

■ חברת אי.סי. טלקום סיימה את הרבעון הראשון של שנת 1987 ברווח. זו פעם ראשונה, מאז הרבעון האחרון של 1985, שהחברה מדווחת על רווחים. מכירות החברה הסתכמו ב־5.8 מיליון דולר, עלייה של 16% לעומת התקופה המקבילה בשנת 1986. החברה הרוויחה 44 אלף דולר לעומת הפסד של 1.6 מיליון דולר ברבעון הראשון של שנת 1986. הרווח למניה ברבעון המדווח הינו 1 סנט למניה לעומת הפסד של 33 סנט למניה ברבעון המקביל בשנת 1986.

ציון מיוחד לשבח • חרושת שימורים גן־שמואל

יצוא כדרך חיים

מאת שלמה גלזר

ב־20.5 לבש מפעל השימורים של גן שמואל חג. המכונות דוממו והעובדים – חברי־הקיבוץ כ־100 במספר. עלו לירושלים כדי לקבל מידי נשיא המדינה ציון מיוחד לשבח על הצטיינות המפעל ביצוא תוצרתו. בשנת 1986 ייצא ״חרושת שימורים – גן שמואל״ בסך 21.5 מיליון דולר וזאת מתוך מחזור כולל של 25 מיליון דולר.

המפעל בגן שמואל יודע יצוא הוא משכבר הימים. התעודות היצואן המצטיין והבכיר התלויות על קירות משרד המנהל במפעל מעידות כי כבר ב־1975 ייצא המפעל בשווי של 5 מיליון דולר. חמש שנים אח״כ היה היצוא 9.5 מיליון דולר וב־1985 – 17.5 מיליון.

אין פלא איפוא שמפת העולם תלויה אף היא על אותם קירות כמו גם פוסטר צבעוני מאיר עיניים של כל סוגי פרי ההדר המשווקים וגדלים בארצנו. ללמוד ממה ״סוחטים״ בגן שמואל את הפרנסה. יעקב אדוט מנהל המפעל מדבר בקול שקט, מינורי. ״שנת 86' היתה שנה קשה מאד לתעשיית רכז ההדרים״ אומר יעקב. ״כתוצאה מתחרות קשה בשוק הורידו הברזילאים את המחירים באופן תלול. אם בשנת 85' קבלנו 1800 דולר לטון רכז תפוזים הרי שב־86' ירדו המחירים כדי 800 דולר לטון רכז בלבד. גם ירידת ערך הדולר פגעה קשה ביצרנים מאחר והשוק כולו בענף מתנהל בדולרים.

על רקע משבר זה של ירידת מחירים בולטת במיוחד העליה הדרסטית במכירות אותו השיג גן שמואל; הגדלת היצוא מ־17.5 מיליון דולר ל־21.5 מיליון גידול שהתאפשר בעקבות פריצה לשוק היפני. ״בעקרון״ אומר יעקב ״כל המפעל עובד ליצוא ו־85 אחוז מתוצרתו מופנית לשווקי חוץ״.

המפעל מעבד שני חומרי גלם עיקריים. רסק עגבניות ורכז פרי הדר. בגן שמואל אין מתעסקים כלל עם מוצרים מוגמרים לצרכן. הדבר נובע מתוך רצון להמנע מעבודת ידיים שכירה. כתוצאה מהרצון לעבוד עבודה עצמית הוצאו מהמפעל כל קווי היצור הכרוכים בעבודת ידיים כמו אריזות קטנות. במפעל הושקעו 6.5 מיליון דולר ב־3 השנים האחרונות בציוד, באוטומציה ומיחשוב והוגדלה יכולת היצור ועלותו ירדה.

המאמצים בהחלט נשאו פרי וב־1986 שהיתה שנה קשה במיוחד, הצליח המפעל לפרוץ לשווקים חדשים במזרח הרחוק (במיוחד יפן) ובכך להגדיל את המכירות ולשמור על רווחיות.

סוד הצלחתו של המפעל, אליבא דיעקב, הוא בכך שאינו עוסק במוצרים סטנדרטיים. ״בברזיל לדוגמא, מפיקים מהפרי מיץ, מרכזים אותו לדרגה סטנדרטית מסויימת ומוכרים בשוק. הרכז הזה אינו מתאים לכל יצרן. ישנם רבים כאלה שדורשים דברים ספציפיים. ״זה השטח שלנו״ אומר יעקב. ״אנחנו באים לקליינטים שומעים מה דרוש להם ו׳תופרים׳ להם דוגמא ומתאימים להם מוצר בדיוק לפי דרישותיהם. בדרך זאת הגענו למפעלים רבים בכל העולם. כאשר אנו יכולים להתחרות בכולם מבחינת איכות המוצר, האריזה, ביקורת הטיב ואפס תקלות״.

מפת היצוא של גן שמואל פרושה על כל העולם החל מיוון ואיטליה, דרך סקנדינביה, צרפת, אנגליה, מזרח־אירופה, ארה״ב, קנדה והמזרח־הרחוק (בעיקר יפן) ועד אוסטרליה. ״שיטת העבודה היא שבכל ארץ יש למפעל סוכן מקומי שעושה את העבודה בשטח ואנשי המכירות של המפעל מגיעים לכל ארץ לפחות פעם בשנה ועוברים אצל כל הלקוחות.

בכל ״העסק הענקי הזה״ ו״השליטה״ ברחבי העולם, עוסקים שני אנשים בנוסף למנהל המפעל המקדיש חלק ניכר מזמנו לנושא היצוא.

״העובדה שסיימנו את שנת 86' ברווח. היא הישג רציני ביותר. ועל רקע קשיי הענף וסגירת מפעלים היא מכובדת ביותר״, מדגיש יעקב אדוט.

לדבריו הגורם העיקרי לכך, הוא מאמץ קבוע וגדול בכוח אדם ומשאבים. אותו משקיע המפעל בפיתוח מוצרים ואריזות חדשים לדוגמא הוא מביא פיתוח מלפני מספר שנים; גן־שמואל היה המפעל הראשון בעולם שפיתח אריזה סטרילית למוצרי פרי הדר. אריזה שנתנה יתרון עצום למוצרים. מאחר שבאריזה סטרילית ניתן לארוז את המוצר קר וכך לחסוך את הצורך בחומרים משמרים ואיחסון בקירור. כיום זוהי טכנולוגיה ידועה ומוכרת בכל העולם. כ־12 איש עוסקים לצורך המאמץ המתמיד בפיתוח ותיפוש אחר מוצרים חדשים.

סוד גלוי הוא כי ענף הפרדסנות בארץ מצוי בקשיים מתמשכים. תוצאות המשבר הן עקירת פרדסים. הענף מייצר כ־1.5 מיליון טון פרי בשנה מתוכו כ־800 אלף טון הולכים לתעשיה. גן שמואל, אומר מנהל המפעל יעקב אדוט, בדעה, שהחקלאי צריך לקבל מחיר הוגן לתוצרתו. ולכן במשך כל השנים דאגנו לתשלום גבוה יותר לחקלאים עבור הפרי לתעשיה.

למרות הביקורת נגדנו בקרב חוגי התעשיה. אם היום מגיעים להסדרי מחירים הוגנים יותר עם החקלאים זה הרבה הודות לגן שמואל. ואנו לא מתביישים להודות בכך״ מציין אדוט. ״היו שנים שהחקלאים העדיפו לקבור את הפרי במקום למוכרו לתעשיה במחיר של פחות מ־40 דולר לטון פרי. ״הזמנים האלו״ קובע יעקב אדוט ״אסור שיחזרו. מי שאינו מסוגל להפיק את המקסימום מהפרי שלא יהיה בתעשיה הזאת״.

הוא מוסיף ומציין כי המפעלים הקיבוציים בענף ״רימון״ (גבעת ברנר) ו״גניר״ (גת ובית ניר) הם בדעה אחת עם גן־שמואל בנושא ומצר על־כך שעם ״גת״ (גבעת חיים) יש מחלוקות.

לקיבוץ גן שמואל
ולמפעלו חרושת שמורים
עם קבלת תואר יצואן מצטיין
שלוחות מיטב ברכותינו

סי.איי.אס סוכנויות ספנות בע״מ
CIS

משרדים:

חיפה	תל־אביב	אשדוד
המגינים 53	המרד 29	ערף נמל אשדוד ביתן 9
ת.ד. 1472	ת.ד. 50030	טל׳ 055־24811
טל. 523293	טל. 4־03־654311	055־31022 21334
טלקס 46710	טלקס 35664	טלקס 342588

לחברי גן־שמואל חרושת שמורים
עם קבלת פרס ציון מיוחד לשבח
שפע ברכות ואיחולים
להמשך פורה ומשגשג

״אקסימיס״ בע״מ
יצוא • יבוא • השקעות • עמלה • תיירות

תל־אביב, רח׳ מונטיפיורי 48
ת.ד. 3223, תל־אביב 61031
טלפון: 200039 – 294133

לחברי גן־שמואל חרושת שמורים
עם קבלת פרס ציון מיוחד לשבח
ברכות לבביות להמשך פורה ומשגשג

אהליאב בע״מ
אזור התעשיה הרצליה, 46101
ת.ד. 5010 טל. 052־556222
ר״ג ז׳בוטינסקי 20, טל. 03־721997
אהליאב, מעלה אדומים, 02־242930

לקיבוץ גן־שמואל
ולמפעלו חרושת שמורים
עם קבלת תואר מצטיין
מיטב הברכות

רוזנפלד ספנות בע״מ
חיפה, רח׳ העצמאות 104, טל. 533261

לחברי גן־שמואל חרושת שמורים
עם קבלת פרס ציון מיוחד לשבח
מיטב הברכות והאיחולים
להמשך פורה ומשגשג

ערד אינטרנשיונל בע״מ

גדול יצרני המדחסים בארץ
יצואן מצטיין
יצור ואספקת מדחסי אוויר • מסנני אוויר דחוס • מתקנים לניקוי חול • למפעלי תעשיה וחקלאות • מדחסים משומשים

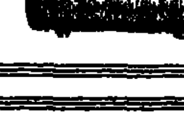

לחברי גן־שמואל חרושת שמורים
עם קבלת פרס ציון מיוחד לשבח
ברכותינו להמשך פורה ומשגשג
מאחלים:
צוות העובדים וההנהלה
בית רוטופלס
יצרני מיכלים ומוצרים פלסטיים
ירושלים, 91102, ת.ד. 10285, טל. 02־718181

למפעל חרושת שמורים גן־שמואל
לרגל זכייתכם בציון לשבח

מיטב הברכות והאיחולים

מחבריכם ב״רימון״ בע״מ
גבעת ברנר

לחברי גן־שמואל חרושת שמורים
עם קבלת פרס ציון מיוחד לשבח
מיטב הברכות והאיחולים

רוסולינג בע״מ
יבוא סכיני קצבים ומטבח כל סוגי המספריים, מכונות תספורת חשמליות לכלבים ממקס, מכונות תספורת ידניות, יבוא בלעדי מכירה למוסדות וקיבוצים
ARCOS
FAMEX
ספק מוכר בהתיישבות הקיבוצית
תל־אביב, הרצל 16, ת.ד. 29737, טל׳ 651718 – 660120

לחברי גן־שמואל חרושת שמורים
עם קבלת פרס ציון מיוחד לשבח
מיטב הברכות והאיחולים

קעמה ספקי מערכות ובקרה
טל׳ 03־847177

למנהלים ולעובדי
מפעל השימורים גן־שמואל
להישג הנאה
ברכה לבבית

בית יבין

לחברי גן־שמואל חרושת שמורים
עם קבלת פרס
ציון מיוחד לשבח
מיטב הברכות והאיחולים
להמשך פורה ומשגשג
מאחלים:
ג. בן עתו וצוות עובדיו
נארקס למזרח התיכון בע״מ
כא סחר מזון בע״מ

לחברי גן־שמואל חרושת שמורים
שותפים לעמל ומאמצים בפיתוח וייצור
עם קבלת פרס
״ציון מיוחד לשבח״
איחולי חברים
להמשך ההצלחות וההישגים
מברכים: **עובדי גניר**
שותפות גת—בית ניר

לכל חברי גן־שמואל חרושת שמורים
עם קבלת פרס
ציון מיוחד לשבח
שפע ברכות ואיחולים
עלו והצליחו ויישר כח
לילין את **לאלו** בע״מ
תל־אביב, הוברמן 22, טל. 03־201444

לחברי גן־שמואל חרושת שמורים
עם קבלת
ציון מיוחד לשבח
ברכותינו הלבביות להמשך פורה ומשגשג
עלו והצליחו ויישר כח

אלכס וגילה אמודי

לחברי גן־שמואל חרושת שמורים
עם קבלת פרס ציון מיוחד לשבח
ברכות לבביות ומיטב האיחולים
לאורך כל הדרך

תובלה משולבת שרותים בינלאומיים בע״מ
Joint Transport International Services Ltd
החברה הגדולה והמנוסה בענף השילוח הבינלאומי
אצלנו תמצא מקצוענות, אמינות ונסיון שאין להם מתחרה בישראל

משרד ראשי:	סניף אשדוד:	סניף חיפה:
רח׳ הסתגר 16, תל־אביב	עורף הנמל	רחוב שער פלמר 1
טלפון: 03־377311	טלפון: 055־21525	טלפון: 04־643241
טלקס: 342268, 33547		
פקסימיליה: 378012		

לחברי גן־שמואל חרושת שמורים
עם קבלת
ציון מיוחד לשבח
מיטב הברכות והאיחולים
להמשך ההצלחה, הפיתוח וההישגים

פרי תנובה בע״מ

לחברי גן־שמואל חרושת שמורים
עם קבלת פרס
ציון מיוחד לשבח
ברכותינו הלבביות להמשך פורה ומשגשג
מאחלים:
ווקנין פני וד״ר נח ברזובסקי

ווקנין פני את **ד״ר נח ברזובסקי** בע״מ
אשדוד, רוגוזין 13/6 – טל. 055־61361

לחברי גן־שמואל חרושת שמורים
עם קבלת פרס
ציון מיוחד לשבח
ברכות לבביות ומיטב האיחולים

מזון ומטבח
כתב עת לחזנה ותעשיה מוסדית למזון
מקבוצת דפי זהב
רמת־גן, אבא הלל סילבר 23 – טל. 7532345

לחברי גן־שמואל חרושת שמורים
עם קבלת פרס
ציון מיוחד לשבח
מיטב הברכות להמשך פורה ומשגשג

סי.אי.סי (ישראל) טרייד גרופ בע״מ
SCOPUS
מזון ייבוא

לחברי גן־שמואל חרושת שמורים
עם קבלת פרס
״ציון מיוחד לשבח״
ברכותינו להמשך פורה ומשגשג

יצחק פרדמן בע״מ

יצואן מצטיין ● יצואן מצטיין ● יצואן מצטיין

„גניר" ייצור תרכיזים מפרי הדר

שותפות הקיבוצים גת – בית־ניר

מאת יוסף גילת

במכתב שקיבל רכז מפעל „גניר" ממר מקס ליבנת, יו"ר הועדה הבוחרת יצואנים מצטיינים ופרסי היצוא – הוא מבשר לו כי „המפעל נבחר ע"י הועדה הציבורית אשר כללה את נציגי משרד המסחר והתעשיה, מכון היצוא, התאחדות התעשיינים, חברת העובדים ונציגי התעשיינים – כ„יצואן מצטיין לשנת 1986". וזאת על אף העובדה ש„השנה היתה רשימת המועמדים לזכיה בתואר ארוכה מתמיד. מרבית המועמדים הגיעו להישגים מרשימים ביותר והבחירה לא היתה קלה.

מפעלכם נבחר על עמידה בכל אמות המידה שנקבעו ועל ההישגים המרשימים והמתמשכים בתחום היצוא".

נציגי המפעל הוזמנו לטקס הענקת התארים שיערך במשכן הנשיא בירושלים".

„גניר" לייצור תרכיזים מפרי הדר שוכן במבואות של קיבוץ גת. הוא משתרע על שטח בן 16 דונם לרבות מבנה הייצור בן שני דונמים.

על המפעל, קורותיו, צמיחתו ומשימותיו בקשנו לשוחח עם רכז המפעל **איתן ברמן**, איש קיבוץ גת.

המפעל וקורותיו

איתן: „ראשיתו של המפעל בפרדס־חנה, מפעל קטן, יחסית צנוע ביומרותיו, בבעלות פרטית. עם פטירת בעל המפעל הוכרז על מכירתו. – קיבוץ גת רכש את המפעל, סמוך לפרוץ מלחמת יום הכיפורים.

למעלה משנה ארכה תקופת ההסתגלות לתנאי הייצור בפרדס־חנה. הסתפקנו בצוות ניהולי מצומצם.

השנים 1974־1975 היו שנים קשות להדרים ומוצריהם. הועמדנו בפני דילמה: הלהמשיך או „להרים ידיים" ולהכנע. גבר הרצון להתמודד ובשנת 1978 אחר שיקולים והתיעצויות הוחלט להעביר את המפעל לאדמת גת. ההעברה היתה כרוכה במספר בעיות כגון: החלפת הצוות הזמני, פיטורי עובדים שהועסקו ע"י בעליו הקודמים של המפעל, פיצויים הולמים ועוד. יש לציין שהפיטורים בוצעו בהגינות ולשביעות רצונם של עובדים. איש מהם לא הוזנח, כל אחד הובטח במקום עבודה חילופי – פרק זה בהעברה הסתכם במסיבה משותפת, לקורת רוחם של הכל וכולם. את שנת 1979 מאפיינת שנת ההרצה של המפעל במיקומו החדש.

שנות הצמיחה

המפעל נקודת משען חשובה לשני הקיבוצים. עובדה זו נהירה למוסדות הכלכליים בקיבוצים והמפעל זוכה לאימונם וסיועם של המוסדות.

ש.– מהן ארצות השיווק?

איתן.– המפעל משווק את תוצרתו באמצעות חברת השיווק בשם „מדיג'ויס" (MEDIJUICE). שוקי היצוא, הם שווקים תחרותיים ורגישים מאד, ובמפעל על סגל עובדיו, מודעים לנושא ומקפידים על איכות התוצרת ועל האמינות בזמני האספקה. חברת „מדיג'ויס" מטפלת בכל לקוח טיפול אינדיבידואלי.

ובסיכום אומר איתן: „באמצעות המעבדה המשוכללת והמצויידת במיטב האביזרים המבטיחים קידומם, שיפורם וגיוונם של המוצרים המופקים מההדרים המיועדים בעיקר ליצוא – נוסיף לשקוד על פיתוח מוצרים חדשים, תוך תקוה שנצליח להגדיל את השיווק בעתיד. תוך התפרסות לאזורי שיווק נוספים".

ואחרון, אחרון חביב, המפעל מתברך בצוות עובדים מגוון הכולל חברים צעירים וחברים ותיקים, המסורים ללא גבול לעבודתם, לתפקידיהם, בכל עת תמיד, במשמרות יום ומשמרות לילה, כדי לקיים את אמינות המוניטין של המפעל.

"ש

שנות השמונים מאופיינות בצמיחה מתמדת של המפעל.

ש.– מה מייחד את „גניר" בצמיחתו ממפעלים דומים מסוגו?

איתן. – „ייחודו של „גניר" הוא ברמת הידע המושקע בסוגי המוצרים, בכוח האדם המקצועי המסוגל להציע ללקוחותיו פתרונות במגוון רחב של מוצרים ובאיכות מעולה.

המפעל אינו קופא על שמריו ומאפיינת אותו השאיפה המתמדת לשיפור המוצרים ולשם כך אנחנו מוסיפים להשקיע ברכישת ציוד נוסף ובשיפור הציוד הקיים – ההשקעה מיועדת לשתי מטרות: פיתוח מוצרים חדשים והעמקת הייצור מחמרי הגלם המצויים. באגף הכנת המוצרים ליצוא נעשה השנה שינוי בכל המערך – ועם הפעלתו אנחנו נהנים מפירות ההשקעה, מהיכולת להגדיל את כמויות התוצרת המיוצרות כיום ומבחינת החסכון בעבודה. המערכת החדשה מאפשרת משלוחי סחורה ברמה טובה ומעולה. ממערכת בפרדס־חנה שקלטה 800 טון פרי לשנה הגענו לקליטה של 30 אלף טון. עבודה זו הצריכה הפעלת קווים חדשים לשינוע הפרי ולהגדלה משמעותית בעיבוד חומר הגלם.

הגידול ביצוא השנתי

„כל המסופר לעיל מתבטא כאמור, בהישגים מרשימים **ומתמשכים. מ־2.4 מליון דולר יצוא בשנת 1980 הגענו ל־11.5 מליון דולר יצוא בשנת 1986".**

כל מבקר הפוקד את המפעל ומתבונן מקרוב למיתקנים החדישים, קווי הייצור לרבות תהליכי האריזה האוטומטיים. משתכנע בנקל ששני הקיבוצים גת ובית־ניר התברכו במפעל משוכלל שיכולתו לעמוד במילוי משימותיו.

ש.– כמה אנשים מועסקים במפעלו

איתן:– המפעל מושתת בעיקר על עבודה עצמית, מועסקים בו 40 חברים משני הקיבוצים וחמישה אנשי מקצוע שכירים, רובם מקרית־גת. יש לציין שלמרות ההתרחבות בייצור, לא גדלנו יחסית בכוח־האדם.

שותפות מוצלחת

„השותפות בין שני הקיבוצים מושתתת על העקרון היסודי של חמישים אחוז לכל אחד, בכל: בהשקעות, בעבודה וברווחים. יסודה של השותפות באימון ההדדי וביחסי אנוש מתוקנים.

השותפות טובה ומוצלחת גם מבחינה כלכלית. בימים אלה, ימים של בעיות כלכליות חמורות ומשבר במשק החקלאי, מהווה

לגניר
עם קבלת פרס
יצואן מצטיין
מיטב הברכות והאיחולים
„השואב"
ניקוי בורות שופכין ולחץ גבוה
רחובות, נורדאו 13 – טל. 08־455174

למנהלים ולעובדי
מפעל השימורים גניר
להישג הנאה
ברכה לבבית
בית יכין

לגניר
עם קבלת פרס
ייצואן מצטיין
מיטב הברכות והאיחולים
אתם לאורך כל הדרך
"דפנה" וייסמן את לביא בע"מ
שרותי מכס, תעבורה ושלוח בין־לאומי

לגניר
עם קבלת פרס
יצואן מצטיין
מיטב הברכות והאיחולים
המניע משאבות בע"מ
HAMENIA PUMPS LTD.
משאבות צנטרפוגליות אופקיות אנכיות וטבולות
● לחקלאות, תעשיה ובתי מגורים ● להספקת מים
● להגברת לחץ ● לכיבוי אש
משאבות ואקום למפעלי מזון וכימיה
משאבות ביוב למקלטים
משאבות סחרור והספקת מים חמים
רח' בית־אלפא 7, תל־אביב, מיקוד 61007
03־337690 ,335928

לגניר
עם קבלת פרס
יצואן מצטיין
מיטב הברכות והאיחולים
להמשך פורה ומשגשג
מאחלים מקרב לב:
ההנהלה והעובדים
GALOVER PRIDE LTD.

לגניר
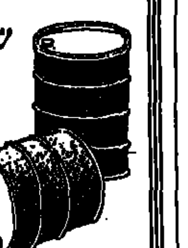
עם קבלת פרס יצואן מצטיין
שפע ברכות ואיחולים להמשך פורה ומשגשג
והידוק הקשרים המשותפים
חליפה אורי ואהרון בע"מ
● ייצור צבעים סינתטיים לתעשייה
● חידוש חביות
ת.ד. 882 אשדוד ● טל' 33337, 21580, 055־31759

לגניר
עם קבלת פרס
יצואן מצטיין
שפע ברכות ומיטב האיחולים
להמשך ההצלחות וההישגים
המבער בע"מ שרותי הסקה וקיטור
סוכנים בלעדיים של דודי קיטור ושמן טרמי,
בכל הגדלים תוצרת BIASI
מגדולי היצרנים באירופה
סוכנים למבערי דלק קל וכבד
אולימפיה יפן
ביצוע הכנה לבדיקה שנתית
של סוגי דודי קיטור.
שרות ע"י מומחים למבערי – weishaupt –
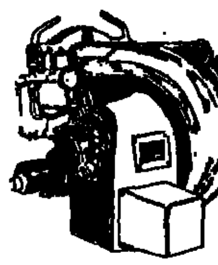
* שרות אספקה והתקנה *
המסגר 9
אזור התעשיה נוה נאמן – הוד השרון ת"ד 381 הוד השרון
052־38331 ,38620

לגניר
עם קבלת הפרס
יצואן מצטיין
שפע ברכות ומיטב האיחולים
להמשך הפיתוח, ההצלחה והשגשוג
יצחק פרדמן בע"מ

יצואן מצטיין ● יצואן מצטיין

למפעל גניר
ולצוות העובדים
ברכות לדגל קבלת התואר
יצואן מצטיין
מאחל
יצחק דויף
קרית גת ● טלפון 051־886450

למפעל גניר
ולצוות העובדים
ברכות לרגל קבלת התואר
יצואן מצטיין
✦
מאחלים
מפעלי קירור קרית גת
טלפון 051־881031

למפעל גניר ולצוות העובדים
צרור ברכות
לקבלת התואר יצואן מצטיין
כה לחי!
מאחל:
שירזי חשמל בע"מ
קרית גת – טל. 051־888344

לגניר
עם קבלת פרס
יצואן מצטיין
שפע ברכות ואיחולים
להמשך פורה ומשגשג
הנגב
אגודה שיתופית חקלאית של משקי עובדים להובלה בע"מ
מסמיה, ד.נ. שקמים מיקוד 79835, טל. 055־83001

ציון מיוחד לשבח ● חרושת שימורים גן־שמואל

לקיבוץ גן־שמואל ולמפעל חרושת שמורים
עם קבלת ציון מיוחד לשבח
שלוחות מיטב ברכותינו
אלקטרוחיש ELECTROHISH
הנוטע סמואל 80 חדרה מיקוד 38200
06־338690
06־337550 חדרה
מרכז חומרי חשמל בסיטונות
ציוד חשמל לתעשיה, חקלאות ולבית
שווק לכל חלקי הארץ
בהנהלת תנחום מושקט + כרמל אברהם
התנאים: לפי התקשרות עם ארגוני הקניות

לחברי גן־שמואל
חרושת שימורים
עם קבלת פרס ציון מיוחד לשבח
ת ב ל י ב י ב ר כ ו ת
ו נ י ח ו ת א י ת ו ל י ם
✦
דפנה מוצרי מזון
תל־אביב
נחלת־יצחק 20 ● טל' 03־210959

לחרושת שמורים גן־שמואל
ציון מיוחד לשבח
ל„גניר"
יצואן מצטיין
עם קבלת הפרס הנכבד
ברכות לבביות
ואיחולים חמים
„פחמס" עין החורש

לכל חברי גן־שמואל חרושת שמורים
עם קבלת פרס
ציון מיוחד לשבח
שפע ברכות ומיטב האיחולים
AMBACHE ENGINEERING
8 HAMANOR ST
INDUSTRIAL AREA, HOLON
P.O. BOX 214 HOLON, 58101
ISRAEL
TELEPHONE: 03-807722
TELEX. 35547 TRAC IL
FAX 03 802073
אמבש הנדסה
המנור 8 אזור התעשיה, חולון
ת.ד. 214 חולון
טלפון: 03־807722
טלקס: 35547
פקסימיליה: 03־802073
נסיעה ללא פנצ'רים! עם הצמיג המלא לכל מלגזות ההרמה
THE MONO PUMP
משאבות
Watts Tyres

משאבות חבית LUTZ

חבלי אטימה ואטמים מכניים

ב"ש טל' 057־ חיפה טל' 04־761477 ירושלים טל' 02־721102

לקיבוץ גן־שמואל
ולמפעל חרושת שימורים
עם קבלת
ציון מיוחד לשבח
מיטב הברכות
סוכנות יוגוסלבית לסחר ולספנות בע"מ
חיפה, רח' הנאמנים 2, ת.ד. 1257
טלפון 524296, טלקס 46868

דב ברזלי, אורי סגל, גבריאל שכטמן
משרד עורכי־דין
וצוות העובדים
חדרה
לחרושת שמורים גן־שמואל
ברכותינו
לקבלת פרס יצואן מצטיין

לקיבוץ גן־שמואל
ולמפעלו חרושת שמורים
עם קבלת ציון מיוחד לשבח
שלוחה ברכה חמה
●
עציון שירותי הובלה משולבים (1979) בע"מ
חיפה, שער פלמר 1, ת.ד. 33646, טל' 04־645045

לקיבוץ גן־שמואל
ולמפעלו חרושת שמורים
עם קבלת תואר
יצואן מצטיין
קבלו מיטב הברכות
א.ג.ד
חברה לסחר בינלאומי בע"מ
חיפה, רח' חורב 13, טל' 04־258881
ת.ד. 33515

יצואן מצטיין • יצואן מצטיין • יצואן מצטיין

העוגנפלסט יצואן מצטיין

מאת חיים מרגלית

בשנת 1986 הגדיל מפעל העוגנפלסט את היצוא בצורה משמעותית 8 מיליון דולר לעומת 4.5 מיליון דולר בשנת 1985 – קובע בגאווה איתמר אמסטרדם מנהל המפעל. עיקר הייצוא לארה"ב יותר מ־60 אחוז – ערך היצוא יותר מ־5 מיליון דולר. אמנם שערי הדולר ירדו, הרווחיות נושא לדיון אך יש יצוא ואפשר לומר שהעוגנפלסט הפך ליצואן והוכר כיצואן מצטיין.

מפעל עוגנפלסט בע"מ הוא הגדול בסוגו בארץ לייצור יריעות פלסטיק מפי.ווי.סי. החל דרכו בשנות ה־40 בעת מלחמת העולם השניה כמפעל גומי קטן. בשנות ה־60 נרכש הקלנדר הראשון והמפעל החל לעבור לייצור מגוון רחב של יריעות פלסטיק מפי.ווי.סי. נרכש ידע מקיף ממפעל צרפתי ותוך כדי העבודה נצבר נסיון בכל תהליכי העיבוד. המפעל גדל וגיוון מוצריו. כיום עובדים במפעל 170 חברות וחברים. יש בו 5 מחלקות ייצור והן: מחלקת הקלנדר בו 2 קלנדרים חדישים. ומייצרים בו מיגוון של יריעות פי.ווי.סי. מחלקת הדפסה שבה מדפיסים על היריעות דוגמאות מגוונות, והן שהפכו למוצר היצוא לארה"ב. העוגנפלסט אינו מייצא לשם מוצר סופי. היריעות המודפסות לפי הזמנה מיועדים לתעשיית ייצור לילדים והכוונה לצפויי פי.ווי.סי עליהן אפליקציות מרהיבות למיזרונים לילדים למוצרים אחרים. כן מייצרים במפעל שמשוניות (יריעות מיוחדות המשמשות כסוככים לחנויות וכן סוככים אטומי אינפרא־אדום הנרכשים על ידי צבא ארה"ב. יש בהעוגנפלסט מחלקת למינציה בה מאחדים שתיים שלוש יריעות פלסטיק ליריעה אחת עבה יותר. כמו כן מאחדים במחלקה זאת פי.ווי.סי עם בד או נייר לייצור טפטים מעולים. מחלקת מריחה פה יריעות שמורחים עליהן פסטה של פי.וי.סי. מוצרי העוגנפלסט טובים לשימושים רבים ומגוונים בתחומי הבנייה, התעשייה, החקלאות תחבורה מדע וצרכי בית. התפוקה ב־1986 16.000 טונות יריעות. מחזור מכירות 1986 17 מיליון דולר וכאמור מזה 8 מיליון דולר יצוא. מספר המועסקים 170 חברים 30 עובדים שכירים. בעלות 80 אחוז קיבוץ העוגן. 20 אחוז קיבוץ בחן. המוצרים החדשים – איטום מאגרי מים עם פי.וי.סי וחמרים חדשים נוספים. אחסנה יבשה בעיקר לשימוש צה"ל ועתה מגלה צבא ארה"ב ענין במוצרים אלה.

איטום גגות ומיכנים תת קרקעיים.

"וינוריט" לריהוט ודלתות דמוי פורניר.

מיגוון סוגי ריצוף פי.וי.סי שם מסחרי "וינופלור" ו"טראפלקס". "וינוקיר" טפטים על בד כותנה.

מפות שולחן פלניל. ווילונות למקלחות ותחתונים לתינוקות.

אמסטרדם מדגיש כי המיכון ושחיקת המחירים בשוקים המדיניות הכלכלית של ממשלת הליכוד חלאומי פגעו ברווחיות המפעל. כמו כן יבוא מתחרה על סחורות באיכות ירודה ובפיחות המטבעות בבריטניה, ודרום אפריקה פגעה ביצוא. הוא מציין כי מפעל העוגנפלסט הנמצא במרכז הארץ ולכן אינו זוכה מהקצבות ממשלתיות ובמצב של עלות מימון גבוהה נפגעת רווחיות המפעל.

לקיבוץ העוגן
ולמפעלו העוגנפלסט
עם קבלת תואר
יצואן מצטיין
ברכות להצלחות והישגים
יוסי ברנע
ריצוף פלסטי ושטיחים
ירושלים, רח' יפו 97, טלפון: 02-224377

לקיבוץ העוגן
ומפעלו העוגנפלסט
עם קבלת תואר
יצואן מצטיין
מיטב הברכות ואיחולי הצלחה
רפי סעדון
ירושלים, רח' פת 27, טל. 02-430914

לקיבוץ העוגן ולמפעל העוגנפלסט
עם קבלת תואר יצואן מצטיין
מיטב הברכות
סמופלסט בע"מ
★ רצפות חסינות שחיקה ★ קורידור
★ פלינטרון ★ קרבורנדום ★ ריצוף פי.וי.סי
★ שטיחים מקיר לקיר ★ טפטים
חיפה, רח' נורדאו 11, טל' 668133
מפרץ חיפה, שד' ההסתדרות 153, טל' 724085
ת.ד. 10359, מפרץ חיפה, מיקוד 25112

למפעל העוגנפלסט
עם קבלת תואר יצואן מצטיין
קבלו את מיטב ברכותינו
✦ ✦ ✦
דקור הגליל בע"מ
נצרת – ישראל
טל' 06-571136, 06-573527 ● ת.ד. 1584

למפעל העוגנפלסט
עם קבלת פרס יצואן מצטיין
שלוחות מיטב הברכות
✦
עיט בע"מ
תל־אביב, שדי שאול המלך 31
טלפון: 03-210281

ל"העוגנפלסט" יצואן מצטיין
ל"גניר" יצואן מצטיין
לחרושת שמורים "גן־שמואל"
ציון מיוחד לשבח
איחולים לבביים
להמשך הפיתוח,
ההצלחה והשגשוג
מדור התעשיה
הקיבוץ הארצי

ל"העוגנפלסט" – **יצואן מצטיין**
ל"גניר" – **יצואן מצטיין**
לחרושת שמורים "גן־שמואל"
ציון מיוחד לשבח
עם קבלת הפרס
שפע ברכות ואיחולים
עלו והצליחו

מחלקת הבניה
של הקיבוץ הארצי
המחלקה הטכנית
של קיבוצי השוה"צ בע"מ

להעוגנפלסט
עם קבלת פרס ייצואן מצטיין
ברכות לבביות להמשך פורה ומשגשג
אחידטקס בע"מ
נצרת עילית (1977) בע"מ
ייצור ברזנטים, כיסויים, אוהלים, תיקים, אחסנה יבשה
תל־אביב, הדר יוסף, קהילת סלוניקי 8, טלפון: 03-476956, 03-472637

ישראל רביעית באמסטרדם – אילו ניצחה היתה ראשונה!

ענקי ישראל הוצאו בחמש עבירות והולנד ניצחה 78:85

● כדורסל

מאת יצחק אבידור,
מיוחד ל"על־המשמר"

אמסטרדם. — הוצאתם של שלושת ענקי נבחרת ישראל, האמיר לאמפה, איציק כהן ויאואן מרסר, בחמש עבירות בדקות האחרונות איפשרה להולנד לזכות בנצחון על נבחרת ישראל — 78:85. במחצית היתה התוצאה — שוויון 42:42.

ישראל דורגה במקום הרביעי בטורניר אמסטרדם. בגמר זכתה צרפת, שנוצחה ע"י ישראל 93:90, מעניין לציין שאילו ניצחה ישראל אתמול אחה"צ את הולנד היתה היא זוכה בטורניר...

נבחרת ישראל תשוב היום ארצה לאחר מחנה־אימון מפרך וארבעה משחקים מרי ערב. במוצאי־שבת ניצחה ישראל את משחקה קרוב לתוח ואתמול ב־4.30 אחה"צ ככר היתה קשה. העייפות הקשתה על הישראלים, שכשלו רק בדקות האחרונות.

דורון ג'מצ'י, שלא היה בשיאו במשחקים הקודמים, הצליח לקלוע 39 נקודות, וכפי שהסתבר לא הספיקו לנצחון על הולנד. נבחרת שנכנעה לישראל שלושה ערבים קודם־לכן בהפרש והוא — 78:71.

הישראלים יחזרו היום ארצה עם שני נצחונות ושני הפסדים מהולנד כדי להתכונן לאליפות אירופה, בשבוע הבא. לפני יציאתה לאתונה תקיים נבחרת ישראל עוד משחק מבחן בארץ, נגד נבחרת צרפת, ביום שני.

ההולנדים פתחו היטב ובדקה ה־8 הוליכו — 13:18. הישראלים התאוששו ובמשחק תוקפני, בניצוחו של דורון ג'מצ'י, הישוו בהפסקה — 42:42.

גם את המחצית השנייה פתחו הישראלים היטב ובדקה ה־32 הוליכו 60:67. העייפות החלה לתת אותותיה בנבחרת ישראל וההולנדים צימקו ל־69:70 ו־71:72, או החלו הגבוהים הישראלים לצאת וההולנדים ניצלו זאת והפכו ל־74:75, ובדקות האחרונות שלטו מתחת לסלים. הישראלים ניסו לאזן בזריקות ל־3 נקודות אולם ללא הצלחה.

סיפור בפני עצמו היה השופט הרומני אנטונסקו שקיפח את הישראלים בצורה משוועת. הדביק לשחקני ישראל עבירות שלא היו ולא נבראו. לעומת זאת היה השופט הצרפתי פיליפ הוגן ביותר.

● להולנד קלעו: קיפרס 22; רהי וורס 16; סמית 16; ואדרינגטן 12; פיטרסה 6; רוטסלאג 5; אסוולט 5 וואן־הלפטרן 3.

● לישראל קלעו: ג'מצ'י 39; רוזנברג 11; גורדון 10; לאסוף 6; מרסר 6; כהן 4 וליפין 2.

טבלת הטורניר

1.	צרפת	3	261-282	5
2.	הולנד	3	247-244	5
3.	רומניה	3	262-257	4
4.	ישראל	3	270-257	4

הלייקרס כבר מובילים 0:3

39 נקודות שקלע וורטי הצעירי את הלוס־אנג'לס לייקרס לנצחון שלישי רצוף על סיאטל־סופרסוניקס, אור לאתמול בחצי־גמר הפלייאוף באן.בי.איי. — 121:122.

נצחון נוסף יקפיץ את הלייקרס לגמר.

בחוף המזרחי צימצמה דטרויט ל־2:1, לאחר שניצחה אור לאתמול את האלופה, הבוסטון־סלטיקס — 104:122. המשחק היה חריף וכוכב בוסטון, לארי בירד, איבד את עשתונותיו, פגע בשחקן יריב שהפילו והורחק.

הנערים לגמר העולמי

● טניס

נבחרת הנערים של ישראל בטניס עד גיל 18 העפילה בגמר אליפות העולם בתחרויות שהיו בגרמניה.

בשלב חצי הגמר, במשחק שהכריע לגבי העליה לבית הגמר, ניצחה ישראל על יפאן 1:2.

בגבי השחקנים היחידים הראשונים גברו הישראלים אוהד ויינברג וגיר דקל על יריביהם היפאנים. לאחר מכן התאפשר לישראל להרכיב במשחק הזוגות, זוג חלש יותר כך שישראל ניצחה בסיום 1:2.

במשחק הפורמאלי נגד דרום־קוריאה הרכיב המאמן את נבחרת המשנה וישראל נוצחה 2:0.

משחקי הגמר באליפות העולם יהיו בעוד ארבעה חודשים במערב גרמניה.

וילאנדר שואף לעוד זכיה ברולאן־גרוס

מצבו של וילאנדר משבדיה, שהיה ב־1982 הטניסאי הצעיר שנטל את הזכיה ברולאן־גארוס בפאריס, כשהיה בן 17 ותשעה חדשים, מבטיח לזכות בתואר היוקרתי בפעם השלישית, כאשר המשחקים יחלו היום.

וילאנדר נטל פעם נוספת את התואר ב־1985, ובחודש שעבר זכה בטורניר במונטה־קרלו ואחר כך בגביע האיטלקי ברומא, כשהכניע בשלב חצי הגמר את ג'ון מקנרו. אומרים עליו, כי הוא טניסאי הטוב ביותר על מגרשי חימר. הטניסאי השבדי מדורג רביעי בפאריס, אחרי איוואן לנדל, בוריס בקר ושטפן אדברג מסבדיה.

וילאנדר, המצוי בבית אחד עם לנדל יפתח את משחקו מול האיטלקי סימונה קולומבו ואם יצליח בסיבובים הראשונים, הרי מולו יתייצב בסיבוב הרביעי בן ארצו מיקאל פרנפורש, שהפתיע אשתקד כשהופיע בגמר ונוצח בידי לנדל.

ברבע הגמר צפוי לווילאנדר, הצרפתי יאניק נואה, אלוף 1983. לפני ארבע שנים היה לצרפתי הראשון שנטל את הבכורה מאז מרסל ברנאר ב־1946.

מחזיק התואר, איוואן לנדל, יפתח מול רונאלד אגנור מהאיטי, אשר זו הפעם הראשונה בשלוש השנים האחרונות, שאגנור הוגרל להתמודד עם לנדל ככר בסיבוב הראשון.

ג'ון מקנרו, שנעדר אשתקד לאחר שהחמיץ את הזכיה קודם לכן במשחק גמר מרתק מול לנדל, דורג הפעם שביעי. הוא ינסה לשבור את הקרח, מאז 1955 שעה שטוני טרברט היה הטניסאי האמריקני האחרון שזכה בכתר הצרפתי. מאז לא הצליח אף אמריקני לנצח ברולאן־גארוס.

אלוף ישראל עמוס מנסדורף הוגרל להתמודד עם מולאן שרייבר (2.03 מטר), שהפסיד לברד גילברט בשלוש מערכות בגמר גביע האומות בדיסלדורף.

מקנרו סידר לצ'כית נצחון

התנהגותו המחפירה של ג'ון מקנרו עלתה לארה"ב בהפסד גביע האומות בו זכתה צ'כיה, שגברה בסיכום שלושת המשחקים 1:2.

לאחר שגילברט הישווה בנצחון את מילאן שרייבר, לא הצליח מנצח פרס הגדול ברמת השרון במשחק זוגות, כשיחד עם רוברט סגוסו בגביע למאצ'יר ולתומאס שמיד 6:3, 6:1.

אם מקנרו לא היה נוטש את המשחק, הוא היה משחק עם סגוסו, יצו למשחק הזוגות ולא גילברט.

מקנרו נפסל לא רק במשחק היחיד אלא גם בזוגות ואף נקנס ב־4500 דולר. 3,000 דולר עבור עזיבת המגרש בלא רשות, אלף דולר עבור מסילתו ו־500 דולר בגין התנהגות בלתי ספורטיבית.

ה־152 של כריס אוורט

הטניסאית האמריקנית כריס אוורט בת ה־32, זכתה בתואר ה־152 שלה, כשגברה במשחק גמר הטורניר בנאפולי על הבולגריה מנואלה מאלייבה 6:8, 4:6, 2:6. ייתכן לפאריס להגן על תוארה. היא מקווה לזכות בתואר השמיני שלה ברולאן־גארוס.

אוורט השחוקה בשיא הזכיות ברולאן־גארוס, נטלה בג'נבה פרס כספי נוסף 20 אלף דולר.

בטורניר הנשים בשטרסבורג ניצחה הקנדית קארלינג באסט, בגמר את האיטלקיה סנדרה צ'קיני 6:3, 6:4.

ההסתדרות נגד פרוק

מרכז הפועל והוועד הפועל לא ישלמו את חובות העבר של קבוצות הספורט הייצוגיות — הודיע אתמול מזכ"ל ההסתדרות ח"כ ישראל קיסר, בהמשך הדיון על הקבוצות הייצוגיות, בוועדה המרכזת.

קיסר הבהיר שההסתדרות אינה בעד פירוק קבוצות ייצוג, אך אם הנהלות קבוצות לא יוכלו לעמוד בהחלטות הוועדה המרכזת, בעניין התשלומים יצטרכו ההנהלות לשקול פירוק הקבוצה שכן ההסתדרות לא תכסה חובותיה.

קיסר הבהיר שתקציב ההסתדרות והפועל חייב להיות מאוזן. להסתדרות התחייבויות לגבי ציבור העובדים אותם היא מייצגת ואלה בעדיפות ראשונה במעלה. המזכ"ל שב והדגיש כי הוא מודע לבעיות קבוצות הייצוג, ודווקא משום כך הוא בטוח שעם ניהול תקין אפשר לשמור על תקציב מאוזן.

המזכ"ל אמר שקבוצה אשר יש לה יותר צופים במשחקיה, המשלמים דמי כניסה למשחקים, יש לה יותר הכנסות. לא יתכן שקבוצה עם מעט צופים תשלם סכומי עתק.

הוועדה המרכזת קיבלה החלטות נוספות בהתאם להמלצות ועדת גדעון בן ישראל, יעקב ישי ויצחק אופק. באשר לאותן המלצות שעדיין לא התקבלו, הוחלט, לפי הצעת ישראל קיסר, שחיים הברפלד יצורף לוועדת השלושה, והארבעה ימליצו בפני הוועדה המרכזת על הנוסח הסופי.

ההחלטות החדשות שהתקבלו הן:

● למועצות הפועלים לא יאופשר מתן ערבויות, בין במישרין ובין בעקיפין, לקבוצות הייצוג.

● למועצות הפועלים לא יאופשר, מתן מחוייבות כספית כל שהיא, עקיפה או ישירה.

● מרכז "הפועל" יעבר תקנון אחיד לעמותות ובהתאם לכך יתוקנו כל תקנוני העמותות.

● החלטות העמותה יתקבלו ברוב דעות רגיל של המשתתפים ולנציגי מרכז הפועל תהא זכות לעכב כל החלטה ו/או ביצוע, בתחום המקצועי, עד לברור במרכז הפועל שהחלטתו תהיה סופית ומחייבת.

מלמיליאן – שחקן השנה במעריב

סגן ראש הממשלה ושר החינוך והתרבות, יצחק נבון, העניק אמש את פרס "מעריב" לכדורגלן, העונה שנבחר על ידי העתון, אורי מלמיליאן מבית"ר ירושלים.

יצחק נבון קרא לסובלנות ולאמת מידה של האוהדים. היודעים להעריץ את אליליהם אך יחד עם זאת לנהוג בהם לעיתים באכזריות.

פרסים רבים נוספים הוענקו לכדורגלנים ולעוסקים בענף.

את הטקס הנחה אבי בטלהיים, עורך מדור הספורט של "מעריב".

מהפך במחזור הנעילה בליגה האזורית גליל עליון

קרית־שמונה אלופה

● ליגה אזורית

מאת אביהו שפירא

קבוצת קרית־שמונה זכתה באליפות הליגה האזורית גליל עליון לאחר שהביסה את מרגליות 2:12.

קבוצת עמיר שהובילה בפיסגה עד למחזור האחרון נוצחה במפתיע 3:1 ואיבדה את התואר.

הטבלה הסופית

1.	קרית־שמונה	28-76	33
2.	עמיר	34-71	31
3.	הגושרים	37-77	27
4.	נאות מרדכי	39-50	24
5.	להבות שמיר	43-52	23
6.	ראש פינה	42-45	20
7.	כפר הנשיא	52-40	18
8.	מרגליות	69-37	13
9.	דישון	70-29	9
10.	קצרין	60-51	9

הצרפתים אלופי הנכים

מאת אברהם תשובה

נבחרת הנכים בכדורסל של צרפת זכתה בסוף השבוע באליפות אירופה בכדורסל לנכים. במשחק הגמר שנערך לעיני כ־1,500 צופים בעיר לוריין שבצרפת גברה הנבחרת המקומית על נבחרת הולנד 50:63 לאחר 21:36 במחצית.

אל משחק הגמר הגיעו 12 הנבחרות שהשתתפו בטורניר בשיירה של אוטובוסים בליווי ניידות משטרה ורוכבי אופנוע משטרתיים שחסמו את כל הדרכים למגרש.

הצגת השחקנים ונגינת ההימנונים לוותה ברעש עידוד הקהל שחלקו הגיע מלווה ברגלי הולנד.

כבר בפתיחת המשחק היתה לצרפתים עדיפות במהירות ואחוזי קליעה מצויינים. נתונים אלה העניקו למעשה את הנצחון ואת גביע אירופה לנבחרת הצרפתית.

להלן הדירוג הסופי של נבחרות הנשים: גרמניה, ישראל, הולנד, שבדיה, צרפת, ואנגליה.

דירוג הגברים: צרפת, הולנד, בלגיה, שבדיה, גרמניה, ישראל, איטליה, ספרד, אוסטריה, בריטניה, פינלנד ושווייץ.

פקידי האוצר יודעים גם לצלוף לסל

מאת כתב "על המשמר" בירושלים

אלף עיברים — ספורטאים בבירה המייצגים 120 מקומות עבודה ישתתפו הערב בטקס שבו יחולקו גביעים ופרסים למצטיינים.

אלופי הכדורגל הם עובדי עיריית ירושלים. פקידי האוצר הוכיחו כוחם בקליעה לסל ואילו אנשי משרד המשפטים הוכתרו כאלופי הטניס.

הפעילות הספורטיבית נערכה בחסות חברת מנפאואר.

● קליעה

שיאי ישראל נשברו במינכן

מאת יוסף חכם

שיאי ישראל בקליעה נשברו בתחרות בינלאומית המתקיימת במינכן בהשתתפות 37 מדינות.

ברובה חופשי 40X3 שיפר יצחק יונסי את שיאו הקודם ב־3 נקודות בצברו 1153 נקודות. אחריו דורג גיא סטריק 1152 נקודות ושפירוב אדי 1150 נקודות.

המינימום האולימפי במקצוע זה הוא 1142 נקודות ושלושת הקלעים עברו אותו.

נבחרת ישראל שיפרה ב־47 נקודות את שיא ישראל הקבוצתי.

ברובה אוויר אולימפי השווה יונסי את שיאו, העומד על 582 נקודות מתוך 600 ותפס את המקום ה־28 מתוך 77 משתתפים. המינימום האולימפי עומד על 573 נקודות.

● כדוריד

הערב נירנברג מול אס"א

מאת יוסף חכם

קבוצת הכדוריד המערב גרמנית נירנברג שעלתה השנה ל־בונדסליגה הגיעה אתמול לארץ ותקיים הערב, בשעה 9 באולם האוניברסיטה ברמת אביב, משחק רעים מול נבחרת אס"א ישראל המתכוננת למשחקי האוניברסיאדה.

בשורות הקבוצה הגרמנית משחק שחקן יוגוסלבי בעל 80 הופעות בינלאומיות בארצו.

מחר בערב תשחק הקבוצה האורחת מול נבחרת הנוער של ישראל עד גיל 21 באולם העירוני בראשון־לציון.

הימור מעניין של המאמן בחופשה יצחק ויסוקר

יבנה תרד לארצית והפועל חיפה תעלה

יצחק ויסוקר
רמלה וחכה למבחנים

מאת יצחק ויסהוף

יצחק ויסוקר נמצא כיום בחופשה מאימון. לפיכך יכול השוער הבין לאומי של ישראל להמר על הקבוצה השלישית שלדעתו תרד מהליגה הלאומית, הקבוצה שתעפיל מהליגה הארצית. על שתי הקבוצות שישתתפו במבחנים להשארות בליגה הארצית ועל 2 היורדות הנוספות מהליגה הארצית לליגה א'.

— מי היורדת השלישית מהלאומית לארצית?

ויסוקר: "להערכתי תרד מכבי יבנה. אני מאמין שבית"ר ת"א תנצח את מכבי נתניה ואילו יבנה לא תצליח מול הפועל כ"ש. מכבי נתניה, למרות הלחץ שיהיה עליהם ממרכז מכבי, יפסידו לבית"ר. הם בסך הכל קבוצה לא רעה בכלל".

— מי תעלה מהליגה הארצית ללאומית?

ויסוקר: "זה פרדוקס. אני בדרך כלל אוהב סיכונים ולכן אני מהמר על הפועל חיפה העולה מהארצית. אני לא מאמין שמכבי שעריים תפסיד. אם שעריים תנוצח בביתה היא בצרות. הפועל ירושלים לחוצה. חולון לא תנצח אצלה בבית את מכבי רמת עמידר ולכן הפועל חיפה תעלה לינה".

— מי יהיו ארבע היורדות לליגה א'?

ויסוקר: "ארבע האחרונות כיום הפועל מרמורק, הפועל ר"ג, בית"ר נהריה והפועל רימונה ירדו".

— ושתי הקבוצות שישתתפו במבחנים?

ויסוקר: "בית"ר רמלה והכוח ר"ג. בתחתית הטבלה לא יהיה כל שינוי מהמצב השבוע. 6 הקבוצות האחרונות לא ישנו מיקום".

הנערים יפתחו היום במשחק נגד דנמרק

● כדורגל

שרות "על המשמר"

התרגשות רבה שוררת בקרב כדורגלני נבחרת הנערים לקראת הופעת הבכורה בגמר אליפות אירופה היום נגד דנמרק.

מאז אתמול נמצאים הכדורגלנים כדריכות ומצפים בקוצר רוח למשחק שיערך אחר הצהריים בעיירה כ־20 ק"מ מחוץ לפאריס.

המאמן אמנון רז הכין שיעורי בית על הנבחרת היריבה נגדה שיחקו הישראלים בטורניר החורף בארץ וסיימו פעמיים ללא הכרעה 2:2 ו־0:0. כן חזה המאמן במשחקה של דנמרק בטורניר בינלאומי לנערים לפני חודש בצרפת.

המאמן עיכב את פרסום ההרכב להבוקר אך נראה שהאחר עשר שיפתחו הם שוער — מאיר טלבי. מגינים — דורון פוטשניק רז בן־שמעון, רועי חדד, דרור אהרונוב. קשרים — שחר פמיליה, צחי אלטיט. אלון יצחקי וטל בנין. בחוד — אורן מוחרר וגיל ספורטס.

ישפוט יושפט מפורטוגל. השופט הישראלי אריה פרוסט ינהל היום את המשחק בין אוסטריה ונורבגיה.

המאמן גיגי כהן ייצא היום למשימת ריגול במשחק בבית שלנו בין טורקיה ויוון.

לויאן יועמד לדין משמעתי

מאת אשר גולדשלגר

דוד לויאן, יו"ר ביתר ת"א יועמד מחרתיים בפני בית הדין המשמעתי של ההתאחדות לכדורגל.

אתמול הגיע דו"ח השופט עובדיה צבי המאשים את דוד לויאן באיום והעלבת השופט במשחק קבוצתו ביתר ת"א עם מכבי ת"א בשנת. השופט אינו מפרט מעבר לכך דבר נוסף בדו"ח השיפוט.

דו"ח השופט צבי שדיר שניהל שלשום את משחק הליגה הארצית בין הפועל ירושלים לבין הפועל חולון טרם הגיע למשרדי ההתאחדות לכדורגל.

● ליגות באירופה

נצחון חוץ לפ.ס.צ. ברידי

נצחון חוץ גבוה השיגה פ.ס.צ. ברידי, קבוצתו של רוני רוזנטל, על ראבינג ג'נט 0:4. אולם מצבה לא השתפר. היא מדורגת השלישית עם 43 נקודות במחזור הי־33. כי שנותר מחזור אחד לסיום.

שתי ירביתיות ניצחו והבכורה תוכרע ביניהן רק במחזור האחרון. לאלופה אנדרלכט וגברה על גנט 0:1 ולמאלין וניצחה את שרלרואה 2:4 מספר נקודות זהה — 55.

גם ללוקרן ובוורן, הרולקות אחר מאלין, מספר נקודות זהה — 42. לוקרן גברה על ברסחוט 0:1 ובוורן ניצחה את סטנדרד ליאז' 0:2.

רודה הפסידה

קבוצתו של מוטי איווניר, רודה, נוצחה במגרשה על־ידי ספארטה רוטרדאם 2:1.

פיליפס איינדהובן שמרה על יתרונה בן ארבע הנקודות כשגברה בהארלם 0:3 וגם יריבתה אייאקס אמסטרדם השיגה נצחון חוץ על דן בוס 1:4.

לאיינדהובן 55 נקודות מ־32 משחקים, לפני אייאקס 51 ופיינורד (41) שהביסה את אלקמאר 0:8.

מתח שיא בפיסגה התורכית

האלופה והמוליכה בליגה התורכית, קבוצת בשיקטאש איסטנבול, נוצחה במחזור ה־34 על ידי מאלטיה 1:0 ואילו גאלאטסריי שגברה על קוצ'ילי 1:2, השוותה את מספר נקודותיה לזה של בשיקטאש — 50.

פנרבחצ'ה סיימה בתיקו 2:2 עם אלטאיי.

ניישאטל ממשיכה לנצח

קבוצת הכדורגל ניישאטל ממשיכה לנצח בליגה בשווייץ והפעם עשתה זאת בבירן על אלופת אשתקד יאנג־בויס 2:3.

לניישאטל 43 נקודות מ־27 משחקים והיא מקדימה בשתי נקודות את גרסהופרס ציריך, שניצחה את וואוואי 0:1.

● מילאן ניצחה את סמפדוריה 0:1 משערו של דניאלה מאסארו בדקה ה־101, לעיני 35 אלף צופים בטורינו. מילאן הצטרפה איפוא ליובנטוס, אינטר ורונה, שיטלו חלק בעונה הקרובה בגביע אופ"א.

שותפו של בלס: חתמתי לתק"ם יפוי־כוח לתפ"ס שכבר נמכר

צבי אהרוני, הנאשם ביחד עם דוד בלס בהונאת התק"ם בסכום של 29 מיליון דולר, הודה בחקירתו הנגדית אתמול כי הוא הוציא לאלעזר (לזי) ענבל, מאנשי הכספים של התק"ם, יפוי כוח חתום על תעודת פיקדון סחירה (תפ"ס), למרות שזו נמכרה יום קודם לכן.

בחקירה עלה, כי תעודת התפ"ס נקנתה ב־14 בינואר 1985, נמכרה ב־15 בינואר ואהרוני הוציא עליה יפוי כוח חתום לתק"ם ב־16 לחודש.

בתשובה לשאלת התובעת פנינה דבורין, למה עשה זאת? הוא אמר כי לא ייחס לכך חשיבות מיוחדת.

לאחר מכן נשאל הנאשם אם קיבל מדוד בלס הנחיות לחתום על יפוי כוח כזה לתפ"סים. הוא השיב בשלילה.

שאלה: בלס אמר, כי אתה טענת בפניו שהחתימו אותך על יפוי כוח רטרואקטיבי "על בלייגר".

תשובה: לא אמרתי דבר כזה. לא אמרתי שחתמתי על משהו שאני לא יודע מהו. אני ידעתי על מה שאני חותם.

לאחר מכן נשאל הנאשם, אם ידע, כי ענבל גר בדירה בבעלותו של בלס בלי לשלם שכר דירה.

הוא השיב: ענבל גר בדירה של בלס ברחוב הרמן כהן. זו לא דירה יחידה של בלס. הגיעו ממנו צ'קים על חשבון שכר דירה.

להלן שאלה אותו התובעת: לטענתכם בוטל ההסדר בין בלס לבין התק"ם בסוף אוגוסט 1984. למה המשכתם לשלוח לו תעודות פיקדון?

תשובה: כדי שיידע את היקף הפעולות שעשינו עימו.

שאלה: מה ההגיון להעביר תעודת פיקדון כאשר התפ"ס כבר נמכר?

תשובה: כדי להראות היקף פעילות. זה לא שינה בכלל אם התפ"ס נמכר באותו יום או לא.

הערכת השמאי

לאחר מכן העיד רואה החשבון של בלס אבי שפילברג. עו"ד א. אררת, סניגורו של אהרוני, הגיש באמצעותו דו"ח לשופטת שושנה ברמן ובו המצב העיסקי של בלס "ביום הפיצוץ" — 23.1.85 והיום שבו נודע לתק"ם שאין בבנק כספים תמורת תעודות הפיקדון מבלס, שהוחזקו כבטחונות להלוואות.

מצב זה של הונו של בלס מוכיח, לטענת הסניגוריה, כי לא הבריח הון והיו בידו כספים בסך 30 מיליון דולר ביום הפיצוץ.

התובעת אמרה, כי היא חולקת על הערכת השמאי של בלס, כי שווי הנדל"ן שלו היה 30 מיליון דולר. (עתי"ם)

טלקס

● כנס צנחנים משחררי ירושלים

15 אלף צנחנים ובני משפחותיהם ישתתפו השבוע בכנס הצנחנים משחררי ירושלים. ייערך במורדות הר הזיתים, במקום הנשקף אל שער האריות, בו נכנסו הצנחנים לעיר שבין החומות.

חיזיון אור־קולי בהשתתפותם של מיטב אמני ישראל ישחזר באופר ובצליל את מסכת לחימתה של החטיבה במלחמת ששת הימים.

בכנס תקוים צניחה המונית בהשתתפות של 700 צנחנים ותיקים, שחלקם לא צנח כבר שנים רבות. הצנחנים יתכנסו ליום של אימוני קרקע ומפגש רעים. ימריאו היום בשעה 08.00 בבוקר ממטוסים למקום הצניחה המסומן במלמחים.

חיזיון האור־קולי בירושלים מבוסס על דברים שכתבו חיילי החטיבה הצנחנים.

בצלאל עמיקם

● תשדירי שירות של נעמת בערבית

החל מהשבוע יוקרנו תשדירי שירות של נעמת בטלוויזיה בערבית עם כיתוב בערבית.

התשדיר האחד, שבהקרנתו יוחל אתמול, עוסק בהכשרה המקצועית שמעניקה נעמת ל־50 אלף תנועות הערביות. התשדיר השני [illegible] שירות שניתן לנשים המלכות מרכז סיוע חדש שנפתח בירושלים, המיועד גם לנשים ערביות.

לאחרונה נפתחה בנצרת גם לשכה לייעוץ משפטי לנשים הערביות, שם מגישה להן סיוע עורכת־הדין אמאל חורי.

מזכירות נעמת ציינה אתמול, כי חלק ניכר מחומר התעמולה של נעמת בחודשים האחרונים מודפס ומופץ גם בערבית.

אתי רונאל

מנהלי בתי־הזיקוק בחיפה נאשמים בגרימת זיהום אוויר

מאת יואב אביב.

בתי הזיקוק בחיפה ומנהלי החברה, צבי זמיר, משה בר־אילן ויצחק לדרפיינה, מואשמים ב־13 אישומים שונים בעבירות על הצו האישי שהוציא שר־הפנים ובעבירות על החוק למניעת מפגעים.

כתב־האישום שהוגש אתמול לבית־משפט השלום בחיפה משתרע על 11 עמודים וזהו כתב־האישום הראשון המטיל על מנהליו של מפעל כלשהו אחריות פלילית לזיהום אוויר.

התובע, עו"ד ד"ר ראובן לסטר מירושלים, שמונה לייצג את המדינה בתביעה זו מכוח כתב הסמכה מיוחד של היועץ המשפטי לממשלה יוסף חריש, טוען, כי בעשרות מקרים עברו בתי־הזיקוק ומנהליו על חוקים שונים. כך מפרט ד"ר לסטר 22 מקרים של שריפת מזוט שתכולת הגופרית בו גבוהה מעל המותר. בשלושה אישומים אחרים הוא טוען כי המנהלים לא הורו להעביר את המתקנים לשימוש במזוט דל גופרית.

כמו־כן הוא טוען, כי ב־12 מקרים לא דיווחו המנהלים כפי שנדרש מהם על הפסקת פעולה של מתקני זיקוק ועל הפעלתם מחדש.

לטענת המדינה גרמו הנאשמים לפליטת עשן שחור ולזיהום אוויר בלתי סביר בעשרות מקרים נוספים בין השנים 1985 ל־1986 וכי הם לא ביצעו את כל ההמלצות הכלולות בתוכנית למניעת ריחות העולים מבתי־הזיקוק.

סעיף האישום ה־13, המסכם את כתב־האישום המיוחד, קובע, כי הנאשמים לא בדקו את הדרכים לשיפור השריפה במתקני הזיקוק בחיפה ולא הגישו כמתחייב הצעות לשיפור. על־פי החוקים מואשמים שלושת המנהלים ובתי הזיקוק באי ביצוע שיפורים בשריפה בתקני הזיקוק.

כתבנו מזכיר, כי התלונות הראשונות בדבר החריגות הוגשו נגד בתי־הזיקוק לפני כשנה וחצי והמשטרה המליצה על העמדתם לדין של המנהלים.

בין עדי התביעה מופיעים מפקד משטרת זבולון, סנ"צ יעקב בורובסקי, ומנהל היחידה לאיכות הסביבה באיזור חיפה, צבי פורר.

חולה נפש פצע 9 שוטרים ואזרח ע"י הצתת מיכלי הגז

מאת זהבה מוזס, כתבת "על המשמר"

אזרח ותשעה שוטרים, ביניהם מפקד תחנת משטרת ראשון־לציון, סנ"ץ אריה סוסטר, נפצעו אתמול באורח קל עד בינוני בהתפוצצות מיכלי גז בדירה בבית־דגן שנגרמה על־ידי חולה נפש שסירב לחזור למוסד בו הוא מאושפז.

אתמול סמוך לשעה 17.30 הגיעה ניידת סיור מתחנת ראשון לציון עם שני אחים העובדים בביה"ח לחולי נפש לביתו של יוסף עוואד בן 36, הידוע כנרקומן, כשבידיהם צו אישפוז, כדי לעוצרו ולהחזירו למוסד. האיש סירב לצאת והתבצר בדירתו. לאחר מספר דקות הרגישו האחים והשוטרים שנשארו בחוץ בריח גז הנודף מהדירה. הם הזעיקו תגבורת ולמקום יצאו שוטרי תחנת ראשל"צ, כבאיות ואמבולנס של מד"א.

כשפרצו השוטרים את הדלת הצית בעל הדירה גפרור ובעקבות זאת אירע פיצוץ עז.

כתוצאה מהפיצוץ נפצעו 9 שוטרים, אח מבית־החולים וכן עוואד עצמו.

הפצועים הועברו לביה"ח אסף הרופא ונמסר, כי הכוויות מוגדרות כקלות עד בינוניות. פגיעה חמורה יותר נגרמה לקצין משמר הגבול שנכווה בפניו.

4 שוטרים שוחררו לבתיהם לאחר קבלת טיפול ו־5 שוטרים אחרים, האח ויוסף עוואד נשארו בביה"ח להמשך הטיפול.

נער חשוד בנסיון לאנוס צעירה מפגרת

נער בן 14 תושב קריית־ים נעצר כחשוד בנסיון אינוס צעירה בת 24 הלוקה בשכלה.

בלשי משטרת זבולון, רנ"סמל יצחק מלול וסמל ראשון עבאס קבלאן, עצרו אתמול את הנער לחקירה, בעקבות תלונתה של צעירה. היא טענה, כי במוצאי שבת בעת לכתה ברחוב הותקפה סמוך לביתה על־ידי נער, אשר ניסה לבצע בה אונס. (עתי"ם)

שערי מטבע־חוץ בנק הפועלים – 22.5.87

	יחידה	בנקנוטים קניה	בנקנוטים מכירה	העברות והמחאות קניה	העברות והמחאות מכירה	שערים יציגים
סל מטבעות	1	—	—	1.6694	1.6902	1.6779
דולר אמריקני	1	1.54	1.61	1.5742	1.5938	1.5828
מרק גרמני	1	0.87	0.91	0.8879	0.8989	0.8917
לירה סטרלינג	1	2.60	2.73	2.6486	2.6816	2.6615
פרנק צרפתי	1	0.25	0.27	0.2653	0.2686	0.2665
ין יפאני	100	1.10	1.16	1.1239	1.1380	1.1291
גילדן הולנדי	1	0.77	0.81	0.7883	0.7981	0.7916
פרנק שווייצרי	1	1.06	1.11	1.0827	1.0962	1.0877
כתר שבדי	1	0.25	0.26	0.2533	0.2565	0.2544
כתר נורווגי	1	0.23	0.24	0.2379	0.2409	0.2393
כתר דני	1	0.23	0.24	0.2360	0.2390	0.2370
מרק פיני	1	0.35	0.37	0.3639	0.3684	0.3660
דולר קנדי	1	1.15	1.20	1.1689	1.1835	1.1753
דולר אוסטרלי	1	1.10	1.18	1.1360	1.1502	1.1422
ראנד דר' אפריקני	1	0.47	0.80	0.7905	0.8003	0.7948
פרנק בלגי	10	0.42	0.44	0.4280	0.4333	0.4304
שילינג אוסטרי	10	1.24	1.30	1.2602	1.2760	1.2681
לירה איטלקית	1,000	1.20	1.27	1.2225	1.2377	1.2306

חברת אמרלד אינטרנשיונל (מ.ג.ס.) בע"מ

ח.פ. 51־117558־7

בהחלטה מיוחדת של החברה הוחלט על שינוי בתזכיר החברה ועל הוספת מטרות כדלקמן:
א. לעסוק בכל פעולה או עסק הקשורים באבני חן.
ב. לשמש כסוכן ונציג של עסקים כנ"ל.
ג. לנהל עסק של מלטשות יהלומים.

הועדה המקומית לתכנון ולבניה פתח־תקוה

הודעה

על פי סעיף 149(1) לחוק התכנון והבניה תשכ"ה–1965

ניתנת בזה הודעה, כי הוגשה לוועדה המקומית לתכנון ולבניה פ"ת בקשה למתן הקלת בניה בגוש 6378 חלקה 125 ברחוב שטמפפר מס' 40.
לפי תכנית המתאר החלקה הנ"ל נמצאת באזור מסחרי, בו מותר להקים בניין דיור בן 4 קומות, 115% בניה.
בקשת בעלי החלקה היא להתיר להם להקים בניין דיור בן 4 קומות וחדרים על הגג 116.97% בנייה.
כל מי שיש לו התנגדות לבקשה הנ"ל, יואיל להגישה לוועדה תוך 15 יום מפרסום הודעה זו.

ד. תבורי
יו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבניה — פ"ת

הועדה המקומית לתכנון ובניה אילת

הודעה עפ"י סעיף 149 (1) לחוק התכנון והבניה תשכ"ה–1965
ניתנת בזה הודעה, כי הוגשה לועדת בנין ערים אילת בקשה להתרת הקלה [illegible] גוש 40076 אילת. [illegible]
רפי הוכמן
יו"ר הועדה

ועדת משנה לתכנון ובניה חולון

תיק בנין 4732/189
הודעה על פי סעיף 149(1) לחוק התכנון והבניה תשכ"ה–1965
ניתנת בזה הודעה שהוגשה לועדה בקשה להיתר בניה על חלקה 115 בגוש 7342 ברח' [illegible] חולון, הכוללת מתן הקלה כ: א. מעלית 5% עבור המעלית. ב. 2.5% עבור קומה נוספת, חמישית במקום ארבע קומות.
החלקה הנ"ל נמצאת באזור מגורים ד'. את התכנית אפשר לראות במשרדי הועדה בעירית חולון רחוב וייצמן 58 בשעות ובימים של קבלת קהל.
התנגדות לבקשה להקלה לעיל ניתן להגיש תוך 14 יום מתאריך פרסום הודעה זו. התנגדות שתוגש חייבת להיות בכתב ומנומקת.
ידוע לי כי הפרסום הנ"ל הינו על אחריותי בלבד ואינו מהוה אישור למתן ההקלה המבוקשת.
אשל — סגמן — נחום
חברה לבנין בע"מ
סוקולוב 71 — חולון

בפלילים

תושב שפרעם ירה בבנו ופצעו קשה בראשו

מאת יהודה צור, כתב "על המשמר"

תושב שפרעם כבן 50, שירה בבנו בן ה־22 ופצעו קשה בראשו, הסגיר עצמו למשטרה.

בתו של היורה הופיעה אתמול בבוקר במשטרה ומסרה, כי אביה השתכר והוא מסתגר בבית כשבידו אקדח ורובה ויורה לכל עבר.

כוח גדול של שוטרים שהגיע למקום פרץ לדירה וגילה את בנו של היורה מוטל על הרצפה בשלולית דם והבית כולו הרוס. הצעיר הפצוע הועבר לבית החולים.

השכנים ודיירי הבתים בסביבה נמלטו מהמקום אל חורשה סמוכה מחשש כי ייפגעו מהיריות שנורו לעברם.

האב נמלט מהמקום והוחל בחיפושים אחריו.

כעבור זמן קצר הופיע האיש במשטרה ובידו נשקו הטעון. השוטרים הצליחו לשכנעו למסור את הנשק ולהסגיר את עצמו.

בחקירתו טען כי ירה בבנו משום שהוא לא עובד ועוסק בסחר בסמים.

שתיקתו של נאשם בשוד הביאה לזיכוי חברו

מאת יואב אביב, כתב "על המשמר"

שתיקתו של נאשם בשוד על דוכן העדים הביאה אתמול לזיכוי חברו מאשמת השתתפות בשוד מזויין.

גבריאל פלח (23) מנתניה זוכה ע"י השופט יוסף והבי מאשמת השתתפות בשוד מזויין וקשירת קשר לבצע פשע. חברו, אלברט חג'ג', נידון בשבוע שעבר ל־13 שנות מאסר בפועל.

התביעה טענה, כי גבריאל פלח ואלברט חג'ג' שדדו בסוף מאי יהלומים בשווי 105 אלף דולר מיהלומן תוך איום באקדח.

נציגת התביעה, עו"ד ערנה כהניא, העלתה על דוכן העדים את אלברט חג'ג', שקודם לכן מסר הודעה לסוכן משטרתי סמוי, שבה קשר את שותפו לביצוע העבירה. אולם כאשר ניצב על דוכן העדים מילא פיו מים וסירב להשיב לשאלות התביעה.

השופט יוסף והבי החליט לזכות את גבריאל פלח מהאשמה המיוחסת לו בציינו, כי לא עלה בידי התביעה להרים את נטל ההוכחה.

מהנדסים בריטיים בתע"ש חשודים בירי על ערבים

שני מהנדסים בתעשיה הצבאית בירושלים נעצרו בחשד שירו לעבר פועלים ערביים ופצעו אחד מהם קל בעת שהיו בגילופין. אחד מהם, החשוד שירה בפועל, נעצר לשישה ימים, וחברו שוחרר בערבות.

בדיון שהתקיים אתמול בבית־המשפט השלום בירושלים סיפר נציג מחלקת הפשעים של משטרת ירושלים, כי שני החשודים, דוד הוק וריצ'ארד קרין, בני 35, עובדים זה שלוש שנים כמהנדסים בתעשיה הצבאית בירושלים. ביום ו' לפנות בוקר בילו השניים בפאב במרכז העיר, ובמקום היו ארבעה פועלים ערביים שעסקו בשיפוץ. השניים פתחו עימם בשיחה ואף החלו בתחרות של "הורדת ידיים".

בנסיבות שטרם הובהרו, התפתחה מריבה. לגירסת הערבים שלף דוד הוק אקדח ברטה וירה יריה אחת, שכתוצאה ממנה נפצע קל אחד הפועלים.

האנגלים טוענים כי אחד הערבים השליך עליהם אבן וכשניסו להימלט רדפו אחריהם עם מוט ברזל. סניגורם, עו"ד יאיר גולן, טען כי זהו מקרה מובהק של הגנה עצמית.

המשטרה הסכימה לשחרר את קרין בערבות. השופט דוד חשין קבע, כי מדובר בעבירה חמורה וציווה לעצור את הוק לשישה ימים. (עתי"ם)

חלפן כספים מואשם בהצעת שוחד לשוטרים

מאת יואב אביב, כתב "על המשמר"

חלפן כספים חיפני מואשם בבית־המשפט המחוזי בחיפה בהצעת שוחד לשוטרים שעצרו אותו.

בכתב־האישום טוענת התובעת עו"ד נירה גולן, בשני אישומים נפרדים, כי הנאשם הציע לרס"ר משה בטיש ממשטרת מרחב חיפה לנהל עימו עיסקת מט"ח. השוטר שהזדהה בפני הנאשם דרש ממנו את הכסף והנאשם נתן לשוטר מכשיר לגילוי דולרים מזוייפים וסכום של 1110 דולרים שהיו ברשותו. שלושה ימים מאוחר יותר נתפס הנאשם פעם נוספת כשעל גופו היו 1000 דולרים. בעת שהובל בניידת המשטרה לתא המעצר הציע הנאשם לשוטרים 500 דולרים תמורת שיחרורו.

עו"ד גולן מאשימה את החלפן במתן שוחד, בהחזקת מט"ח ללא היתר ובעשיית עיסקה במטבע חוץ ללא היתר.

לחברנו יעקב הורביץ ולמשפחתו
משתתפים באבלכם הכבד במות
הגיסה
סוניה הורביץ ז"ל
קיבוץ עין החורש

לרחל ויזן והמשפחה
איתכם באבלכם
במות האחות
איטה ונגל
בית שמרת

ועדת משנה לתכנון ובניה
חולון

תיק בנין 5362
הודעה על פי סעיף 149(1) לחוק התכנון והבניה תשכ"ה–1965
ניתנת בזה הודעה שהוגשה לועדה בקשה להיתר בניה על חלקה 22 בגוש 6049 ברח' ומנהוף מס' 24 חולון, הכוללת מתן הקלה כ: א. אחוזי בניה 6% משטח המגרש 674 מ"ר לשיפור תנאי התכנון.
החלקה הנ"ל נמצאת באזור מגורים ג'/2.
את התכנית אפשר לראות במשרדי הועדה בעירית חולון רח' וייצמן 58 בשעות ובימים של קבלת קהל.
התנגדות לבקשה להקלה לעיל ניתן להגיש תוך 14 יום מתאריך פרסום הודעה זו. התנגדות שתוגש חייבת להיות בכתב ומנומקת.
ידוע לי כי הפרסום הנ"ל הינו על אחריותי בלבד ואינו מהוה אישור למתן ההקלה המבוקשת.
גבירי בע"מ
שד' קוגל 34, חולון

ועדת משנה לתכנון ולבניה
חולון

הודעה עפ"י סעיף 149 (1) לחוק תכנון והבניה תשכ"ה1965
ת.ב. 4732/200
ניתנת בזה הודעה שהוגשה לועדה בקשה להיתר בניה על חלקה 281 בגוש 6750 רח' יום הכיפורים מס' 20 חולון.
הכוללת מתן הקלה כ:
א. אחוזי בניה — 6% משטח המגרש 1015 מ"ר
ב. מעלית — 5% עבור המעלית
ג. תוספת קומות — 2.5% עבור קומה חמישית נוספת במקום 4 קומות התלקה.
הנ"ל נמצאת באזור מגורים ה. את התכנית אפשר לראות במשרדי הועדה בעיריית חולון, רח' ויצמן 58 בשעות ובימים של קבלת קהל.
התנגדות לבקשה להקלה לעיל ניתן להגיש תוך 14 יום מתאריך פרסום הודעה זו התנגדות שתוגש חייבת להיות בכתב ומנומקת.
אהוד שליש עו"ד
ב"כ הבעלים רח' נחמני 35 ת"א

הועדה המקומית לתכנון ולבניה הגליל המזרחי
טבריה

לפי סעיף 149 (1)
לחוק התכנון והבניה תשכ"ה1965
ניתנת בזה הודעה כי הוגשה לועדה בקשה להיתר בניה להקמת קומת חניות ו־4 יחידות דיור כשתי קומות בגוש 16607 חלקה 1 בטורעאן.
מהות ההקלה — בניית שטח מעל המותר
כל מי שיש לו התנגדות לבקשה הנ"ל יואיל להגישה לועדה תוך 15 יום מפרסום הודעה זו.
סעיד עיתק
יו"ר הועדה

ועדת משנה לתכנון ובניה
חולון

תיק בנין 5368
הודעה על פי סעיף 149(1) לחוק התכנון והבניה תשכ"ה–1965
ניתנת בזה הודעה שהוגשה לועדה בקשר להיתר בניה על חלקה 1911 בגוש 6043 ברח' ברקת מס' 20 חולון, הכוללת מתן הקלה כ: א. קוי בנין 10% בקו בנין צדדים דרומי ואחורי מערבי. ב. שנות הקמת מקלט עילי במקום מקלט תת קרקעי.
החלקה הנ"ל נמצאת באזור מגורים מיוחד.
את התכנית אפשר לראות במשרדי הועדה בעירית חולון, רחוב וייצמן 58 בשעות ובימים של קבלת קהל.
התנגדות לבקשה להקלה לעיל ניתן להגיש תוך 14 יום מתאריך פרסום הודעה זו. התנגדות שתוגש חייבת להיות בכתב ומנומקת.
ידוע לי כי הפרסום הנ"ל הינו על אחריותי בלבד ואינו מהוה אישור למתן ההקלה המבוקשת.
אודרין הנדסה בע"מ
רח' ה' באייר 6, ת"א

חברת א.ש.ג.ג. בע"מ
מודיעה בזאת כי בתאריך 24.5.87 קיבלה החלטה מיוחדת ונוספה מטרות על התזכיר שהן, הפצה, שווק, קניה ומכירת מוצרכים ושרותים למיניהם.

חוק התכנון והבניה תשכ"ה–1965
הועדה המקומית לתכנון ולבניה
תל־אביב–יפו

הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה–1965
הרינו מודיעים בזאת כי הוגשה לועדה המקומית לתכנון ולבניה תל־אביב־יפו בקשה ליתן אשור להקלה [illegible] מס' 10 גוש 6212 חלקה 16.
תיק בנין 010"494/1
בקשה מס' 870309
בעל קרקע או בנין או המחזיק בהם שיש לו התנגדות להוצאת היתר/אשור הנ"ל במקום זה רשאי להגיש לועדה המקומית לתכנון ולבניה תל־אביב־יפו, שד' בן גוריון 68, את התנגדותו המנומקת ולציין כתובתו המדויקת וטלפון.
התנגדויות תתקבלנה במשך 14 יום מתאריך פרסום הודעה זו ותובאנה לדיון בפני הועדה הנ"ל.
י. בססי, סגן ראש העיריה
יו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבניה — תל־אביב־יפו

הועדה המקומית לתכנון ובניה
ת.ב. 2952
מרחב רמת־השרון

ניתנת בזה הודעה בהתאם לסעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה–1965 שהוגשה לועדה המקומית לתכנון ולבניה מרחב רמת־השרון בגוש 6599 חלקה 5 ברחוב החוחית 14 המסווגת כאזור מגורים א' בקשה למתן אישור להקלה בסטיה מתכנית בינוי מפורטת בבית מגורים קוטג' דו משפחתי.
ההקלה המבוקשת באחוזי בניה מגיעה ל־6%.
כל מי שיש לו התנגדות להוצאת ההיתר/אישור ההקלה, במקום זה, רשאי להגיש לועדה המקומית לתכנון ולבניה מרחב רמת־השרון, את התנגדותו המנומקת ולציין כתובתו המדויקת.
ההתנגדויות תתקבלנה במשך 14 יום מתאריך קבלת הודעה זו ותובאנה לדיון בפני הועדה הנ"ל.
מ. ורבין
יו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבניה מרחב רמת־השרון

חוק התכנון והבניה תשכ"ה–1965
הועדה המקומית לתכנון ולבניה
תל־אביב–יפו

הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה–1965
הרינו מודיעים בזאת כי הוגשה לועדה המקומית לתכנון ולבניה תל־אביב־יפו בקשה ליתן אשור להקלה לגג מוגבה ברחוב קפריסין מס' 4 גוש 6625 חלקה 664.
תיק בנין 004"816/2
בקשה מס' 870407
בעל קרקע או בנין או המחזיק בהם שיש לו התנגדות להוצאת היתר/אשור הנ"ל במקום זה רשאי להגיש לועדה המקומית לתכנון ולבניה תל־אביב־יפו, שד' בן גוריון 68, את התנגדותו המנומקת ולציין כתובתו המדוייקת וטלפון.
התנגדויות תתקבלנה במשך 14 יום מתאריך פרסום מודעה זו ותובאנה לדיון בפני הועדה הנ"ל.
י. בססי, סגן ראש העיריה
יו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבניה — תל־אביב־יפו

חוק התכנון והבניה תשכ"ה1965
מרחב תכנון מקומי
כפר־סבא
הודעה בדבר הפקדת שינוי תכנית מפורטת

נמסרת בזה הודעה בהתאם לסעיף 89 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה 1965 כי במשרדי הועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז המרכז ובמשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה כפר־סבא הופקד שינוי תכנית הנקרא "שינוי תכנית מפורטת" מס' כ"ס/1/12 ביחד עם התשריט המצורף אליו.
עיקרי הוראות השינוי: יצירת תנאים להפעלת טחנת הקמח מבלי שתהווה מיטרד אקולוגי לסביבתה מבחינת זיהום אויר, אקוסטית, תחבורתית וארכיטקטונית. פירוט התנאים להסרת המיטרדים הקיימים בכל אחד מהתחומים הנ"ל.
ואלה הם השטחים הכלולים בשינוי התכנית: גוש 6427 חלקות 112, 474, 488, חלקי חלקות 26, 120, 392, 395, 396, 486.
כל המעוניין בשינוי התכנית רשאי לעיין בו, ללא תשלום, בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.
כל המעוניין בקרקע בבניין או בכל פרט תכנוני אחר הרואה עצמו נפגע על־ידי שינוי התכנית וכן כל הזכאים לכך על פי סעיף 100 בחוק האמור, רשאי, תוך חדשיים מיום פירסומה של הודעה זו ברשומות, להגיש התנגדות לשינוי התכנית במשרדי הועדה המחוזית האמורה ועליה לכלול פירוט ההנמקות להתנגדות ולהיות מלווה בתצהיר חתום על־ידי עו"ד המאמת את העובדות שעליהן היא מסתמכת.
רב שיש
יו"ר הועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז המרכז

מה ● מתי ● היכן

טלוויזיה

08.00 טלטקסט – עד כאן – חדשות. 08.03 שעת כושר. 08.15 אורחות – תש"כ – את המנגינה הזאת אי אפשר להפסיק. 08.40 כלי סורות – חולם ג. 09.00 אנגלית ה'. 09.20 חשבון – ריצופים וכו. 10.10 אנגלית ד'. 10.30 הגיל הרך – רגע עם דודלי – מה הבעיה? 11.00 ערבית מדוברת – אלכת נאלי עתיק. 11.15 אנגלית ו'. 11.30 ארץ נולדת – המלחמה לעצמאות וכו. 12.00 אנגלית ח'. 12.25 תלמוד – שנים אוחזין – פיטיגא 1. 13.00 כרעי הטבע – הקרוקודיל. 13.30 צרפתית – העצירה. 14.00 טלטקסט – עד כאן – חדשות. 14.03 שעת כושר. 14.15 קסים קסם – ציפורים. 14.35 רכבת הפתעות – כרטיס אניציה. 15.00 גברת פלפלת – פרק שני – הכובע האבוד. 15.15 קשר משפחתי – משפחת יעקובוביץ אם ובת משוחחות עם דוית אברמסון על דאגנות יתר ועל נושאים אחרים הקשורים בסדר יומן. 16.00 שעת כושר. 16.00 הפונדק בערוץ חמשת הייל – פרק 24: אני שתביר אפשר לסמוך עלי – אחיה של קייט הפסיד את הפונדק במשחק קלפים לאד גולט. קייט אינה מוכנה לנהל את הפונדק בשבילו ומחליטה לעבור לעיר. החבורה מחליטה לנסות ולהשיג שנית את הפונדק באמצעות משחק קלפים. 17.00 ערב חדש – בנחה: דפי רשף. 17.30 "דוביכפת לי" – הפרק השלישי: צוחק מי שצוחק אחרון. 18.00 "הילדים מרחוב רגראסי" – הפרק השישי: מרטין פוגש את הפיראטים. למרטין יש בעיות בקשר להצטרפות שלו לחבורת הפירטים מיסודת בולטון. 18.30 קיצור החדשות (ערבית). 18.32 חידון רמדאן – הפרק האחרון מתוך ההצגה "אלאיאם". לפי ספרו של טאהה חסיין (ערבית). 19.00 ספורט (ערבית). 19.30 חדשות (ערבית). 20.00 כותרות מבט. 20.02 "אלגרו" – שעשועון מוסיקה עם שזבבות ומצב רוח. 21.00 מבט לחדשות. 21.30 תשדירי שירות. 21.35 "הנהלה בלחץ" – הפרק הרביעי. 22.05 "זה הזמן" – תכנית אירוח שבועית. בנחה: רם עברון. 22.55 "מיאמי – מחלק מוסר". שם הפרק: "תן וקח" – סאני קרוקט מסרב לגלות פרטים על המודיע שלו, ועל כך בית־הדין מחליט החלטה מכישה להכניס אותו לכלא. בהעמידה פנים שהוא ווה, ובכדי להשיג מידע על מלכי הונגת והסמים של מיאמי, ג'ינה עומדת פנים אל פנים מול מי שעומד לחסל אותה. 23.40 סופו של יום. חדשות הלילה.

רדיו

קול המוסיקה

06.02 "צליל בוקר". 07.00 "בהאזנה נינוחה" – מוצרט: סרנדה ברה מג'ור, ק. 249. "האסנר": שוברט: סונטינה ברה מג'ור לכנור ופסנתר: ברוך. קונצ'רטו לשני פסנתרים ותזמורת: סמטנה. מחזור הפואמות הסימפוניות "מולדתי". 11.57 "פינת השיר" – משירי זלדה. 12.00 "מן הסרטה" – רחמנינוב: וריאציות על נושא של קורלי; בטהובן: רביעייה אופוס 130 בסי במול מג'ור. 13.05 "בהאזנה נינוחה" – מוצרט: דיברטימנטו ברה מג'ור, ק. 136; הידן: קונצ'רטו בסול מג'ור לכנור ולתזמורת; בטהובן: רביעייה בסי במול מג'ור לפסנתר ולכלי קשת; מנדלסון: קונצ'רטו ברה מינור לכנור ולתזמורת; גולדמארק: "באביב". מתיחה. 15.00 "הסברה מוסיקלית" – "ווצק" של ברג – תכנית שבועית. 16.00 "באולמי הקונצרטים שלנו" – התזמורת הפילהרמונית הישראלית. מנצח: מאיר מינסקי. סולנים: הלל זורי – צ'לו / בני קנייבסקי – כלי הקשה, מתוך שבוע האמן הצעיר 1986 (ש"ח). מעיינים: קונצ'רטו לכלי נקישה ונשיפה; שוסטקוביץ': קונצ'רטו לצ'לו; צ'ייקובסקי: סימפוניה מס' 5. 18.00 "רגע על הביצוע". 19.00 "תזמורת כלי נשיפה" – מיצירות: הוהן, וויליאמס, מיו, ריבר, ווינטר, הינדמית וויליאמס. 20.05 "אינטרלוד" – רצף מוסיקלי. 20.27 "פינת השיר". 20.30 פסטיבל ישראל־ירושלים. שידור חי מכנסיית הדורמציון בירושלים. מקהלת פלסטרינה ותזמורת הברוק מנירנברג / רולף גרשל – תכנית ב'. יוהאן סבסטיאן באך – "שירו לה' שיר חדש". מוטט 225, ב.ר.ב; סוויטה תזמורתית מס' 4. "הרוח מרוממת את נפשנו". מוטט; מגניפיקט ברה מג'ור. 243 בר"ב. לסולנים, מקהלה, תזמורת ועוגב. 23.00 "מחזורי יצירות" – הנדל: סונטות להרכבים שונים; מוצרט: שירים.

רשת א'

07.30 "רדיויקל". 08.05 "חונה" – עם בני הגול. 09.05 "טלרדיו" – שירות מידע למאזינים. 10.05 "מגיני בוקר". 11.10 השידור היומי לבתיה"ס "ספור אני שומע" – לכתות ב', ג': שיר ליום ירושלים – מאת יהושע ביבר לקראת יום ירושלים. 11.30 "שירי עניים". 12.05 "מעורב ישראלי" – עם העמרנים. 13.00 חדשות ותכנית באנגלית. 13.30 חדשות ותכנית בצרפתית. 14.06 "בראש צעיר" – מגזין יומי לילדים ולבני נוער. 15.30 "השכלה ודעת לכלל". 16.05 "גיל הביניים". 17.10 שירים עבריים. 17.20 "האוניברסיטה הפתוחה". 18.06 "מנחת ערב". 19.05 "עיונים בפרשת השבוע". 19.30 שידורים לעולים. 22.05 "לכל אדם כוכב" – עם האסטרולוג אילן מקה.

רשת ב'

07.00 "הבוקר הזה". 08.05 "עושים עניין" – עם גבי גזית ושלום קיטל. 09.05 "ביקור בית" – עם חיים קינן. 10.05 "כל צבעי הקשת" – מגזין יומי. 11.30 "סעו לשלום" – עם גדעון הוד. 12.10 "אלף־אלף בית" – עם אהוד מנור. 13.05 "בחצי היום". 14.00 "לראות או לא לראות" – יומן חדשות לתרבות ולאמנות. 14.30 "בת צחוק" – הומור. 15.05 "רגעי קסם". 16.05 "שירים ושיעורים". 16.55 "קראתי ספר" – קוראים [illegible]

17.05 "יוכן בלילה". 17.30 "על מכשפים ואנשים". 18.00 "זוכר הערב" – עם אלה פיצג'רלד. 18.15 היום בספורט. 19.00 "היום הזה". 19.35 "דין ודברים". 20.05 "סולם המזירות" – מצעד הפזמונים המסורתיים. 22.05 "פינת הנאו". 23.05 "בשחור לילה".

גלי צה"ל

06.05 אוניברסיטה משודרת – מדרש ואגדה – תחומי ההלכה והאגדה. 06.30 "פותחים יום" – ההדרים הראשונות של היום עם מירב אופיר. 07.07 "שבע אפס שבע". 08.00 בוקר טוב ישראל – שעת אקטואליה יומית. 09.00 "אילה בוקר" – עם אלי ישראלי. 10.05 "הפקת 10" – עם מיכל ניב. 11.05 "נכון לעכשיו" – עם רפי רשף. 12.05 "מקום טוב באמצע" – עם שמואל שפירא וגבי אלדור. 13.05 "רו רה יומי" – עם דובי לנץ ודני קרפל. 15.05 "כה אין" – עם ארז טל. 16.05 "ארבע אחרי הצהריים" – שעה של שירים עבריים. 17.00 "ערב טוב ישראל" – עם דן שילון, יעל דן וגוני סביר. 18.00 "ספרא וסייפא" – ירחון לענייני ספרות צבאית. 18.15 "משולש" – עיונים יומי בענייני השעה. 18.57 הודעות לחיילים. 19.05 "שירים מכאן" – שירים עבריים עם שירה גרא. 19.50 "תיק פלילי" פרשת ישראל נגד ג'ון איבאן דמיאניוק – יומן מיוחד לסיקור אירועי המשפט. 20.05 "ספרים רבותי ספרים" – המאגזין הספרותי של גלי צה"ל. 21.00 מבט לחדשות. 21.30 אוניברסיטה משודרת – מדרש ואגדה (ש"ח). 22.05 "על הדבש ועל העוקץ". 23.05 "עשרים וארבע – היום שהיה". 23.55 "תפילת מצות" – עם המשפטן אלי וזהר. 00.05 "סיפורי לילה" – עם גילת סאב. 02.05 לא רוצים לישון מוסיקה לשעות הקטנות של הלילה. 05.05 צלילי בוקר – שירים עבריים. שידורי צה"ל 19.2 05 "רדיו רדיו" – עם יואב קוטנר. 20.05 "סכבבבסים" – אינפורמציה. דיש"ם. משחקי רדיו ומוסיקה. 22.05 "על הדבש ועל הכיפאק". 23.05 "רול הנ'או הזה".

רשת ג'

06.11 "בחזרה לאוויר" – להיטים ותיקים. 07.07 "שיר בוקר בבוקר". 09.05 "מה, כבר תשע?". 10.05 "שבעים מי יודע". 11.05 "אהבה יומיומית" – עם יוסי סיאס. 12.05 "רק מוסיקה". 13.05 "רק בימי חול" – עם מנחם פרי. 14.05 "מיזון חוזר". 15.05 "חרש, חרש ומחורש". 16.05 "הצגה יומית". 18.05 "היה היה" – מצעד פזמוני העבר. 20.05 "לי ולך" – שיר וברכה. 21.05 "קצת אחרת" – פופ מתקדם. 23.05 "הלילה הוא שירים".

קולנוע

תל־אביב
9.10 .7.15 .4.30
אסתר: רמון חי 9.40 .7.15 .5
אורלי: ילדים חורגים לאלוהים 9.10 .7.15 .4
בן־יהודה: יומן חוף ברייטון 9.10 .7.15 .5
גת: חנות קטנה ומטריפה 9.15 .6.15 .3.15
גורדון: נערת ליווי 9.30 .7.00
דקל: קרוקודיל דנדי 9.30 .7.15 .5
דרייב אין: 8 מיליון דרכים למות 7.30
דוד: יצרים 9.30 .7.15 .5
ליבמור חדש: הפרוטוקול הרביעי 9.30 .7.15 .4.30
מוזיאון ת"א: תמיד 9.30 .7.30
סינמה 1: חנה ואחיותיה 9.30 .7.15 .5
סינמה 2: ילדים חורגים לאלוהים 9.30 .7.15 .5
פאר: סיפורים שסיפרתי לאמא 9.30 .7.30 .5
פאריס: בטי בלו 9.30 .7.15 .2 .12; זהות גנובה 21.30
רב־חן:
חן 1: אנשי הפח 9.50 .7.30 .5
חן 2: פטישים בכלב 9.45 .7.25 .5
חן 3: אל תקרא לי לבן 9.45 .7.40 .5
חן 4: הרומן שלי באוקספורד 9.45 .7.40 .5 .2 .11
חן 5: צבע הכסף 9.45 .7.40 .5 .2 .11
שחף: פלאטון 9.30 .7.00 .4.30
תל־אביב: מעבר לשיא 9.30 .7.15 .5
תכלת: דיקה לחצות 9.35 .7.00 .4.30

רמת־גן
אואזיס: רמון חי 9.30 .6.40 .4
לילי: הפרוטוקול הרביעי 9.30 .7.15
ארמון: קרוקודיל דנדי 9.45 .7.30 .5
רב־גן:
גן 1: להתחתן שנית 9.40 .7.20 .5
גן 2: חנות קטנה ומטריפה 9.40 .7.20 .5
גן 3: מישהו פראי 9.40 .7.30 .5
גן 4: הבוקר שאחרי 9.15 .6.15

ירושלים
אוריון: מעבר לשיא 9.30 .7.15 .4.30
אורנע: חנות קטנה ומטריפה 9.15 .4.30
בית אגרון:
וולט דיסני – היפהפיה והיחפן 16.00
חמים וטעים 17.45
רקטי ג'ימס 20.00
זורבה היווני 21.30
כפיר: שם הוורד 9.30 .7.00 .4.30
אורגיל: אנשי הפח 9.15 .7 .4.30
מיטשל: ילדים חורגים לאלוהים 9.00 .7.00 .4.30
סמדר: פלאטון 9.30 .7.00
הבירה: האינסטלטור 9.15 .7.15 .4.30
אוריון
אור 1: יצרים 9 .6.30 .4
אור 2: קרוקודיל דנדי 9.00 .7.00 .4.30
אור 3: ג'ק פלאש המקפץ 9.00 .6.30
אור 4: הפרוטוקול הרביעי 9.00 .7.00 .4.30
עדן: יומן חוף ברייטון 9.00 .7.00 .4.30
תיאטרון ירושלים: לא יוקרנו סרטים בתקופת פסטיבל ישראל

חיפה
ארמון: רימון חי 9.00 .6.30 .4
אורה: שם הוורד 9.15 .7.00 .4.30
חן: בטי בלו 9.00 .6.45 .4.30
עצמון 1: ילדים חורגים לאלוהים 9.15 .7.00 .4.30
עצמון 2: שיחות מלוכלכות 9.30 .7.15 .4.45
עצמון 3: שמתי כרו למורה 9.15 .7.00 .4.30
פאר: קרוקודיל דנדי 9.15 .7.00 .4.30
רון: מעבר לשיא 9.00 .4.30 .4
אמפי: פלאטון 9.15 .7.00 .4.30
אורלי: קיץ 9.15 .6.45
קרן אור המחודש: שבוע עדן 9.15 .7.00

נתניה
שרון: צבע הכסף 9.15 .7 .4
סטודיו: אל תקרא לי לבן 9.15 .7 .5

חולון
סביון: ילדים חורגים לאלוהים 9.15 .7.15 .5
מגדל: רימון חי 9.15 .6.40
אירמון: נערת הטלפון והבלש 9.15 .7.10 .5

בת־ים
עצמאות: מעבר לשיא 9.15 .7.15 .5

הרצליה
היכל: מעבר לשיא 9.15 .7.15 .5.00
מלון דניאל – לאודיטוריום: אהבה גנובה 11.00 .18.45

באר־שבע
חן: מעבר לשיא 9.15 .7.10 .4.30

פתח־תקוה
היכל 1: מעבר לשיא 9.15 .7.15 .5
היכל 2: ילדים חורגים לאלוהים
היכל 3: שיחות מלוכלכות 9.15 .7.15 .5

עפולה
מוסטרמוז: יומן חוף ברייטון 9

רעננה
אורות: נער הזהב 9.15 .7 .4.40

גבעתיים
חדר: ילדים חורגים לאלוהים 9.15 .7.15 .4.30

ראשון־לציון
רון 1: מעבר לשיא 9.15 .7.15 .4.30
רון 2: ילדים חורגים לאלוהים 9.15 .7.15 .4.30

תיאטרון

הבימה התיאטרון הלאומי
מחר יום ב', 25.5
בבתא: 20.30
חדוד וניה: 20.30
אינשטיין – בבימרתף: 20.30

צוותא לתרבות מתקדמת
יום ב' 25.5 בשעה 18.30
"אפוקליפסה משיחית"
ד"ר אלי פרנקו על "משיחיות ובודהיזם"
20.30 בשעה
"פולה".

שרותים ● עזרה ● תחבורה

תורנות בתי־מרקחת

בת־ים – מזור – חביבה רייך 20.
חולון – אהרון – הופיין 52.
ירושלים – קופ"ח – מרפאת רוממה, רח' הפ"ג 8א.
נתניה – קופ"ח כללית – ברודצקי 11.
פתח־תקוה – גמ"א – חפץ חיים 6.
רמת־גן – רמת־יצחק – שד' ירושלים 96.
תל־אביב – ארלוזורוב – ארלוזורוב 76. סופרפארם – איינשטיין 40 ר"א.
חיפה – ק. אליעזר – כפר מאירהוף 6.
רחובות – ברק – הרצל 155.
רעננה־כ"ס – סנואלוס – בר אילן, רעננה.

משטרה

ירושלים, תל־אביב, חיפה, רמת־גן, בני־ברק, חולון, פתח־תקוה – טל' 100. באר־שבע, נהריה, נתניה, נצרת – טל' 100. אילת – 244; חדרה – 22444.

רכבות

מירושלים לבני־ברק וחיפה: בימים א'–ה': 16.00; בימי ו' וערבי חג: 11.30
מחיפה לבני־ברק וירושלים: א'–ו': 7.00
מתל־אביב לחיפה: בימים א'–ה': 6.00, 7.00, 8.00, 8.16, 9.00, 10.30, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00, 16.00, 17.00, 18.30, 20.00.
בימי ו' וערבי חג: 6.00, 7.00, 8.00, 9.00, 10.30, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00.
מתל־אביב לנהריה: בימים א'–ה': 6.00, 8.00, 12.00, 14.00, 16.00.
בימי ו' וערבי חג: 6.00, 8.00, 12.00.
מחיפה, בת־גלים, לתל־אביב: בימים א'–ה': 6.00, 6.30, 7.30, 8.30, 10.00, 11.05, 11.30, 12.30, 13.30, 14.30, 16.30, 17.30, 19.30.
בימי ו' וערבי חג: 6.00, 6.30, 8.30, 10.00, 11.30, 12.30, 13.30, 14.30.
מנהריה לחיפה ותל־אביב: בימים א'–ה': 6.30, 9.05, 10.40, 14.55, 16.33, 18.38.
בימי ו' וערבי חג: 9.05, 10.35.
• הרכבת תופעל בימי א' בשבוע [illegible] בלבד.

תורנות בתי־חולים

תל־אביב והמרכז
● בית החולים ע"ש שיבא תל־השומר – כל המחלקות – כל השבוע.
● בית החולים בילינסון, פתח־תקוה – כל המחלקות – כל השבוע.
● בית החולים ע"ש רוקח, תל־אביב – בימים ב', ה', ו' – כירורגיה ופנימית, ילדים – כל השבוע.
● בית החולים איכילוב, תל־אביב – בימים א', ג', ה' שבת – כירורגיה ופנימית.
● בית החולים וולפסון, חולון – כל המחלקות – כל השבוע.
● בית החולים אסף הרופא – כל המחלקות – כל השבוע.

נתניה
● בי"ח לניאדו נמצא בתורנות לנפגעים דחופים – כל השבוע, כולל שבת.

ירושלים
ביקור חולים – ילדים, הדסה ע"כ – כירורגיה, אורטופדיה, א.א.ג. שערי צדק – עיניים, פנימית. משגב לדך – נשים.

מוקד קופ"ח כללית
המוקד מוסר מידע טלפוני בימים א'–ה' בין 08.00–20.00, בימי ו': 08.00–15.00. טלפונים: 03־433500, 03־433500.
יד ביד – אוזן קשבת בטלפון לילד ולנוער – קו לנוער במצוקה
ירושלים – 02־241358
ת"א – 226027 (24 שעות)
חיפה – 04־229488 (11.00–20.00)
גליל מערבי – 04־922222
קו פתוח להורים במצוקה בימי ב' ו־ד' – טל. 222732.
"קו פתוח" – אוזן קשבת לילדים ובני־נוער 03־221680 (24 שעות)

עזרה ראשונה

עזרה ראשונה לשיניים של ההסתדרות לרפואת שיניים בישראל
תל־אביב – בימים א'–ה' בין השעות 21.00–24.00. בלילות שבת וערבי חג: 18.00–24.00. בשבתות וחגים: 15.00–21.00.
הכתובת: רח' [illegible] 49.
חיפה: רחוב הנמל 26, קומה 2. פתוחה מדי יום ביומו, כולל ערבי שבתות וחגים מ־20.00 עד 24.00.

מרפאת שיניים לעזרה ראשונה
המרפאה פתוחה כל יום כולל שבת וחג בין השעות 24.00–9.00. [illegible] טלפוני בלבד.
דיזנגוף סנטר [illegible] טל: 294869, 03־283822.

מרכז סיוע לקורבנות אונס
לרעננה ואיזור השרון, טל' [illegible] א'–ה' בשעות 17.00–21.00.

עזרה ראשונה נפשית
ער"ן ירושלים — טל' 02־227171
ער"ן תל־אביב — טל' 03־5461111
ער"ן ילדים ונוער ת"א — טל' [illegible]
ער"ן חיפה — טל' 04־672222
ער"ן באר־שבע — טל' 057־418111
ער"ן נתניה — טל' 053־35316

סילוק מטורדים
מוקד עת"א למקרים דחופים — [illegible]

מד"א

ירושלים, ת"א, חיפה — טל' 101. [illegible] רמלה — 101. [illegible] 057־74767